

ONESNAŽENOST / ZGODAJ ZJUTRAJ IN ZVEČER

Danes v Trstu prva prometna zapora

Poskus, ki naj bi sčasoma postal redna praksa

DRAGO GASPERLIN

Trst bo doživel danes prvo zaporo mestnega središča za promet z osebnimi vozili. Zanj so se odločila pristojna občinska telesa zaradi previsoke stopnje onesnaženosti zraku, ki jo povzročajo plini iz avtomobilskih izpušnih cevi, a jo zastrujeta se vlaga in brezvetrje. Prepoved bo trajala od sedmih do devetih zjutraj in od šestih do osmih in pol zvečer, torej v času najhujšega prometnega vrveža, saj se tedaj ljudje vozijo v službo oziroma vračajo domov. Območje zapore je razdeljeno na dva dela: eden zajema vso Terezijansko cetr oziroma celoviti mestni predel, ki se razteza med nabrezjem, Sv. Justom, Trgom Stare mitnice in ulicami Battisti, Oriani, Brunner, Stuparich in Foscolo. Avtobusno podjetje bo izkoristilo za to priloznost vsa razpoložljiva sredstva, naval nanje pa bo kajpak velik. Kdor nima nujnih opravkov, naj torej raje ostane doma ali pesaci!

Ce bo zredcitev prometa bistveno prispevala k preciscenju zraka, bodo ukrep ponavljali vsakokrat, ko bo to pac potrebno - seveda, ce ne bo mesto vzrojilo, kajti to prizadene tudi trgovce in obrtniske delavnice.

BERLIN / DA SE NE BI PONOVI WEIMAR

Nemčija naj zatre svoj neonacizem

V Karlsruheju odkrito govorijo o poskusu obnove nacionalsocializma v Nemčiji

VOJKO COLJA

BERLIN - Tragični požar v severonemškem Moellnu je globoko presunil nemško javnost in končno predramil vladne politike in sodstvo. Zvezno državno pravdnistvo v Karlsruheju sedaj okrito govori, da gre za poskus »obnovitve nacionalsocialistične diktature v Nemčiji«. Predsednik republike Richard von Weizsäcker je med obiskom v Mehiki ogorčeno poudaril, da tako ni mogoče nadaljevati. V poslanci, ki jo je včeraj posredovala druga nemška televizija, je predsednik zahteval odločen poseg, ki naj prepreči nadaljnji obstoj desničarskih celic v nemškem telesu. Atentat v Moellnu je včeraj obsojil tudi spodnji dom nemškega parlamenta.

Nemčija se v teh urah z zaprepadenostjo sprašuje,

kam vodi sedanje nasilje. V Moellnu tragično prekinjena mlada življenja so predramila tudi tisto tiho večino, ki je upala, da je izbruh sovražstva proti tujcem in Zidom le odraz socialnih težav in stisk malostevlilnih izrinjencev. Sedaj je vsem jasno, da se nahajajo pred hujšim pojavom. Vodja nemške židovske skupnosti Ignatz Bubis je se včeraj obnovil kritike nemškemu sodstvu, ki je skušalo zmanjšati razsežnosti tega pojava. Prav tako oster je bil do politikov, ki so s svojimi neskončnimi razpravami o pravici do azila v bistvu dali netivna desničarskim zločincem. »Ce demokratične stranke ne bodo hitro sklenile sporazuma in ne bodo prenehale z medsebojnim obtoževanjem, Weimar ne bo tako

dalec,« je dejal. Te Bubi-sove besede bijejo plat zvona nemski demokraciji in zahtevajo enako odločen poseg proti neonacistom kot ga je zvezno pravdnistvo v Karlsruheju sprejelo do teroristov iz vrst Rote Armee Fraktion. Da je zadeva skrajno resna, prica tudi bulvarski Bild, ki je včeraj zapisal, da desnih skrajnežev ni mogoče več samo »opazovati«, sedaj je napočil čas »prepovedi in aretacij«. Zgodovinar Golo Mann je v Bildu zahteval, naj politiki odločneje posežejo proti nasilju.

Sodniki odločno zavračajo vse kritike in trdijo, da so njihove mile obsodbe rezultat do mladoletnih širokogrudne nemške zakonodaje, policiji pa ocitajo, da je prijel le »nepomembne ribice«.

Turški priseljenci so v Nemčiji množično demonstrirali zaradi trojnega umora (Tel. AP)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Prireditve v zamejstvu

Primorski dnevnik objavlja danes posebno stran prireditve, ki se na Tržaskem vrstijo v teh dneh. Med temi je napoved razstave Jožeta Cesarja v TK galeriji in napoved koncerta Glasbene matice, ki bo kot dosedanjil posvečen Mariju Kogoju, tokreat razpetemu med Trstom in Dunajem.

stran 20

Transadria: severnojadranska pristanišča zaostajajo

V Trstu se je včeraj končalo mednarodno zasedanje, ki ga je odbor Transadrie, v katerem so zastopana štiri severnojadranska pristanišča Italije, Slovenije in Hrvaške, posvetil južноеvropskim plovnim in pristaniškim problemom. Dvodnevno srečanje je se enkrat potrdilo dejstvo, da južноеvropska in z njimi jadranska pristanišča izgubljajo tekmo s severноеvropskimi.

stran 4

Videmski nadškof o Slovencih v Furlaniji

»Dolžnost Države in Cerkve je, da pravico slovenske manjšine do obstoja priznata in udejanita«, je dejal videmski nadškof Battisti v Špetru, kjer se je udeležil predstavitve aktov posveta o Slovencih in Furlanijah v Furlaniji. »Kultura slovenske manjšine v Beneciji, je dodal, predstavlja dragoceno bostvo za Furlanijo in širše okolje.«

stran 4

Ivo Jevnikar novi deželni svetovalec SSK

Ivo Jevnikar je od včeraj novi deželni svetovalec stranke Slovenske skupnosti. Zamenjal je Bojana Brezigarja. Jevnikar je tudi deželni tajnik svoje stranke.

stran 4

Gorica: šola za financarje še buri duhove

Problem šole-vojašnice za finančne straznike še buri duhove v goriskem občinskem svetu. Včeraj so na občini potrdili, da naj bi posebna tričlanska komisija že čez nekaj dni odločila, ali je občinski referendum o lokaciji vojašnice na letališču sploh izvedljiv.

stran 8

IZŠLA JE TRETJA ŠTEVILKA REVIE

PEPITA
REVIJA Z NASMEHOM

SLOVENIJA / ODPRT ODSEK AVTOCESTE MALENCE - ŠMARJE-SAP

Odslej brez zastojev in varno po novem odseku dolenjke

Vse bližje avtocesti Predor Karavanke - Bregana

MILE ČUK

LJUBLJANA - Slovenski minister za promet in zveze Marjan Krajnc je včeraj odprl nov odsek avtoceste med Malenco in Smarjem-Sapom, ki je dolg 6, 75 kilometra. Slovensko gradbeno podjetje SCT, ki so ga leta 1989 na mednarodnem razpisu izbrali za izvajalca, je dela na tem odseku končalo z osemmesecno zamudo. Ta je posledica predvsem pomanjkanja sredstev, zaradi česar so dela v poletnih mesecih ustavili. Vrednost vseh gradbenih del z opremo dveh predorov, ki sta dolga vsak po 400 metrov, ter viadukta Reber (610 metrov) znaša 606, 5 milijona tolarjev ali skoraj 59 milijonov dolarjev. Ta odsek avtoceste je med dražjimi, ki so jih zgradili pri nas, je pa zaradi značilnosti ozemlja, prek katerega poteka, tudi med najbolj zahtevnimi. Odprtje novega odseka, ki pove-

zuje ljubljansko južno obvoznico z odsekom Smarje-Sap-Visnja Gora, bo vsekakor izboljšalo prometno varnost na dolenjki, na kateri je samo v zadnjem desetletju umrlo več kot 600 ljudi. Ta odsek je bil po gostoti prometa med najbolj obremenjenimi v Sloveniji, saj je dnevno po njem peljalo tudi do 30.000 vozil. Dokončanje odseka Malenci-Smarje-Sap pomeni le majhen korak naprej pri graditvi slovenskega cestnega kriza, kot je ob tej priloznosti poudaril tudi minister Krajnc.

To je pravzaprav del nactrovane avtoceste, ki naj bi povezala predor Karavanke s slovensko državno mejo v Bregani. Po odprtju tega odseka avtoceste je med Ljubljano in Bregano ostalo še 83 kilometrov »navadnih« cest. Sicer pa so zadnji odsek avtoceste odprli leta 1989.

RIM / OTVORITEV AKADEMSKEGA LETA

De Felice omilil nevarnost antisemitskih izpadov v Italiji

Njegov poseg je večino prisotnih zadovoljil, ne pa glavnega rabina Toaffa, ker je »pozabil« na fašistične rasistične zakone

RIM - Zgodovinar Renzo De Felice je ob prisotnosti predsednika republike Scalfara ob otvoritvi akademskega leta na univerzi la Sapienza spregovoril o antisemitizmu. Njegov poseg je večino prisotnih zadovoljil, saj je ločeval rasizem od antisemitizma in razvil tezo,

da se ta pojavlja ob gospodarskih in družbenih krizah, ko pomanjkanje perspektiv za bodočnost in strah dajejo netiva bednim reakcijam. Za sedanjim nasiljem po njegovem ni velikih teorij, temveč primitivna čustva kot sta negotovost in strah. Nic cudnega, da poseg ni

navdusil glavnega rabina Toaffa, ker je De Felice pohvalno govoril o delni italijanski imunosti in je pozabil na rasistične fašistične zakone. Ksedeje je De Felice povedal, da je v svojem posegu imel tudi fašistične rasistične zakone, a je ta del crtal na zahtevo rektorja

Z včerajšnje otvoritve novega avtocestnega odseka

KOMENTAR

Ceste na razpotju

MILE ČUK

Z včerajšnjim odprtjem novega odseka na "dolenjke", na kateri je samo v zadnjem desetletju v številnih hudih nesrečah umrlo več kot 600 ljudi, se bo vsekakor izboljšala prometna varnost, kolone bodo krajše, zastoji manjši. Kljub temu pa ni posebnih razlogov za pretirano slavlje, če pomislimo na zelo slabo stanje celotne cestne mreže v Sloveniji. Treba bi bilo namreč obnoviti kar 1.500 kilometrov slabo vzdrževanih in neprimernih magistralnih in regionalnih cest, po katerih vozi skoraj 600 tisoč osebnih vozil. V cestnem gospodarstvu pa je denarja iz leta v leto manj. Pred tremi leti je denimo Slovenija tej gospodarski dejavnosti namenila 350 milijonov dolarjev, letos pa samo se 150 milijonov. Če bi v naslednjih letih iz državnega proračuna cestam namenili toliko denarja kot letos (11, 4 milijard dolarjev), bi nacionalni program, ki predvideva gradnjo t. i. cestnega kriza in vzdrževanje ze zgrajenih cest, izpeljali v 41 letih. Za to bi torej potrebovali 466 milijard dolarjev oziroma kar 5, 5 milijarde dolarjev. Ključno vprašanje ob tem je seveda, kako zagotoviti ta velikiški znesek. Več kot očitno je, da bo treba vključiti vse možne vire - lastna sredstva, posojila, koncesije - ker nas bodo sicer hitre ceste obšle prek Italije, Avstrije in Madžarske. Tudi t. i. bencinskemu tolarju se verjetno ne bo moglo ogniti. Če bi denimo podražili liter bencina za 10 tolarjev bi nabrali 140 milijonov dolarjev na leto, kar je dovolj za graditev 20 kilometrov avtocest. Ob tem velja poudariti neresnost govorice o tem, da nam tujina velikodušno ponuja denar za ceste, mi pa ga nemo ali ne znamo vzeti. Gre seveda za krizanje t. i. germanskih in romanskih interesov, pri tem pa tuji investitorji, kolikor jih pac je, isčejo predvsem možnosti za lasten dobiček. Res pa je tudi, da se cestno gospodarstvo ni zmožno povezati in racionalizirati poslovanja, da bi tako le prisli do obojetnejšega premika. Zgovorno je dejstvo, da se sedemnajst let po podpisu osimskih sporazumov ni jasno, kako naj bi zgradili dva cestna kraka med mejo z Italijo pri Fernetičih oziroma pri Vrtojbi in avtocesto pri Razdrtem. Navsezadnje je dober primer tudi včeraj odprti odsek atoceste, saj je kilometer te ceste med najdražjimi doslej. Stal je namreč več kot 10 milijonov dolarjev.

KRIZIŠČA

Kdo se bo tolkel za »zgodbo o uspehu«

NEVEN BORAK

Kako razumeti skepso, ki je dočakala »zgodbo o uspehu«? Kot reakcijo utrujenosti in vsega vajenosti ljudi? Kot zavracanje možnosti, da bi bili prvaki Vzhoda ali Balkana? Ali kot izraz zoprnega čuta, da bodo drugi imeli več vpliva na vsebino samostojnosti in suverenosti od nas samih?

Delčki resnice so gotovo skriti v odgovorih na ta in na druga vprašanja, ki zaenkrat se niso zastavljena. Toda to, kar je »zgodba o uspehu« za eno stranko, je sto tisoč novih delovnih mest za drugo. Pocen hrana za tretjo in cena država za četrto. Vsem je skupno, da iščejo ekonomijo obsega. Za nas je povezana predvsem s trgovino.

Kako do njega? Po osi zahod-vzhod ali sever-jug? V tem, da se obe krizata, ne vidim pretirane primerjalne prednosti.

V našem podnebnju primerjalne prednosti

tako ali tako čudno razumejo. V slogu reka: Tukaj smo, vaši smo.

Lep primer tega je nekdanja Jugoslavija, za katero se razvoj zunanje trgovine nikakor ni dal razložiti s primerjalnimi prednostmi, temveč z delovanjem disparitetnih razmerij med proizvodnimi stroški.

Ali drugače povedano, kot posledico udejanjenja druge inacije omenjenega reka, zaradi katerega se je na gospodarstvo gledalo iz zornega kota zaprtga kmečkega gospodinjstva. Disparitete so jo raznesle. Dobesedno. Kot državo in kot gospodarstvo.

Mednarodno menjavo sestavljajo tokovi blaga, storitev, informacij in kapitala, ki je z drugimi sestavinami tako prepleten, da ga je komaj mogoče posebej obravnavati.

Gospodarsko-politi-

ne intervencije posameznih držav so vse te oblike menjave povsem povezale z njihovimi notranjimi dogajanjem. Zato lahko trenutno evropsko egeesovsko stanje označimo z odprto-stjo kot posledico zaprtosti.

Kdo potrebuje cesto od Barcelone do Kijeva? Kdo se bori za cesto Bratstva in enotnosti? Slovenci? Hrvati? Srbi? Za križišča se vedno tepejo. Tako kot za trge. Kdo se bo tolkel za »zgodbo o uspehu«, sto tisoč novih delovnih mest, poceni hrano in ceneno državo, ki potrebuje trge? Ni v nasi naravi, da bi se tepli zanje. Razen...

Razen, če se zaradi zakonov ekonomske geografije ne bodo drugi tepli zanje in se bo pri tem kaj našlo tudi za nas.

Dva dosedanja izdida sta nam obakrat prinesla jugoslovanski gospodarski prostor. Nic drugega.

IZBIRA

Izid, ki ga ni mogoče napovedati

MIHA NAGLIC

mogoče vse: od javnih zborovanj prek bolj ali manj obrzdanosti in »skulturnih« predstavitev v množičnih obcih do zakulisnih spletk (prisluskovalna afera) in nizkih udarcev. Nekateri se ze zgrajajo, ker so meje dobrega okusa prekoracene.

Zadnjič sem se peljal z dezele v prestolnico in ko sem opazoval bolj ali manj okusno obdelane obraze politikov na velikih plakatih ob cesti,

naši zdajšnji politiki v primerjavi s slavnimi očeti naroda prav pohlevni in nadvse omikani? Nozi se se nikdar ne leskečejo, politika je iz hlevov in svinjakov povzdignjena v TV studije in nekdanji komunisti so, kljub temu, boljši od Srbov.

Casi so se spremenili, aufiksiranje na javnih shodih in po gostilnah se je uneslo, namesto njega pa smo priča »nadmudrivanju« v javnih obcih. Včasih se je vedelo: podeljeval je klerikalno, Ljubljana liberalna, edino

večja in nam samim manj znana razlika pa je med načini, kako s(m) o volili nekoč in danes. Volitve, kakršne smo poznali v Jugoslaviji, niso bile pravo volitve - ker ni bilo kaj izbirati; treba je bilo le potrditi ze izbrano. Tudi za »prve demokratične volitve« aprila 1990 se je kmalu pokazalo, da so bile bolj izrekanje o tistem, kar je bilo 45 let pred njimi, kot izbira tistega, kar naj bo v prihodnje. Kampanja pred njimi pa si, v primerjavi z zdajšnjo, komaj zasluži to ime.

Zdaj je drugače. Predvolilna gonja se iz dneva v dan bolj razplamteva in postaja vse bolj silna, tako med snubci kot do neveste. Je pravi lov na volilce. Cilj - »prave« demokratične volitve - posvečuje tako rekoč vsa sredstva. Stranke so že vedele, zakaj niso hotele sprejeti zakona o volilni kampaniji; pravila igre niso določena, in tako je

sem se sam pri sebi vprašal: kako pa so volili nekoč, denimo v stari Avstriji? Ker vem, da je dr. Vasilij Melik napisal knjigo volitve na Slovenskem, sem se namenil, da jo poiščem v eni od ljubljanskih knjižnic. A glej: povsod je izposojena! Tako se podam se v NUK in se lotim starih časopisov. In kaj odkrijem? Da je blagopokojni dr. Janez Ev. Krek svoj čas klical volilce v »boj na nož« proti slovenskim liberalcem; da je dr. Ivan Sušteršič, prvak slovenskih klerikalcev izjavil dobesedno: »Rajše Nemca ko slovenskega liberalca!« Liberalni dr. Ivan Tavcar pa jima ni ostal dolzan; na nekem shodu v Crnomlju je predlagal, »naj se katoliške volilce odposlje s kravovo glavjo nazaj, to nečedno drhal v farovske hleve in farovske svinjake, iz kojih so na dan prihrumeli...« - Kaj porečete na to? Mar niso

v Idriji je bil ze leta 1911 za zupana socialdemokrat! Cloveku sta njegov stan in kraj prebivanja tako rekoč narekovala, koga mora voliti in hude besede politikov niso bile namenjene le nasprotnikom in tistim, ki se se niso odločili; zadevale so tudi omahljivce v lastnih vrstah! Danes pa je več kot polovica volilcev v casu, ko so volitve se dalec, neopredeljenih. Se zdaj je veliko takih, ki se bodo odločili sele zadnje dni ali kar na voliscu. In prav za te gre; ti bodo odločili in izbrali med tistimi, ki izbirajo kakšen bo tedaj izid? Ne vem, ce zaradi cesa, potem bodo te volitve »ta prave«, zato, ker ni mogoče napovedati njihovega izida. Ker se ne ve, ali bodo volilci izbrali tako, kot se od njih pričakuje glede na njihov stan in poreklo ali pa se bodo odločili cisto po svoje... Počakajmo in videli bomo.

GLOSA

Volilni cirkus in politična kultura

GREGOR KOZOVINC

Televizijska soočenja strankarskih kandidatov so nedvomno izraz najne-dobrohotnosti tistih, ki se zavzemajo za enakovredno predstavitev vseh na volitvah sodelujočih strank, postavlja pa se vprašanje, ali takšne oddaje sploh lahko pomagajo se neopredeljenim volilcem pri izbiri njihovega poslanca.

Pri tem seveda ne gre za dvom o postopku televizije, ki je soočenja organizirala, pac pa za sumljiv nivo politične kulture večine prisotnih, ki ne more preprečiti sogledalca, kateremu cutila vsaj se zadovoljivo funkcionirajo.

Prisotne na soočenjih je bilo mogoč razdeliti v vsaj dve osnovni skupini: na tiste iz opozicije, ki pljuvajo, in tiste iz vladajoče koalicije, ki so praviloma vedno popljuvani.

Seveda v obeh skupinah obstajajo izjeme, ki sicer potrjujejo pravilo. Jastrebom iz prve skupine ni zamerilo samega dejanja - pljuvanja - pac pa gre za stil.

politične kulture le ne dela takšnih preglavic kot drugim.

Sicer pa je razpravljalcem, ki so se - in se verjetno se bodo - v od-dajah srečevali, lastna predvsem neverjetna sposobnost obljudljanja. Vse

skupaj je bilo res videti - kar je ze v eni od oddaj ugotovil Jasa Zlobec - kot bozični večer, poln obljub, ki najverjetneje ne bodo nikoli izpolnjene.

Teško je namreč verjeti v iskrenost »prosim-gospa-madžarska-narodnostna-skupnost-privocite-si-se-minutko« izjave predstavnikov stranke, ki se ji je na volilne plakate zapisalo sicer malce spremenjeno Hitlerjevo geslo o spreminjanju Slovenije.

Nasim bodočim - bog ne daj - parlamentarcem je lastno tudi nepoznavanje osnovnih socioloških izrazov, in prav komične so reakcije le-teh, ko jim omenite, da poleg homoseksualcev tudi ostareli predstavljajo specifično marginalno družbeno skupino.

Sicer pa, volitve so kot cirkus. Nekateri z grozljivim lahkotnostjo izvajajo vaje na trapezu, drugi pa zaradi spodrsklajja obležijo v manezini in ze naslednji dan njihovo ime izgine iz barvitih cirkuskih plakatov.

dragocena posoda, za katero so se potegovali vitezi Okrogle mize.

Navpično: 1. nezna mrena, ki obdaja notranje organe, 2. objestnost, ošabnost, 3. francosko mesto južno od Lillea, nedalec od meje z Belgijo, 4. odmev, nek. 5. začetnici revolucionarja Tomsica, 6. gric v Jeruzalemu, pozneje najsevernejši tempeljski hrib, 7. poglobljeno razmišljanje, 8. reka v Sibiriji, pritok Jeniseja, 10. najmanjši delec negativne elektrike, 14. kemijski znak za litij, 16. priprava za praskanje, 19. nekdanji japonski telovadec (Takisa), 21. grška boginja jutranje zarje, 24. velika pojedina v antični Grčiji, za katero so prispevali vsi udeleženci, 27. kvaliteto belo vino, 30. začetnici ameriškega igralca Redforda, 33. ime slikarja Pilona, 34. ime italijanske igralke Magnani, 36. starorimski naravoslovec, 38. začetnici slovenskega skladatelja Globokarja.

Simon Bizjak

Pojasnilo

V nedeljski številki nam je pri nagradni krizanki zagodel računalniški skrat, tako da je popačil pisavo. Bralcem se iskreno opravičujemo.

Uredništvo

Nujen zakon o lastninjenju

Izvirna naloga in vloga politikov se iz starih grških časov je, da skrbijo in se osebno zrtvujejo za blaginjo in napredek svojega ljudstva. V ospredju jim torej ne smejo biti osebni ali strankarski cilji in koristi, temveč skupni, slovenski. Skupna želja vseh prebivalcev Slovenije je prav gotovo, da bi ziveli na vseh področjih osebnega in družbenega življenja v »zdravi deželi«.

Recept za izpolnitev takšne želje najdemo ze v starih spisih Svete pisma: »... pa se bo moje ljudstvo, ki se imenuje po mojem imenu, ponižalo in molilo in iskalo moje obličje ter se odvrglo od svojih hudobnih potov, jih bom iz nebes uslišal, njih greh odpustil in ozdravil njih deželo« (2 Kron 7,14).

V Sloveniji je cez 70 odstotkov prebivalstva deklariranih kristjanov, ki se imenujejo po božjem imenu.

Javno pozivam vse kristjane in pravoslavne, protestantske in katoliške cerkvi in vabim vse tiste, katerim je resnično do »zdrave dezele«, da si vzamejo pred volitvami vsaj en dan posta in molitve za naso deželo in za naso prihodnost.

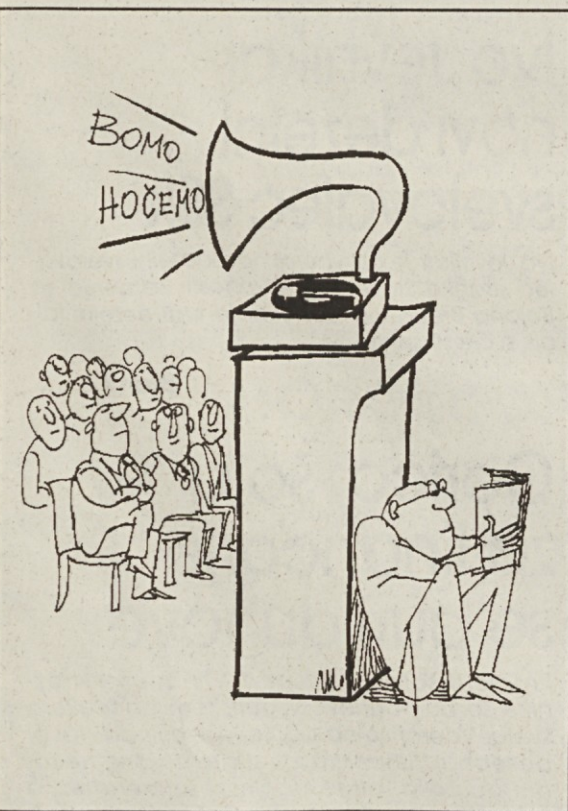
Za organiziranje vseljudske molitve in posta v istem dnevu je premalo casa, zato si samoiniciativno izberimo tisti dan, katerega bomo lahko cimbolj izkoristili v ta namen.

Mihael Kuzmič, pastor
Binkostna cerkev
Ljubljana, Celovska 70

Recept v starih spisih

Ugotavljam, da večina vseh kandidatov ki se predstavljajo želijo razpravljalati o našem novem zakonu o lastninjenju podjetij in da večina zelo malo misli, kako boljše zagospodariti. Večina zeli ob tem zakonu deliti neko premoženje, in mogoče tudi ob tem bogateti. Na splošno kozjanski volilci misli-mo, da je bil omenjeni lastninski zakon nujno potreben in da ni slab, ceprav je bil prejšnji predlog tega lastninskega zakona boljši, ker je bil bolj gospodarski in naravnani na ekonomski razvoj Slovenije in na delitve premoženja, ki ga ni. Omenjeni zakon, ki je bil sedaj pogojno sprejet, naj v življenju zazivi ob določeni spremembi in sicer bi Kozjanci predlagali, da se razdeli samo 20 odstotkov predvidenega premoženja in to samo vsem redno zaposlenim v našem gospodarstvu ali pa v negospodarstvu, ker so isti ustvarjali novo vrednost in tudi osnovo za današnji predvideni delitev. Ostalih 80 odstotkov pa bi se lahko vložilo v določeni Sklad za odprte novih delovnih mest kot neka stimulacija in naj bi po predlo-gu vsak, ki odpira novo delovno mesto, do-dolocen cas sprejel ali imel v dobrem dolocene vso to, predvidoma 50.000 tolarjev, kar bi dodatno stimuliralo obrtnike in tudi drobno gospodarstvo.

Franc Valenčak, Kozje

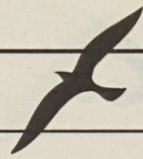

1	2	3	4	5	6	7	8
9				10			
11					12		
13				14			
15			16			17	
18	19			20	21		
	22				23		
24					25		26
27		28	29			30	
31		32				33	
34					35		
36				37			
38				39			

NOVICE

Na obzorju nova stavka avtoprevoznikov

RIM - Vse kaže, da bodo avtoprevozniki spet stavkali, in to od 28. novembra do 6. decembra. Da bi stavko preprečili, je bilo včeraj v Palaci Chigi srečanje podtajnika pri predsedstvu vlade Fabbria in ministra za prevoze Tesinija z zastopniki kategorije, ki pa ni rodilo konkretnih rezultatov. Podobno srečanje so sklicali za jutri, vendar avtoprevozniki so dokaj skeptični in ne verjamejo, da bi se bila vlada pripravljena konkretno lotiti reševanja njihovih problemov. »Stavko bomo preklkali samo, če bo pripravljen zakonski ukrep, ki bo zadostil zahtevam kategorije,« je dejal Paolo Uggè, glavni tajnik UNATRAS. »Za zdaj pa smo slišali samo nacerne izjave.« Predstavnik avtoprevoznikov je tudi poudaril, da je kategorija že pred dvema tednoma predstavila vladi razclenjen predlog, vladni predstavniki pa so prišli na včerajšnji sestanek »nepripravljeni«. Za zdaj so vsekakor avtoprevozniki potrdili napovedano stavko.

Srečanje o preustroju deželne birokracije

TRST - Zakonski osnutek o reformi in preustroju deželne birokracije je bil včeraj v središču srečanja predsednika deželne vlade Turella, podpredsednika Sara ter odbornika Barnabe z zastopstvom deželne sindikalne zveze CGIL, CISL in UIL, ki sta ga vodila Pattuanelli in Pasqual. Predsednik Turello je orisal vsebino osnutka in postavil poudarek na nujnosti racionalizacije deželnih struktur, kar bo pripomoglo k krcenju izdatkov in k zagotovitvi boljših storitev. Pri tem je omenil tudi krcenje izdatkov v zdravstvu in kmetijstvu, medtem ko bodo nekaterim deželnim strukturam odvzeli tajniske urade, avtomobile in soferje. Ukinili bodo tudi Avtonomne institute za ljudska stanovanja, stevilo Gorskikh skupnosti pa bodo omejili na šest. Po splošnem orisu ukrepa se je sele začelo soočanje s sindikalnimi predstavniki, ki se bo nadaljevalo v prihodnjih dneh.

Palermo še vedno brez župana

PALERMO - Glavno mesto Sicilije je še vedno brez župana in to kljub temu, da so se nekatere stranke (socialisti, krščanski demokrati in liberalci) že sporazumele za novo koalicijo. Do odložitve izvolitve župana je prišlo zaradi proceduralnih zapletov, zaradi katerih ni skupščina sprejela odstopa dosedanjih upraviteljev. Palermo je mesto brez miru, saj je pod hudim pritiskom mafije in kriminala. Dosedanji župan je bil bivši komunist Aldo Rizzo, kandidat za njegovega naslednika pa je socialist Manlio Orobello. V mestu vlada že nekaj časa velika politična zmeda, posebno po umoru sodnikov Falconeja in Borsellina. Za župansko mesto se poteguje tudi poslanec Leoluca Orlando, ki je bil svojčas župan in uživa med ljudmi zelo velik ugled.

Kdaj izvolitev novega vodstva RAI?

RIM - Upravni svet državne radiotelevizijske hiše RAI bo morda danes imenoval nekatere nove visoke funkcionarje ustanove, skoraj gotovo pa ne direktorjev televizijskih in radijskih poročil. Ostaja namreč še vedno odprto vprašanje, ali sodijo ta imenovanja v pristojnosti tega upravnega sveta, ki mu je zapadel mandat, ali pa novega, ki ga se ni videti na obzorju. Parlament se vsekakor še ni odločil za sestavo novega upravnega sveta. Nekateri so mnenja, da bi morala posebna parlamentarna komisija imenovati v upravno telo nadstrankarske osebnosti. Marsikdo je namreč prepričan, da je RAI preveč pod vplivom političnih strank, ki ovirajo njen razvoj. Ministrski predsednik Amato je pred nekaj dnevi celo rekel, da bi si televizijska hiša v teh pogojih zaslužila izredno komisarstvo upravo.

Italijansko-nemška akcija proti mafiji

ENNA - Karabinjerji in policisti so s sodelovanjem nemških varnostnikov prišli na sled mafijski skupini, ki je na debelo kupovala vojno strelno orožje in razstrelivo, namenjeno atentatom v Italiji. Smrtonosni material so nabavljali v Greciji, Turciji in Poljski ter na tleh bivše Jugoslavije, ga posiljali v Nemčijo, od tod pa dalje na Sicilijo. Preiskovalci, ki so se te operacije lotili aprila letos, so aretirali sedemnajst oseb, sicer članov mafijske skupine Raspa, ki se je po krvavem obračunavanju s sorodno skupino poleti 1989 (dvanajst mrtvih) zatekla v Nemčijo. V Barrafranci in Pietraperziji na Siciliji so poslali v preventivni pripor Angela Sessa, njegovega sina Saveria in bratrance Salvatoreja, Calogera ter Nicolò Raspo, Filippa Giuseppa Centonzeja in Pasqualeja Bongiovannija, v Kölnu pa Attilia Salvatoreja Centonzeja, Nicolòja Raspo, Saveria Sessa, Pietra Raspo, Alessandra Giuseppa Giunto, Sebastiana Bongarraja in Nicolòja Raspo. Nadaljnja dva priporana naloga so naslovili že zaprtima Filippu Bongiovanniju in Pasqualeju Giunti, enemu osumljenca pa je uspelo pobegeti. Vsi skupaj so obtoženi mafijskega združevanja oziroma prekupčevanja z orožjem v atentatorske namene. Preiskovalci so odkrili, da so člani zločinske tolpe hoteli med drugim ubiti odvnetnika Raffaeleja Bevilacqua, ki je bil pokrajinski tajnik KD v Enni, a se skriva neznano kje, ker so tudi nanj naslovili nalog o preventivnem priporu zaradi mafijskega delovanja. »Skesanec« Leonardo Messina iz San Catalda, ki je bistveno prispeval k najnovejši operaciji proti organiziranemu kriminalu pod geslom »leopardo«, je označil odvnetnika kot »predstavnik mafijske družine v Barrafranci«. Državni tožilec v Enni Giovanni Marletta je na včerajšnji tiskovni konferenci izjavil, da utegne privedi nadaljnja preiskava do novih, odmevnih odkritij.

SPETER / VIDEMSKI NADŠKOF BATTISTI

Cerkev brani pravice manjšin

»Slovenci imajo pravico do obstoja«

JOLE NAMOR

SPETER - »Temeljna pravica človeka in manjšine je pravica do obstoja, ki ne prihaja niti od Države niti od Cerkev, pač pa od Boga. Dolžnost Države in Cerkev je, da to pravico spoznata, jo zaščitita in udejanita. Ob furlanski živi v Furlaniji tudi slovenska manjšina in obe sele čakata na zakonsko zaščito. Kulturna slovenske manjšine v Beniciji predstavlja dragoceno bogastvo za Furlanijo in sirse okolje, priznati pa ji je treba tudi pomembno vlogo v zblizevanju zahodne in vzhodne Evrope. Videmska Cerkev je pravico slovenske manjšine do obstoja, dostojanstva in zascite priznala in v tej izbiri je našla podporo tudi s strani Papeza na njegovem nedavnem obisku pri nas. Kot nadškof potrjujem predlog o ustanovitvi pastoralnega telesa, ki naj usmerja delovanje Cerkev s poudarkom na vraščanju kulture v vero na območju dekanij v Spetru, Nemah, Centi in Moctu in tako prispeva k ohranjanju kulturnega bogastva, ki ga v sebi nosijo. V tem smislu smo si tudi prizadevali, da se je v Speter vrnili slovenski duhovniki Nisio Mateucij, sin beneške zemlje.«

Tako je zaključil svoj poseg videmski nadškof Alfredo Battisti v Spetru, na predstavitvi aktov posveta "Slovenci in Furlani v Furlaniji - Soočanje dveh narodov o vraščanju kulture v vero", ki ga je videmska Cerkev priredila lani spomladi v Cedadu in sta se ga med drugim udeležila nadškofa Sustar in Battisti. Njegove jasne in odločne besede, ki bodo prav gotovo pozitivno vplivale na življenje slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini in se zlasti bodo odmevale v Spetru, ki je bil do prihoda novega župnika skrajno zaprt, je številna publika v občinski dvorani sprejela z navdušenjem.

Se bolj je s svojim posegom "užgal" msgr. Marino Qualizza, ki je s konkretnimi predlogi nakazal smer, po kateri se mora celotna slovenska skupnost in v prvi vrsti cerkev premakniti, če hoče uresničiti nakazana načela. Po uvodnih besedah, v katerih je ugotavljal, da je potrebna revizija preteklosti in napak, ki jih sama Cerkev zagrešila, je Qualizza najprej predlagal Slovincem videmske pokrajine spravo z lastno zgodovino, na kateri

temelji tudi priznanje in ovrednotenje lastne kulture. Predsodki in kontrapozicije, je poudaril, pa se lahko premostijo le s poznavanjem, z znanjem in intelektualno postenostjo. Drugi korak je, da se ponovno uvede v Cerkev slovensko besedo, slovensko molitev in pesem, saj je nerazumljivo, da je to možno v stolnici v Vidmu in Cedadu, v Spetru pa ne. Tretjič je treba globoko doživljati vero in sprejeti drugacega, ob tem pa odkriti vrednote, ki izginjajo. S tem v zvezi se je msgr. Qualizza zaustavil ob vprašanju dvojezične sole v Spetru, ki predstavlja veliko vrednoto ze sama po sebi in bi morala biti vzorec za vse sole v Nadiskih dolinah. Sel je se dlje. Dvojezične sole po Nadiskih dolinah, je dejal, bi morali ustanoviti že po letu 1948 beneski župani in to na predlog samega De Gasperija. Na pomembnem posvetu, ki so ga odprli s svojimi dvojezičnimi pozdravi župan Marinig in nov spetrski dekan Mateucij ter predsednik gorske skupnosti Chiabudini, je uvodoma spregovoril ravnatelj ISIG Gasparini, nato pa se dekan iz Nem Rizieri De Tina.

TRANSADRIA / GRENKI ZAKLJUČKI MEDNARODNEGA ZASEDANJA

Za večjo konkurenčnost je treba od besed k dejanjem

Severnojadranska pristanišča izgubljajo tekmo s Severom

TRST - Geografija sicer uci, da mora blago na poti med Evropo in cezoceanskimi deželami preko sredozemskih pristanišč, in torej tudi severnojadranskih, ker je ta pot za več kot 1.800 milj krajša od drugih, toda resničnost je drugačna. Severnojadranski mednarodni pristaniški sistem namreč močno obremenjujejo ne samo infrastrukturne, ampak tudi organizacijske in človeške pomanjkljivosti, ki tako zavirajo poln razvoj njegovih prednosti in potencialnih možnosti. Kot kaže, se tega dobro zavedajo tudi pristanišča v Benetkah, Trstu, Kopru in Reki, ki so se za sodelovanje in koordinacijo dela že pred časom združila v

odbor Transadria, a so v veliki meri žal še vedno samo po besedah. To je prišlo znova do izraza na mednarodnem zasedanju o sredozemskih pristaniščih in plovbi, ki se je včeraj zaključilo v Trstu in ki je sicer pokazalo na veliko dobro voljo neposredno prizadetih za uveljavitev severnojadranskih luk v funkciji pridobivanja prometa iz konkurenčnih severnojadranskih pristanišč. Toda naloga je titanska, kot je brez ovinkarjenja povedal predsednik velike izraelske ladjarske družbe ZIM Israel Navigation, Matty Morgenstern. Postregel je z nekaj zgovornimi podatki, ki kažejo, kako sredozemska in z nje se zlasti severnojadrans

ka pristanišča kljub daljinskim prednostim izgubljajo bitko s severnojadranskimi. Razlog ni nobena skrivnost, saj so druga ekonomsko nemierno zanimivejša: njihove tarife so tudi do 50 odstotkov nižje od sredozemskih, pohvalijo se lahko z mnogo visjo proizvodnostjo, veliko manj je stavek in težav z delovno silo, vozni redi so zanesljivejši, hitrost pretovarjanja pa mnogo večja, da o kakovosti in cenah suhozemskega prevoza niti ne govorimo.

Izraelsko lekcijo je dopolnil tudi glavni direktor koprškega pristanišča Rudi Dujc, ki je analiziral obnasanje srednjeevropskega zaledja severnojadranskih pristanišč, in torej Avstrije, Madžarske in Čekoslovaške. Čeprav je pot iz teh držav do severnojadranskih pristanišč dvakrat daljša - je opozoril - sprejemo severnojadranske luke komaj tretjino prekomorskega prometa teh držav, pri čemer igrajo posebno negativno vlogo tudi slabe prometne povezave, brez katerih o konkurenčnosti pristanišč ne moremo niti govoriti. Od sposobnosti povečanja konkurenčnosti vsakega pristanišča posebej in vseh skupaj in - so se strinjali udeleženci trzanskega srečanja - pa bo nedvomno usodno odvisna prihodnost pristaniških dejavnosti v Severnem Jadranu nasplo.

Včerajšnja seja dvodomne komisije je skoraj v celoti ustrezala napovedim predvečera: na reseto je prišel eden od ključnih vzolov odnosa med državo in deželami, predvsem pa možnost, da bi severnojadranske dežele tudi pod vplivom severne lige težile k združitvi in se večji avtonomiji kot prvemu koraku federativne države, za katero se zavzemajo Bossi in njegovi. Pričakovanju ustrezne so bile tudi nedeljske in ponedeljkove napovedi, anticipacije, signali med politikami. Medtem ko je jutro minilo v dokaj umirjenem vzdušju, saj so bili problemi na dnevnem redu manj zgosti, se je napetost začela večati popoldne, ko je prišel na vrsto 132. člen ustave, tisti, ki omogoča spremembe mej italijanskih

TRST / MANJŠINSKA POLITIKA

Ivo Jevnikar je novi deželni poslanec SSK

Prevzel je mesto Bojana Brezigarja

SANDOR TENCE

Novoimenovani deželni svetovalec SSK Ivo Jevnikar je včeraj uradno prisegel zvestobo ustavi (foto Ferrari)

višji izraz volje prebivalstva Furlanije-Juljske krajine, saj v njem odmevajo vsi najbolj aktualni politični in družbeni problemi. Tukaj se tudi ustvarja politično razpoloženje, ki bo, vsaj upam, v bodoče ugodnejše za našo narodnostno skupnost. V mislih imam predvsem polemike o Osimskem sporazumu. Deželni odbor je glede tega nakazal pravilno pot sodelovanja s Slovenijo in zavrnil vse jalove

in nepotrebne polemike o meji. O teh vprašanjih vlada na deželni ravni neko konstruktivno vzdusje, ki bo nedvomno ugodno vplivalo za uveljavitev naših temeljnih narodnostnih pravic. Pri tem računamo na bliznjo sklenitev dogovora med Italijo in Slovenijo o manjšinah, pri katerem bodo važno vlogo igrala vsa izvoljena telesa«. Veliko pozornost bo svetovalec SSK namenil tudi napovedanim deželnim zakonom

za razvoj in zascito kraskega teritorija. Novi deželni volilni zakon predstavlja za SSK velik politični problem, saj se bo morala za izvolitev svojega dezelnega poslanca najbrz povezati s kako drugo stranko. Jevnikar je prepričan, da bo to za stranko v vsakem primeru zelo težka odločitev. SSK bo se dalje vztrajala na znanim predlogu po oblikovanju skupne nadstrankarske volilne liste, ta projekt pa do tega trenutka žal ni zel med Slovinci velikega navdušenja. V zelo strogih pogojih, ki jih postavlja spremenjena volilna zakonodaja, nam je potrdil Jevnikar, SSK nima možnosti, da bi sama znova izvolila svojega dezelnega predstavnika. Jevnikar bo do spomladanskih upravnih volitev skoraj gotovo ostal tudi deželni tajnik svoje stranke. »Po statutu je to dovoljeno, ni pa priporočljivo. Stranka je sicer komaj nacela to vprašanje in ga bo v prihodnjih dneh morala se ustrezno poglobiti. Mnenje številnih prijateljev v stranki pa je, da v pričakovanju zelo težke volilne preizkušnje ne kaže zamenjati dezelnega tajnika. O tem pa bo na svoji prvi seji odločalo deželno tajništvo SSK.«

RIM / DELO DVODOMNE KOMISIJE

Razočaranje ob koncu pravcate kriminalke

Napetost med razpravo o večji avtonomiji dežel Bossi ni uresničil groženj, da bo zapustil komisijo

VOJMR TAVCAR

RIM - Dvodomna parlamentarna komisija za ustavne reforme je včasih kot napeta kriminalka, v kateri do zadnje strani ne zveš za ime morilca. Tako v komisiji do zadnje minute ni bilo jasno, ali bo Liga ostala ali ne. In člani komisije so kot dobri igralci stopnjevali napetost s tem, da so svoja mnenja razvijali na dolgo, stopnjevali pričakovanje se zlasti novinarjev. Konec pa ni bil na višini pričakovanj: komisija je v bistvu potrdila veljavnost 132. člena. Liga pa je, kot kaže, to baje sprejela navzlic grožnjam, da bodo v takem primeru njeni predstavniki hipoma vstali in odšli.

Včerajšnja seja dvodomne komisije je skoraj v celoti ustrezala napovedim predvečera: na reseto je prišel eden od ključnih vzolov odnosa med državo in deželami, predvsem pa možnost, da bi severnojadranske dežele tudi pod vplivom severne lige težile k združitvi in se večji avtonomiji kot prvemu koraku federativne države, za katero se zavzemajo Bossi in njegovi. Pričakovanju ustrezne so bile tudi nedeljske in ponedeljkove napovedi, anticipacije, signali med politikami. Medtem ko je jutro minilo v dokaj umirjenem vzdušju, saj so bili problemi na dnevnem redu manj zgosti, se je napetost začela večati popoldne, ko je prišel na vrsto 132. člen ustave, tisti, ki omogoča spremembe mej italijanskih

dezel. Ideolog Severne lige Miglio je predlagal, naj bi komisija zavezala pododbor, da spremeni besedilo ustavnega člena in močno poenostavi postopek za spreminjanje deželnih mej. Manj zavzujoča popravka pa sta predlagala Migliov somisljenik Speroni in zeleni Boato. Miglio se je skušal izogniti spopadu in dejal, da se zadovolji s tem, da komisija obveze pododbor, naj preuci možnost nove formulacije člena. Toda s tem ni soglasal skoraj nihče. Pa ne zato, ker bi se zastopniki ostalih strank krčevito oklepali sedanje formulacije 132. člena, pač pa zato, ker so se bali, da bi s sprejemanjem morebitnih popravkov dali dodatnega vetra v jadra secesionizma, ker prihaja do zahteve po spremembi v casu, ko so lokalistične težnje zelo močne. In v tem pogledu so vse tradicionalne stranke govorile isti jezik: od demokristjanov do DSL, od socialistov do SKP. Problem so drugače zastavili le zeleni, predstavnik valdostanske stranke Craveri in južnotirolske SVP Ritz. Po njihovi oceni se je problema treba lotiti, čeprav ne z logiko lige. Pa najdlje se je v možnosti kompromisa pomaknil Martinazzoli, ki je predlagal, naj bi o amandmajih ne glasovali in naj bi zadolžili pododbor za vprašanje odnosov med državno in deželami, naj o celotni stvari spet premisli, toda s predpo-

stavko, da velika večina komisije ne soglasa z ligo in njenimi predlogi. Ze se je nakazovala možnost kompromisa, pa se je ta znatno zmanjšala, ko je pozno popoldne prišel v komisijo Umberto Bossi. Se preden je prestopil prag »volkuljine dvorane« je vodja lige novinarjem, ki so na hodniku silili vanj, povzel nedeljske groznje in dejal, da »če ne bo sprejeta sprememba 132. člena, bodo vsi placali visoko ceno«. Dodal je, da je treba dati več pristojnosti deželam in ne samo na papirju. Kot kaže, pa je voditelj lige najbrz bolj odločen v besedah kot v dejanjih: ko je komisija ob koncu več kot triurne razprave glasovala o usodi amandmaja in je, čeprav ne preveč odkrito, sprejela v bistvu stalisce, da se potrdi 132. člen, liga ni zapustila komisije. In razen še vedno možnih novih razpletov, bodo njeni predstavniki sedeli v komisiji tudi danes. Uvod v razpravo komisije je bila polemika o intervjuju, ki ga je predsednik De Mita dal dnevniku L'Unità in v katerem je predlagal oblikovanje ustavodajne vlade. De Mita je dejal, da sicer tega ni nikoli rekel in da casniku ni dal pravega intervjuja. Pripomnil pa je, da je prepričan, da sedanje labilno politično ravnanje negativno vpliva na delo komisije. Oprostil se je za morebitno napako in s tem je bila polemika »ad acta«.

VIDEM / TOBAKA NI NIKJER VEČ

Lastniki trafik protestirajo

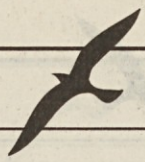
VIDEM - Lastniki trafik, v katerih so se police s tobakom že zdavnaj izpraznile, so se včeraj odločili za vsedržavno stavko. V nasi deželi je bila osrednja protestna manifestacija v Vidmu, kjer so sicer izrazili solidarnost uslužbencem državnega monopola, vendar se niso strinjali s tem, da samo 86 od skupno 13 tisoč teh uslužbencev zavira vso distribucijo. Poleg tega so opozorili, da je v nasi deželi položaj se težji, saj se kadilci oskrbujejo tudi onstran meje. Spor med vlado, ki

trdi, da bi privatizacija odpravila številne privilegije, in uslužbenci monopola, ki branijo svoja delovna mesta, pa se medtem nadaljuje v veliko veselje tihotapcev, čeprav nimajo vedno sreče: finančna straza je že prijavila 650 oseb in zaplenila 70 tisoč kg cigaret ter številna vozila in plovila.

Kaže pa, da se zastopniki trafik in sindikati monopola menijo o tem, da bi v zameno za ponovno odprtje distribucije zaustavili prodajo drugih artiklov (znamke, koleki, itd.).

TRST / SKGZ PRI PREDSEDNIKU DEŽELNE VLADE

Manjšini gre zagotoviti sredstva za sam obstoj

Nejevolja zaradi odlašanja z ukrepi v korist Krasa - Turello zagotovil pozornost do vprašanj slovenske manjšine

DUŠAN UDOVIC

TRST - Delegacija SKGZ, ki jo je vodil predsednik Klavdij Palcic, se je včeraj na sedežu deželne vlade sestala s predsednikom deželne vlade Vincim Turellom.

Predstavniki Slovenske kulturno gospodarske zveze so za srečanje s predsednikom Dezele vprašali zato, da bi opozorili na mnoga neresena vprašanja nase skupnosti, za katero je že več let značilno stanje »zacasnosti«, kajti obljubljenih zascitnih ukrepov se ni, kar zlasti velja za državno raven. Resnici na ljubo je treba povedati, da je bilo v zvezi s potrebnimi manjšine storjenih nekaj konkretnih korakov, predvsem z zakonom o obmejni območji, v okviru katerega se podeljujejo sredstva za nekatere ustanove Slovencev v Italiji.

Delegacija SKGZ je v zvezi s tem opozorila, da se zakonski ukrep izteče z letom 1993, trenutno pa ne obstaja nobeno jamstvo, da bo tudi za naprej obnovljen. Samoumevna je torej zaskrbljenost slovenskih institucij, da ne bi tako ali drugače usahnil vir javnih prispevkov, ki jim je neobhodno potreben že zgolj za preživetje. Gre zlasti za življenjsko pomembne

Delegacija SKGZ med pogovorom s predsednikom Dezele Turellom (foto Ferrari)

ustanove kot so dvojjezika sola v videmski pokrajini, SLORI, Glasbena matica, Narodna in študijska knjižnica in druge. Predstavniki SKGZ so predsedniku predlagali, naj se namenjena deželna sredstva usmerjajo predvsem za delovanje in manj za investicije, kot je trenutno predvideno v mehanizmu finansiranja.

Na dnevnem redu srečanja je bil tudi zakon o Krasu, glede katerega niso bila izpolnjena pričakovanja, zaradi česar je med kraskim prebivalstvom veliko nejevolje. Kot je znano, je Dezelna ob

razlastitvah za sinhron s Trzasko obcino in osrednjimi organizacijami Slovencev podpisala sporazum, ki jasno predvideva izredne posege v korist kraskega teritorija, zlasti kmetijstva. O tem bi morala Dezelna podpisati programski sporazum s Trzasko obcino, slednja pa je dano besedo pozrla in sedaj o tem noče nič slišati.

Predsednik Turello je predloge SKGZ vzel na znanje in dejal, da bo dezelna v bodoče vsekakor pozorna do konkretnih problemov manjšine. Glede zascitnega zakona

je dezelni odbor opozoril rimsko vlado, naj čimprej ukrepa, predsednik pa si bo prizadeval, da se bo finansiranje slovenskih ustanov iz zakona za obmejno območje ohranilo. Turello tudi ne vidi težav, da bi se sredstva razporejala tako kot manjšini ustreza, vendar je potreben dogovor z zadolženim odbornikom in komisijo, v kateri so prisotni tudi slovenski predstavniki. Pripravljenost nas je zapiral v kletko kraskih rajonov, da bi nam v mestu ne priznali pravice do obstoja. V "Rimskih mlinih"

ODPRTA TRIBUNA

Nova občina: naglica utegne biti nevarna

STOJAN SPETIC

Verjemite mi, da razumem gnev Kraševcev zaradi ponizanja, ki so jih morali utrpeti, od zaničevanja do razlastitve. Mislim, da bi se morala jeza Kraševcev slišati tudi v občinskem svetu, kjer je zadnja leta opozicija utisala svoj glas in se sele sedaj postavlja na noge.

Ceprav je zbiranje podpisov za novo občino na Krasu vabljen način protesta, se moramo tudi vprašati, ali nas ne potiskajo z dežja pod kap?

Sploh ne dvomim, da so pobudnikom oblikovanja nove občine pri srcu predvsem koristi prebivalcev, domaćinov in priseljencev. Toda vprašati se moram, ali so pomislili prav na vse posledice?

Nihče ne more zanikati, da ima zaničevalni odnos mestne uprave do Krasa v prvi vrsti protislovenski predznak. Kras je bil zaledje, iz katerega so tudi slovenski meščani črpali življensko silo in podmladek. Zato bi nas nasprotniki najraje zaprli v "indijanski rezervat", čim dlje od mesta. Že Macanico nas je zapiral v kletko kraskih rajonov, da bi nam v mestu ne priznali pravice do obstoja. V "Rimskih mlinih"

sem opisal, kako so nam pred desetimi leti v Cassandrovi komisiji ponujali krasko obcino, ce bi se odpovedali priznanju nase prisotnosti v mestu in torej v Barkovljah, Rojanu, pri Pisci, Rocolu, Rovtah, Kolonkocvu. Se pred kratkim so nasi nasprotniki v občinskem statutu najprej zaničevali nas obstoj, nato pa v svojem političnem programu proglasili "boj za italijanstvo".

In mislite, da je golo naključje, ce je londonški memorandum izrecno prepovedal spreminjanje upravnih meja na škodo manjšin?

Kraska občina bi torej bila predvsem udarec boju Slovencev v Trstu za svoje pravice. In kaj bi imeli v zameno? Bridko se vara, kdor misli, da bi "kraska občina" imela celo napredno upravo s slovenskim zupanom na celu. Prej bi spominjala na devinsko-nabrežinsko obcino, kot pa na Dolino ali Zgonik.

Ali ni dovolj zgovorno dejstvo, da vzhodnokraski rajonski svet že deset let vodita italijanska predsednika iz vrst vladnih, Slovincem nenaklonjenih strank? Za nedavno

izvolitev demokristjanke Morove je bila potrebna prava medijska kampanja proti "slovenski nevarnosti"! Sramotno je, da je bila vnaprejšnja diskriminacija Slovencev sprejeta tako ravnodušno.

In to se ni vse. V kratkem bomo imeli nov občinski volilni sistem, zasceni z neposredno izvolitvijo zupana. Na Krasu bi veljal absolutni večinski sistem, kar pomeni nujno oblikovanje vsaj dveh nasprotnih političnih blokov. Kako preprečiti, s takimi precedensi, da bi se kampanja za neposredno izvolitev zupana ne izrodila spet v bitko za "italijanskega zupana" z vsem, kar bi taka etnična kontrapozicija prinesla s seboj, vključno z rovarjenjem fasistov.

Skratka, oblikovanje nove občine ni protestna bližnjica, temveč odgovorno politično dejanje, o katerem bi se morali zelo resno pogovoriti ter preveriti vse posledice, dobre in slabe.

Naglica je v teh primerih nevarna, zato smo komunisti poudarili potrebo po resni predhodni razpravi in objektivni informaciji. Da bi se pozneje ne kesali.

RIM / NERESNIČNI STEREOTIPI

Javni uslužbenci so upravičeno frustrirani

Zanimivi izsledki ankete rimske univerze, ki jo je vodila tržaška sociologinja Tatjana Pipan

VOJIMIR TAVCAR

RIM - V predstavah uporabnikov so italijanski javni uslužbenci dokaj »grdi ljudje«. Predvsem ne delajo, mislijo samo na plačo, nimajo velikega čuta odgovornosti in bolj malo zavesti, da so v službi družbe.

Toda v teh stereotipih se ne zrcali resnica. Tako trdijo raziskovalci rimske univerze, ki so pod vodstvom sociologinje Tatjane Pipan dalj časa analizirali stvarnost javnih uslužbencev. In zaključke potrjuje tudi druga raziskava, ki so jo pripravili v Turinu, kjer so razčlenili predvsem tiste javne uslužbenke, ki so vpisani v ustrežno

strokovno vejo CGIL. Raziskavi so predstavili v Rimu na pobudo instituta CGIL, ki se ukvarja z raziskovanjem javnopravnega dela.

Delo Tatjane Pipan in njenih sodelavcev ni ekstenzivno in statistično, pač pa zeli iti v globino. Raziskovalci so analizirali tri med sabo različne stvarnosti, kot so specializirani odsek neke majhne rimske bolnišnice, periferne urade anagrafske službe in univerzitetno tajništvo, namenjeno studentom. Raziskovalci so dolgo intervjuvali okoli osemdeset javnih uslužbencev, analizirali in računalniško obdelali odgo-

vore, se spet srečali z anketiranci, da bi preverjali svoje prve vtise in nato obdelali odgovore tudi s psihološkega vidika.

Kakšen je lik javnega uslužbenca, kot izhaja iz te raziskave? Odnos do službe je odvisen od vloge, ki jo vsakdo ima v upravi (odnos zdravnika je različen od odnosa bolničarja in od odnosa uradnika anagrafske urada), nekatere poteze pa so skupne. Vsem je javna služba jamstvo za gotovost, saj ni nevarnosti, da bi bili ob zaposlitvi.

Toda to je eden od redkih pozitivnih aspektov. Javni uslužbenec ima precej jasno predstavo o tem, kakšna naj bi bila njegova služba in kakšen odnos z uporabnikom. Zaradi tega med vsemi prevladuje frustracija, ker jim struktura, v kateri delajo ne omogoča, da bi ovrednotili sebe in svoj odnos z uporabniki. In to je eden od aspektov, ki so ga raziskovalci poudarjali največ: kako dati javnemu uslužbencu novo motivacijo, da bo njihovo delo kakovostnejše?

Država po mnenju uslužbencev zaenkrat na ta izziv ni znala odgovoriti. A tega ni znal niti sindikat, vsaj tisti konfederalni ne, saj mu javni uslužbenci očitajo, da je postal predvsem center oblasti, ki pa ni znal iztržiti za javne uslužbenke vsaj ustreznih place.

PISMO UREDNIŠTVU

Forum različno mislečih ljudi

Spostovano uredništvo Primorskega dnevnika.

Očitno je globoko ukoreninjen predsodek o Slovincih videmske pokrajine, češ da se samo kregajo med sabo. Ker se to poudarja in ponavlja že preveč časa na različnih ravneh, kar nam kot skupnosti vse bolj škodi, ni mogoče več molčati.

Stvarnost slovenske narodnostne skupnosti v videmski pokrajini je kompleksna in v marsicem tudi protislovna. Toda je nedopustno, da organizacije ali drugi politični dejavniki tako površno, popačeno in krivično podoba Benecije le naprej vlečejo na dan, se zlasti je to nerazumljivo, če želijo resnično delati v korist Slovencev na Videmskem. V resnici je beneska Slovenija, se posebno v zadnjih dvajsetih letih, politično in vsestransko dinamična. Sooca pa se z najbolj težko družbeno-ekonomsko situacijo v deželi Furlaniji - Julijski krajini, podvržena je najmočnejšim pritiskom asimilacije, ni priznana in torej ne uživa nobenih pravic. Logično je (in tudi zdravo), da prihaja do različnih ocen in pogledov, celo do razhajanj se zlasti ko gre za stratesko pomembna vprašanja. Če očitamo enoumje drugim realnostim, ga ne moremo pričakovati v Beneski Sloveniji.

Nesporno pa je, da tudi v casih največjih napetosti smo našli v videmski pokrajini skupni jezik in enotno nastopili bodisi na kulturni, bodisi na politični ravni. Takih primerov iz preteklosti je več, naj omenim konferenco o manjšinah na Pokrajini v Vidmu ali Kulturne dneve v Cankarjevem domu v Ljubljani, ne da bi nastevala vseh političnih nastopov in srečanj. In tudi v tem trenutku imamo v pripravi nekaj takih skupnih pobud.

Zato moram izraziti globoko

ogorčenje, ki ga delijo z mano tudi drugi člani deželnega odbora Slovenskega svetovnega kongresa iz videmske pokrajine, ob tiskovnem sporočilu, iz katerega izhaja, da je na srečanju predsednika tega kongresa, Janeza Povseta, s konzulom Susmeljem in nato se z ministrom za Slovence Jankom Prunkom beseda tekla o tem, da je potrebno "narediti vse potrebno za zblizanje različno mislečih Slovencev v Beneciji". Če vlada mnenje, da je to vprašanje tako kočljivo, zakaj ni bilo prej spoznano v samem deželnem odboru Svetovnega slovenskega kongresa? In zakaj je to zblizanje tako nujno v Beneciji in ne tudi v Trstu in Gorici?

Ze stirisdeset let smo Slovenci iz videmske pokrajine prisli do besede in bili vedno prisotni na skupnih zastopstvih, vsakic ko je slo za srečanja na vladni in drugih ravneh. Kulturna društva videmske pokrajine so zastopali izmenično od profesorja do zupnika in zupana, predstavniki vseh barv in različnih svetovnih nazorov. Vsakega od njih smo vsi priznali kot nasega predstavnika, zato ne moremo sprejeti, da namesto nas v našem imenu, nastopajo drugi, ki našo stvarnost očitno premalo poznajo.

Prepricana sem bila, da je Svetovni slovenski kongres forum različno mislečih ljudi in prostor, kjer se spoustuje vsako idejo in vsako razmišljanje, predvsem pa trenutek združevanja, povezovanja in gradnje. Samo tako bo ta organizem - menim - predstavljal vse duše slovenstva, zaradi česar sem k njemu tudi pristopila.

Jole Namor

članica Slovenskega svetovnega kongresa iz dezele Furlanije - Julijske krajine

Kmalu v FJK borza lesa

VIDEM - V Furlaniji - Julijski krajini naj bi v kratkem ustanovili "borzo lesa". Predlog je dal deželni odbornik za parke in gozdove Adino Cisilino na sestanku dezelnega odbora za gozdove, ki združuje predstavnike zainteresiranih kategorij. "Borza lesa" naj bi bila nekakšen observatorij s stalno ažurniranimi podatki o razpoložljivosti lesa za industrijske in obrtniške potrebe, in to bodisi onega z javnih površin kot z zasebnih.

Z novo borzo naj bi operaterji imeli vedno na razpolago podatke o produkciji lesa za celo leto, tako da bi lahko programirali lastno produkcijo. K pobudi naj bi poleg dezelnega odbornstva oziroma dezelnega ravateljstva za gozdove prispevali se Mednarodni lesni center, Gozdno podjetje, Državno podjetje iz Trbiža, zasebni gozdni konzorciji, občinske uprave in lastniki večjih gozdnih površin.

Komplementarn a tej pobudi naj bi bila ustanovitev konzorcija med zasebnimi in javnimi lastniki pogozdovanih površin ter podjetij za predelovanje lesa.

NOVICE

Danes v Krminu manifestacija proti rasizmu

KRMIN - Tudi v Krminu bo danes velika manifestacija proti rasizmu, ki se je bo udeležila tudi podpredsednica dezelnega sveta Augusta De Piero Barbina. Manifestacijo prireja občinska uprava in je naperjena, kot je poudaril zupan Ferruccio Colombi, proti vsem oblikam rasizma, se posebno pa proti antisemitizmu. Predvideni so tudi obiski na bliznje židovske pokopališče v Gradiscu ob Soci, kamor se bodo podali predstavniki oblasti, borčevskih združenj, pa tudi solska mladina in posamezniki. Na pokopališču bo tudi vpisna knjiga za obiskovalce. Manifestacija pa bo dosegla višek ob 17. uri, ko bo po ulicah Krmina baklada.

Pomembna grafična razstava v Pordenonu

PORDENON - Sto grafičnih del umetnikov iz casov dunajske secesije, padca habshurskega imperija in dveh svetovnih vojn, je na ogled v Galeriji Sagittaria v Pordenonu. Slike so last salzburskega Muzeja moderne umetnosti, avtorji pa so Kollwitz, Barlach, Kubin, Beckmann, Kokoschka, Masereel, Rössing in Fronius. Razstavo, ki bo odprta do 7. februarja prihodnjega leta, je organiziral pordenonski Center za kulturne pobude v sodelovanju s salzburskim muzejem in pod pokroviteljstvom Dezele Furlanije - Julijske krajine. Naslov razstave je "Vizije iz Evrope", na otvoritvi pa so spregovorili tržaski zgodovinar Gustavo Corni, umetnostni kritik Giancarlo Palueto in predstavnica salzburskega muzeja Ines Hollwarth.

Dragocena pomoč helikopterja

TRST - Sluzba za hitro pomoč s helikopterjem deluje v Furlaniji - Julijski krajini komaj tri mesece in pol, v tem casu pa je poselja le v 260 primerih. Dezelni odbornik za zdravstvo Brancati je v svetovalski komisiji, ki se ukvarja z vprašanji zdravstva in ji predseduje Aldo Ariis, je opravil prvi in se nepopoln obracun ucinkovitosti te vsekakor dragocene sluzbe.

Za uporabo helikopterja je Dezelna sklenila konvencijo z družbo Elifirulia, ki bo veljala do leta 1993 in za katero Dezelna placuje 960 milijonov lir na leto. Helikopter ima svojo bazo pri videmski bolnici Santa Maria della Misericordia, njegova uporaba pa stane 9.000 lir na minuto, lahko pa opravi kakih 400 ur poleta na leto. Osebe je bilo izbrano po strogih kriterijih strokovnosti, sestavlja pa ga kakih 40 zdravnikov in 25 bolničarjev.

Helikopter vrste Ecureil AS 355 lahko nudi hitro pomoč, saj preleti razdaljo od Vidma do Trsta v 18 minutah. Toda to ni niti prvenstvena posebnost te sluzbe, kot je poudaril zdravstveni direktor sluzbe Giuseppe Nardi. Njegova prednost je predvsem v tem, da razpolaga z najboljšimi moznimi aparaturami in z visoko kvalificiranimi operaterji, tako da bi ga lahko označili kot majhno leteco bolnico, ki se premika po vsem deželnem ozemlju.

Helikopterja se poslužujejo v vseh primerih, ko pride do prometnih nesreč na avtocesti, na drugih cestah pa samo takrat, ko gre za posebno hude primere, kot so celna trčenja ali ko ostanenjo ponesrecenci vkljenjeni v razbitinah avtomobilov, pa tudi, ko so v incident vpletena teška vozila. Prav tako helikopter poseže v primeru nesreč v krajih, ki so težko dosegljivi z drugimi sredstvi.

Drzen rop v videmski banki

VIDEM - Trije oboroženi in zamaskirani roparji so včeraj jutraj vdrli v videmsko podružnico Banco Ambrosiano in iz nje odnesli se neznano vsoto denarja. Akcija je bila zares bliskovita, nihče od prisotnih v banki - 16 uslužbencev in več klientov - ni reagiral. Neznanci so se po akciji odpeljali z motorci in nato s manjšim ukradenim avtomobilom, ki so ga preiskovalci našli samo nekaj minut pozneje v Ul. Europa Unita v blizini železniske postaje.

Kljub spretno izvedenemu roparskemu podvigu so preiskovalci mnenja, da ne gre za "profesionalne" roparje, pač pa za "amaterje".

Primorski dnevnik

Lastnik: ŽTT d.d. Založništvo tržaškega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — Družba za založniške pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796699 - fax 040-773715

Fototavak: ŽTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax: 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax: 0481-532958
Dopisništva: Celad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax: 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax: 061-322468
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax: 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-535725 fax: 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publist
tel. 040-7796611, fax: 040-768697
Italija: podružnice SPI

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec višina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mvali oglaš
850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozolja po formatu. ITA 19%

Cena: 1.200 LIT - 40 SIT
Naročnina za Italijo - mesecna 23.000 LIT letna 276.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.200 SIT
Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6-12-1948
Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

Smrtna nesreča na državni cesti nad Montebellom

Na državni cesti 202, približno 200, 300 m pred predorom nad hipodromom Montebello, se je včeraj popoldne pripetila huda prometna nesreča, ki je terjala življenje 91-letne Leonide Marcon. Nesrečnica, ki je stanovala v bližini, je prečkala cesto, ko je z avtomobilom ford escort privozil mimo 53-letni Tullio Bolzich iz Ul. Comici 10. Kljub zaviranju se ji ni mogel izogniti. Marconovo so z resilem Rdečega križa nemudoma odpeljali v bolnišnico na Katinaro, kjer so si pridržali prognozo. Kljub prizadevanju zdravnikov pa je kmalu zatem podlegla poškodbam.

Občina bo priredila ekonomsko konferenco

Tržaška občinska uprava bo v kratkem priredila konferenco o gospodarstvu, na kateri bodo podrobno proučili krizo, ki pesti tukajšnje ekonomsko stvarnost. Tako je sklenil občinski svet po maratonski razpravi, v kateri so se oglasili predstavniki vseh strank. Razprava je znova dokazala, da so odnosi med zavezniki (LpT, PSI in KD) zelo napeti in da ne gre izključiti tudi krize Staffierijevega odbora. Kritični do odbora so bili posebno nekateri demokristjani, se zlasti pokajinski tajnik Tripani. O političnem položaju je tekla beseda na sinocnjem zasedanju tržaškega vodstva KD.

Tržaška PSI kritična do furlanske stranke

Ce bo dezelna PSI vztrajala na načrtu po federalistični ureditvi stranke bodo v Trstu ustanovili samostojno stranko. Tako so včeraj izjavili tržaški člani dezelnega komiteja PSI, ki odločno kontestirajo usmeritev furlanskih somisljenikov. Trst je glavno mesto Furlanije-Juljske krajine in mora to svojo vlogo odigrati tudi v okviru socialistične stranke.

Don Vatta povabljen na sejo tržaškega občinskega sveta

Tržaški občinski svet bo na eni svojih prihodnjih sej razpravljajal o problemu mamili. Za to prilžnost se bo seje udeležil duhovnik Mario Vatta, ki se ze leta in leta ukvarja s to problematiko in vodi skupnost San Martino al Campo za reintegracijo mamilasev v družbo. Za tržaški občinski svet je to novost, saj ni bila doslej praksa, da bi se njegovih sej neposredno udeleževali ljudje, ki niso občinski svetovalci. Gre pa vsekakor za pomembno pobudo, za katero gre zasluga predstavniku zelenih Paulu Ghersini. Njegov predlog, ki se uokvirja v proslavljanje evropskega tedna za boj proti mamilom, je bil soglasno sprejet na ponedeljkovi skupščini. Svoj predlog je Ghersina utemeljil z željo, da bi uradna prisotnost don Vatte na občinski skupščini izzvenela ne le kot pomemben prispevek k lecenju te dramatične družbene rane, temveč tudi v priznanje za duhovnikovo dolgoletno nesebično in poztrovalno delo na področju reševanja mladih iz zasvojenosti z mamili.

Karitas Šturje se zahvaljuje tržaškim darovalcem

Konec oktobra in v začetku novembra so predstavniki Slovenskega dobrodelnega društva iz Trsta ponovno obiskali Medzupnijsko Karitas Šturje, ki pomaga pri oskrbi beguncev na območju občine Ajdovščina in pripeljali konkretno pomoč. Pripravili so stvari, ki jih nesrečni ljudje iz Bosne in Hercegovine najbolj potrebujejo, in sicer od pralnih praskov, do otroških plenice, obleke in obutve pa tudi sladkarij za otroke. Na ajdovskem območju je preko 1000 beguncev, od tega je 60% otrok. Predstavnice dobrodelnega društva so obiskale tudi zbirni center in iskreno sočustvovale z begunci in tistimi, ki se z vsemi močmi trudijo, da bi jim olajšali tragedijo. Karitas se zato zahvaljuje vsem darovalcem.

Kdor je pripravljen se kaj darovati, naj pripelje na SDD v Trstu Ulica Machiavelli 22 (tel. 65612).

Drvi zgoniški v petek pa dolinski občinski svet

Za krajevne uprave je nastopil čas proračunov. Po sinocnji seji repentabskega občinskega sveta, ki se je spoprijel z upravnimi računi za prihodnje leto, bo drvi o istih zadevah razpravljajl zgoniški občinski svet. Poleg proračuna za finančno leto 1993 in programskega poročila za triletnje 1993-95 ter večletnega proračuna bodo zgoniški občinski mozje razpravljali o določitvi tarif in prispevkov za prihodnje leto ter odstotne mere skupnih izdatkov javnih storitev na podlagi prosenjen zasebnikov. Na dnevnem redu bo tudi vprašanje razpusta tehničnega konzorcija med občinama Zgonik in Repentabor. S proračunskim nacrtovanjem se bo v petek ob 18.30 spoprijel tudi dolinski občinski svet, ki bo med drugim obravnaval tudi vprašanja kanalizacije in prevozov.

Danes in jutri delno brez openskega tramvaja

Zaradi vzdrževalnih in kontrolnih del na progi bodo danes in jutri do 13.30 prekinili voznje openskega tramvaja. Njegove voznje tako z Opčin kot z Oberdankovega trga bo nadomestila avtobusna služba.

Novo priznanje za Burlo Garofolo

Znanstveni institut Burlo Garofolo bo kmalu razširil svojo dejavnost. O tem bodo danes spregovorili na tiskovni konferenci (ob 11.30, na sedzu dezelnega odbora na Trgu Unità) deželni odbornik za zdravstvo Brancati, predsednik instituta Burlo Garofolo Bercé in predsednik Raziskovalnega centra Romeo.

Tržaško središče bo danes zjutraj in zvečer prepovedano za promet z osebnimi vozili

Če bo prinesel ukrep zaželtjene učinke, ga bo občinska uprava po vsej verjetnosti še večkrat obnovila
Avtomobilisti so seveda šokirani, jezni pa so tudi v številni h trgovinah, češ da jim pojdejo posli po zlu

DRAGO GASPERLIN

Stopnja onesnaženosti je zadnje case v mestu večkrat krepko preseгла najvišjo dovoljeno stopnjo, cesar je krivo tudi vreme, saj vlaga in brezvetrje zadržujeta stružne ogljikove okside, medtem ko jih burja razpršuje. Zato je tržaška občinska uprava sklenila, da na podlagi podatkov, ki jih je dobila od Krajevne zdravstvene enote, danes prepove vožnjo z avtomobili v najbolj prometnih delih Trsta. Prepoved ne bo sicer celodnevna, ampak bo veljala samo za čas med 7. in 9. uro zjutraj ter med 18. in 20.30, prav to pa bo povzročilo nemalo preglavic vsem, ki se ravno tedaj vozijo v službo oziroma vračajo domov.

Prepoved vožnje, ki predvideva sicer gotove izjeme, zadeva dve natančno opredeljeni območji - A in B. Eno in drugo bomo zaokrožili z imeni ulic in trgov, katerih prvo in zadnje se združita in tako opredeljujeta voznikom prepovedano cono:

OBMOČJE A leži znotraj mestnih predelov, ki jih razmejujejo Korzo Cavour (od križišča z Ulico Valdirivo), Trg Duca degli Abruzzi, Nabrežje 3. novembra, Nabrežje Mandracchio,

Nabrežje N. Sauro, ulice Venezian, S. Michele in S. Giusto, Trg Cattedrale, Ul. Capitolina, trga Vico in Sansovino, ulice Madonnina, Molino a Vapore in Pondares, Trg Stare mitnice (Barriera Vecchia), Ul. Carducci in spet Ulica Valdirivo;

OBMOČJE B pa je znotraj predelov, ki jih razmejujejo Ul. Oriani, Trg Stare mitnice, ulice Carducci, Battisti, Polonio, Brunner, Stuparich, Gatteri in Foscolo tja do Ul. Oriani.

Obe območji sta zarisani na karti tu desno, ulice in trgi, ki smo jih navedli, pa so prevozniki po že ustaljenih predpisih.

Prepovedi so oproščeni: vozniki avtomobilov, ki so opremljeni z očiščujočimi napravami oziroma uporabljajo kot pogonsko gorivo metan ipd., dalje motociklov, motornih koles, avtobusov, taksijev, državnih, policijskih in bolnišničnih avtomobilov; telesno prizadete osebe, ki upravljajo ustrezno prilagojena vozila, oziroma soferji avtov, namenjenih prevozu invalidov; soferji avtomobilov za v najem, dostavnih vozil (s spremno ali enakovredno listino), avtomobilov z evidenčno tablico in

druge pokrajine in iz tujine oziroma z oznako CC (konzularni zbor) in CD (diplomatski zbor); vozniki avtomobilov, ki so last casopisnega in radiotelevizijskega podjetja; zdravniki, ki morajo z avtom nujno k bolniku, ter avtošolski instruktorji.

V nekaterih primerih (vozila s protione-snažujocimi aparaturni, za handikapirane ter invalide, za najem in za avtosole) je treba imeti pooblastilo na kolkovanem papirju za 15.000 lir s podpisom voznika, ki ga overovijo v občinski izpostavi.

Krsitelji občinske odredbe bodo placali globo in morali pustiti vozilo na najbližjem parkirnem prostoru!

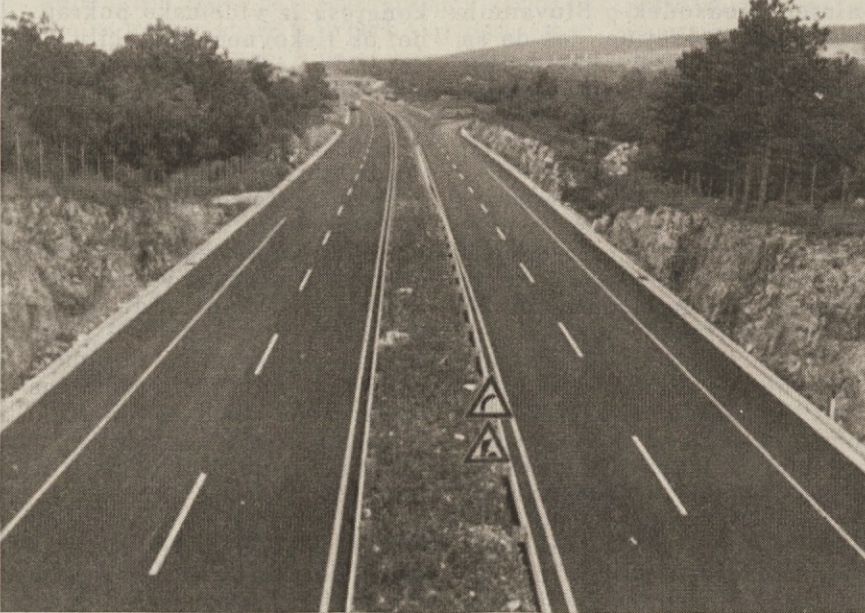
Občinski ukrep ne navdusuje avtomobilistov, a tudi trgovcev ne: »Ponavljanje taksnih prepovedi nam bo spraznilo blagajne, le madžarskih kupcev ne bo zmanjkalo, ker ze itak pesacijo...«. V resnici je to prvi poskus, kot nam je pojasnila občinska odbornica za okolje Rossana Poletti; ce se bo namrec izkazalo, da bo zredcitev prometa blazilno vplivala na stopnjo onesnaženosti, potem bo kazalo prepoved obnavljati.

AVTOCESTA / STALIŠČE DEŽELE

Avtocestni ovinek pri Drašci je še vedno predmet spora

Odprto ostaja tudi vprašanje načrtovane in sporne avtoceste med Ključem in mednarodnim mejnim preходом na Pesku

Nova avtocesta med Opčinami in Padicami (foto Krizmančič)

Tržaška uprava bo morala revidirati nacrt za avtocestni odsek med Drašco in Ključem, od koder naj bi speljali novo cesto do mejnega prehoda na Pesku. To je na včerajšnji seji dezelnega sveta povedal odbornik za prevoze Cruder v odgovoru na interpelacijo svetovalcev Luse, Budina in Polija. Predstavniki DSL so ga vprašali, kako potekajo dela za avtocesto, ki beležijo precejšnje zamude.

Kamen spotike je se vedno sporni ovinek pri Drašci. Prvotni nacrt je naletel na ostra nasprotovanja predvsem naravovarstvenikov. Odprto ostaja tudi vprašanje cestne povezave do Peska, za katero je poleg Dezele pristojna Občina Dolina.

KULTURA / NOVA POBUDA

Arhiv in dokumentacijski center za kulturo v deželi

S svojo pobudo nocejo konkurirati obstoječim ustanovam, temveč prispevati k prepletanju vezi ter bogatenju skupnega dela med univerzitetnimi docenti, tehnikami in izvedenci z raznih področij deželne kulture. To je med drugim poudaril prof. Elvio Guagnini s tukajšnje univerze na predstavitvi zanimive pobude, ustanovitve »Arhiva in dokumentacijskega centra za dezelno kulturo«. V arhivu bodo z ene strani zbirali in hranili rokopise, redke tekste, material, ki se nanasa na

kulturno, umetnostno, literarno življenje s posebnimi ozirom na F-JK, na drugi pa bodo uredili knjižnico (doslej ze razpolagajo s knjižnico Slataper ter drugimi zapuščinami). Ob tem se bodo posvečali raziskovalni in študijski dejavnosti, publikacijam in seminarjem. Arhiv, ki je odprt vsej deželni stvarnosti, bo imel sedež na oddelku za italijanski jezik na fakulteti za literaturo in filozofijo, njegov cilj pa je, da bi se ekonomsko osamosvojil, saj v njem ni samo univerzitetno osebeje.

KULTURA / VČERAJ PODPIS

Formalno ustanovljen Festival operete v Trstu

S podpisom ustanovnega akta med Dezelno, tržaško Obcino in Pokrajino so včeraj tudi formalno ustanovili »Združenje mednarodni festival operete« s sedežem v Trstu. Ustanovni akt so podpisali predsednik dezelnega odbora Vincio Turello, tržaški zupan Giulio Staffieri ter komisar Pokrajine Mario Maroso. Prisoten pa je bil tudi Giorgio Vidussi v zastopstvu gledališča Verdi, ki je eden od privilegiranih partnerjev združenja.

Kot je poudaril predsednik Turello, ustanovi-

tev združenja sodi med tiste kulturne pobude mednarodnega značaja, ki naj bi jih uresnicili v okviru programov o sodelovanju, predvidenih v »pobudi pentagonalne«.

Mednarodni festival operete (ki ima na razpolago skoraj dve milijardi lir, Dezela pa prispeva 100 milijonov) predvideva, da bodo sedeži v Trstu, Budimpešti in na Dunaju, ki bodo izmenično skrbeli za organizacijo. Trst bo vsekakor vsako leto gostil tradicionalni festival operete, a vsaka tri leta izvedbo na mednarodni ravni.

SODIŠČE / NENAPOVEDAN OBISK

Sodnik Casson zaman prišel v naše mesto

Obtoženec Vincenzo Vinciguerra se ni predstavil na procesu na tržaškem kazenskem sodišču

SANDOR TENCE

Včeraj dopoldne se je mudil v našem mestu znani beneski sodnik Felice Casson. Prilžnost za obisk, ce ga lahko tako imenujemo, je bil proces proti crnemu teroristu Vincenzu Vinciguerra, ki so ga beneski sodniki obtožili, da je javno obrekoval Cassona. Vinciguerra je bil svojcas obsojen na dosmrtno jeco zaradi izvedbe pokola pri Petovljah, za sodno obravnavo proti njemu pa je pristojno tukajšnje sodisce. In to ne zaradi obtoženca, ampak zaradi sodnika, ki ne more sodelovati na obravnavah na sodišču, pri katerem je sam zaposlen.

Casson je prišel v Trst ob izrednih varnostnih ukrepih, tako da je bil za novinarje dejansko nedosegljiv. V nase mesto je pravzaprav prišel zaman, saj so proces takoj odložili. Vinciguerra, ki je zaprt v Parmi, je namrec ostal v zaporu in poslal sodnemu zboru le krajšo brzojavko. Ne morem priti v Trst, ker nimam primerne obleke in ker se ne morem obriti, je napisal sodnikom, ki so po krajšem posvetu seveda odložili proces. Sodnemu zboru je predsedoval Trampus. Vinciguerra je Cassona označil kot sakala, kot sodnika, ki ga namerno preganja in ki stalno krši preiskovalno tajnost. Za mladega beneskega sodnika je bilo to očitno prevec, zato je Vinciguerra prijavil sodišču zaradi obrekovanja.

V pokolu pri Petovljah med Zagrajem in Sovodnjami so leta 1972 umrli trije karabinjerji. Anonimni telefonski klic jih je opozoril na parkirani avtomobil, ki je ob natančnejšem pregledu eksplodiral in, kot receno, ubil tri nesrečne karabinjerje. Preiskovalci so v začetku osumili za pokol rdece teroriste, kmalu pa so se se preusmerili v skupino Goricanov, ki so bili cez nekaj dni obtoženi, da so organizirali in izvedli atentat. Zaradi tega so preživeli vec mesecev v zaporu, kasneje pa se je izkazalo, da so popolnoma nedolžni.

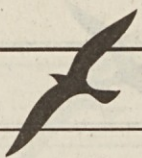
Sele cez nekaj let se je izvedelo, da so petoveljski pokol izvedli fasisti oziroma neka videmska teroristicka skupina, katere glavni člani so bili Ivano Boccaccio,

Vincenzo Vinciguerra in Carlo Cicuttini. Prvi je bil ubit na letaliscu v Ronkah, kjer je skušal preusmeriti neko letalo, drugi je bil obsojen na dosmrtno jeco, Cicuttini, ki je bil tudi obsojen na najstrozjo zaporno kazen, pa se skriva nekje v Spaniji.

V afero so bili direktno vpletene tajne službe in karabinjerska castnika Chirico in Mingarelli, ki sta namerno obtožila nedolžne Gori-cane in bila zaradi tega tudi obsojena.

Izkazalo se je, da je v pokol vpletena tudi tajna organizacija Gladio, ki je skrivala orožje in razstrelivo tudi na tržaškem Krasu. Eno izmed teh skrivalsce so odkrili tudi pri Nabrežini. Preiskava o tem, ki jo vodi prav sodnik Casson, se ni zaključena.

DSI / GLASBENI VEČER

Za razumevanje Kogojeve glasbe

Posegla skladatelja Fabio Nieder in Pavle Merku

Spominu glasbenega umetnika Marija Kogoja ob 100-letnici njegovega rojstva so se v ponedeljek oddolžili tudi prireditelji rednih srečanj v Društvu slovenskih izobražencev. Zamislili so si pester večer za boljše razumevanje Kogojeve glasbe; o njem sta spregovorila skladatelja Fabio Nieder in Pavle Merku, nekaj odlomkov iz njegovih del pa je izvedlo šest mlajših trzaskih izvajalcev. Goste je občinstvo predstavil Tomaz Simcic.

Fabio Nieder je poslušalcem v DSI opisal dobo, v kateri je Marij

Kogoj ustvarjal, okolje, v katerem se je izoblikoval, njegovo glasbeno zvrst in najpomembnejša dela. Pri tem je seveda omenil tudi predhodnike in sodobnike, ki so vplivali na umetniško izražanje tega trzaskega skladatelja: F. Schrecker, Kogojev učitelj na Dunaju, Richard Strauss, C. Debussy, G. Mahler, A. von Zemlinsky in A. Schönberg. Občinstvo je prisluhnilo nekaterim odlomkom na traku posnetih del teh skladateljev, nato pa se izsekem iz Kogojeve opere »Crne maske« in iz

»Malenkosti«. Tako se je lahko samo prepiralo, v čem se trzaski glasbeni umetnik razlikuje in v čem je podoben svojim vzornikom.

Fabio Nieder je ob koncu svojega posega predstavil občinstvu v DSI svoje predelave starih »Malenkosti« Marija Kogoja. Igrali so: Catarina Da Rienzo (flavta), Nicola Bulfone (klarinet), Davide Prelaz (viola), Nicoletta Sancin (harfa), Mara Grion (violoncelo) in Livio Laurenti (tolkala).

Nekaj besed je ob koncu povedal tudi Pavle

Merkù, ki si je že dolga leta prizadeval za uveljavitev Marija Kogoja, za časa življenja po krivem zapostavljenega umetnika. Med drugim je poudaril, da ne gre za »ljudskega« skladatelja, ampak da so njegova dela dostopna samo tistim, ki se na glasbo spoznajo in jo ljubijo. (hj)

Predstava v teatru Rossetti

V gledališču Rossetti bo od nocoj dalje na sporedu že četrta predstava, ki so jo uvrstili v abonmajsko ponudbo Stalnega gledališča FJK.

Gre za produkcijo deželnega gledališča, ki je za urednicitev tega projekta sodelovalo s skupino Nuova Scena/Teatro Testoni/interActio n na sporedu bo delo Vittoria Franceschiya Jack lo Sventatore so pripravili za 35. izvedbo festivala Dveh svetovv Spoletu. Delo bo na sporedu do 6. decembra.

Seminar glasbene vzgoje

Prireja ga ZSKD v Trstu

NIVES KOSUTA

V sklopu glasbenih izobraževalnih seminarjev, ki jih ZSKD redno prireja za vrsto let, bo naslednji teden stekla nova in nadvse privlačna pobuda. Tokratni seminar bo namreč uvod v zanimivo in nedvomno se premalo poznano in razširjeno metodiko glasbene vzgoje Emila Jaquesa Dalcroza, skladatelja in gledališčenika, ki se je rodil na Dunaju leta 1865 in plodno ustvarjal oz. deloval do leta 1950.

Svoje pedagoško in didaktično delo je osnoval na pojmu, da se glasbe ne moremo »nauciti«; glasbo je predvsem potrebno čutiti in doživljati. Ta princip je izhajal med drugim tudi iz globoke kritike, ki jo je Dalcroze utemeljeval proti tradicionalnemu glasbeno-vzgojnemu sistemu.

Dalcroze je pri svojem raziskovanju in studiju tesno sodeloval z gledališkim igralcem Adolfom Appio, s katerim je med drugim tudi soustanovil pravo glasbeno-gledališko solo.

V središču svojih studijev je Dalcroze postavil odnos med rit-

mično zavestjo in telesno krettnjo. Njegova metoda sloni zato na temeljnem nacerlu, da je ritem najbolj naravni element glasbene vzgoje otrok. Njegova teza, da je elementaren odgovor na ritem fizičen, in da je telo otrok prvi instrument, ga nedvomno uvrsta tudi med začetnike sodobne gledališke misli.

Dalcrozeva metoda zagovarja se zlasti idejo o muzikalnosti telesa, do katere privede izostritev in zavest ritmičnega čuta, ki je človeku že prirojen in ki urejuje njegove življenjske ritme.

Seminar, ki bo potoval v Gregorčičevi dvorani v Trstu v sredo, 2. in 9. decembra, od 17. do 20. 30 ter v soboto 12. decembra od 15. do 19. ure, bo vodila prof. Claudia Mattiotti, pianistka, ki je opravila specializacijo o Dalcrozevi metodi.

Seminar je namenjen odraslim, ki se udeležujejo na glasbeno-vzgojnem področju.

Za informacije in prijave lahko zainteresirani telefonirajo na ZSKD - tel. 635-626 vsak dan, razen ob sobotah.

KINO

ARISTON - 16.00-18.05-20.10-22.15 »Un'estranea tra noi«, r. Sidney Lumet, i. Mellany Griffith.

EXCELSIOR - 18.20-20.10-22.15 »Anni novanta«, i. Ezio Greggio, Christian De Sica in Massimo Boldi.

EXCELSIOR AZZURRA - 18.00-20.00-22.00 »Mariti e mogli«, r. Woody Allen, i. Blithe Danner in Mia Farrow.

NAZIONALE I - 16.00, 18.00, 20.05, 22.15 »Pomodori verdi fritti alla fermata del treno«, i. Katty Bates, Jessica Tandy.

NAZIONALE II - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Guai in famiglia«, i. Tom Selleck.

NAZIONALE III - 16.30, 18.20, 20.15 »Drago d'acciaio«, i. Brandon Lee.

NAZIONALE IV - 16.30, 19.00, 21.45 »Casa Howard«, i. Anthony Hopkins, Vanessa Redgrave.

GRATTACIELO - 18.00-20.00-22.00 »Il principe delle donne«, i. Eddie Murphy.

MIGNON - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Arma letale 3«, i. Mel Gibson.

EDEN - 15.30, 22.15 »Nera, calda e dolce...«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

CAPITOL - 16.00-22.00 »Le avventure di Peter Pan«, Walt Disney.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.00 »Quattro figli unici«, i. Alcone - 16.00, 18.00, 20.00, 22.00 »Nel continente nero«, r. Marco Risi, i. Diego Abatantuono.

RADIO - 15.30, 21.30 »Perversioni bestiali al Peep show«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SREDA, 25. novembra 1992

KATARINA Sonce vzide ob 7.18 in zatone ob 16.26 - Dolžina dneva 9.08 - Luna vzide ob 8.25 in zatone ob 17.15.

Jutri, CETRTAK, 26. novembra 1992

PETER VREME VČERAJ: temperatura zraka 12 stopinj, zračni tlak 1027,4 mb, narasla, brezvetrje, vlaga 80-odstotna, nebo oblačno s slabo vidljivostjo, morje mirno, temperatura morja 15 stopinj.

PLIMOVANJE JUTRI: ob 4.25 najnižja -5 cm, ob 9.57 najvišja 40 cm, ob 17.04 najnižja -58 cm.

ROJSTVA IN SMRTI RODILI SO SE: Simone Romano, Giacomo Foti, Riccardo Zei, Efremlange in Isabella Tarlao. UMRLI SO: 45-letna Licia Bertoz, 73-letna Anna Godina, 73-letna Anna Pregar, 91-letna Filomena Giugovaz, 75-letni Giuseppe Brezar, 54-letni Luciano Lukan, 82-letna Stefania Jancar.

LEKARNE

Od ponedeljka, 23. do nedelje, 29. novembra 1992. Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00. Ul. Oriani 2 (tel. 764441), Miramarski dvorec 117 (Barkovlje).

BOLJUNEK (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere. Lekarne odprte od 19.30 do 20.30.

Ul. Oriani 2, Miramarski dvorec 117 (Barkovlje), Trg cavana 1. BOLJUNEK (tel. 228124) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA Lekarna odprta od 20.30 do 8.30. Trg Cavana 1 (tel. 300940).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505 - TELEVITA. Zdravstvena dežurna služba.

Nocna služba od 20. do 8. ure, tel. 7761, predpriznica od 14. do 20. ure in priznica od 8. do 20. ure.

PRIREDTIVE

BRISCIKI - V galeriji Pavla Hrovatina je na ogled razstava umetnin v obliki trzaskih kamna. Urnik: vsak dan, razen ponedeljka, od 11.30 do 19.00.

ZSKD priredi Seminar o glasbeni vzgoji E. J. Dalcroza, namenjen vzgojiteljem, učiteljem in glasbenim pedagogom v Gregorčičevi dvorani 2., 9.

in 12. decembra letos. Informacije in prijave do 26. novembra na ZSKD, Ul. sv. Franciska 20, tel. 635626, vsak dan, razen ob sobotah, ob uradnih urah.

KD ROVTE-KOLONKO-VEC, Ul. Monte Sernio 27, vabi na večer z dramsko skupino Kraski dom, v soboto, 28. 11., ob 20.30. Na sporedu je igra Kdo je kriv?

SKD TABOR - KNJIZNICA PINKO TOMAZIC IN TOVARISI - Prosvetni dom - V petek, 27. t. m., ob 20.30. Večer poezije in slike z umetnicama: pesnico NEZO MAURER in slikarko STANO SLUGO - PUDOLSKO. Cikel akvarelov in pesni na temo MLADOSTNA HREPENENJA. Pesnico bo predstavil dr. Denis Poniz. Sodelujejo domači recitatorji, pri klavirju KATJA GRANIER.

KD KRASKI DOM prireja v nedeljo, 29. novembra, ob 11. uri v Bubicnem domu v Repnu MIKLAJZEVANJE, na katerem bodo nastopile animatork skupine Lupusinfabula. Ob tej priložnosti bo odprt tudi sejem knjig od 10. do 12. ure. Vabljeni otroci in starši.

KD PRIMORSKO in podružnica SPDT ZLATA KRONA prireja večer diaprojektivov o Kilimandžaru z Lojzeto Abramom v Srenjski hiši v Makoljah v soboto, 28. 11., ob 20. uri.

SLOVENSKI KULTURNI KLUB, Ul. Donizetti 3, prireja v soboto, 28. novembra, večer posvečen spominu na pisatelja PAVLETA ZIDARJA. Oblikovali ga bodo znana kritičarka JOLKA MILIC ter člani RADIJSKEGA ODRU z recitalom odlomkov iz Zidarjevih del. Zacetek ob 18.30. Prisrčno vabljeni!

SKD TABOR - OPČINE - Prosvetni dom - Ob 25-letnici društva v soboto, 28. novembra, ob 20.30 predstavitev glasbene kasete: Miran Kosuta - Nevio Miklavcic ODRCE POJE. Ob prisotnosti avtorjev bodo mladi igralci prikazali nekaj glasbenih točk iz iger: Kecek in Mojca, Zmajkov rojstni dan, Ni lahko biti pes, Geniji v kratkih hlačah. Pridite!

FOTO TRST 80 prireja projekcijo najboljših diaprojektivov idrijskega extempore v petek, 27. t. m., ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani v Trstu, Ul. sv. Franciska 20.

OBVESTILA SKD CEROVILJE-MAVHINJE obvešča vse pridne otroke, da nas bo obiskal sv. Miklavž v soboto, 5. decembra, ob 18. uri na osnovni soli Miroslav Vilhar v Cerovljah. Angelčki bodo zbiralci darila v ponedeljek, 30. t. m., od 20.30 dalje na društvenem sedzu v Mavhinjah in v petek, 4. decembra, ob 18. do 21. ure v OS v Cerovljah. Pohitite po darila!

SD ZARJA BAZOVICA vabi na SILVESTROVANJE v Motelu Kozina. Igral bo ansambel Happy Day. Vpisovanje in informacije v krožku društva vsak večer, razen ob sredah, od 18.30 do 20.00.

SRENJA BOLJUNEK obvešča, da napovedana javna seja zaradi tehničnih razlogov odpade.

PRI IZPOLNJEVANJU formularjev za davčne prijave (IRPEF, ILOR, IFI), bo pod okriljem Kluba prijateljstva brezplačno nudil pomoč Edi Zerjal jutri, 26. t. m., ob 16. uri v Ul. Donizetti 3. Po kratkem predavanju o davčnem socialnem vprašanju bo na razpolago občinstvu, zato kdor želi pomoč, naj prinese s seboj dokumentacijo in formulare svoje banke.

SLOVENSKI KLUB V TRSTU, Ul. sv. Franciska 20, 2. nadst., klicuje v torek, 1. 12., ob 20. uri v prvem sklicanju ter ob 20.30 v drugem sklicanju IZREDNI OBČNI ZBOR.

KD FRANCE PRESEREN iz Boljunca vabi na občni zbor, ki bo v petek, 27. t. m., ob 20. uri v društvenih prostorih v gledališču F. Preseren v Boljunca.

SINDIKAT UPOKOJENCEV SPI-CGIL iz Devina-Nabrezine, v sodelovanju s turistično agencijo Nord-Est prireja v torek, 8. decembra izlet na kmetijo s kmečkim turizmom Old River v kraju Chiesa Nuova sv. Piave. Informacije na tel. st. 200007 ali 200036.

KRISKA ZVEZA UPOKOJENCEV SPI-CGIL prireja z ETLI izlet v Chiesa Nuova del Piave - Old River. Cena izleta 50.000 lir. Vpisuje M. Turel - tel. 220266.

GODBENO DRUSTVO PROSEK organizira silvestrovanje v zdravilišču Dobrna od 31. 12. do 2. 1. 93. Na razpolago je se nekaj mest. Za vpisovanje in informacije vsak delavnik od 18. do 19. ure v Soscevi hiši na Proseku do 27. t. m.

* ČESTITKE

Danes praznuje svoj 2 rojstni dan naša TALITA. Vse najboljše ji želijo mama Gabrijela, očka Luciano, sestra Maja in brat Nikolaj.

MALI OGLASI

OSMICO je odprl Milic v Zagradcu.

OSMICO je odprl Jozko Colja, Samatorca 21.

OSMICO je odprl Just Skerlj, Salez 44.

OSMICO je odprl Zahar v Borstu.

OSMICO je odprla Sonja Strain, Mackolje Krizpot 84.

BERTO TONKIC, Trzaska ulica 25, Doberdob, je odprl osmico. Toci belo in crno vino ter nudi domači prigrizek.

VINOGRADNIK Ales Komjanc iz Steverjana obvešča, da je odprl malo-prodajno trgovino v Trzicu ob trgu sadja in zelenjave v Ul. XXV aprila 41. Tu lahko s brezplačno pokusno kupite po ugodni ceni 14 različnih vrst ustekleničenih in 4 vrste točenih kakovostnih briskih vin.

IZREDNA PRILOŽNOST! Smo pred odprtjem novih prodajnih prostorov v Gorici (mali in veliki gospodinski stroji, kristal, igrače itd.). Trgovina je velika, zato rabimo pomoč. Iscemo torej dekle ali mlajši par z znanjem slovenskega jezika (tudi part-time). Možnost soudeležbe za ustanovitev zadruge. Telefonirati na st. (0481) 82770 med 13.30 in 15. uro.

ŽAZIDLJIVO zemljišče v Mavhinjah prodamo, 1.600 kv. m. Tel. na st. 366901.

FIAT 131, supermirafiori, letnik 1982, v odličnem stanju, vedno v garazi, prodam za 1.500.000 lir. Tel. na st. (040) 416770.

GOLF GTI II. 1800, letnik 1986, v odličnem stanju, prodam po ugodni ceni. Tel. na st. (040) 212810 po 20. uri.

PRODAM renault 5, 5 vrat, letnik 81, v zelo dobrem stanju. Tel. na st. 815151 ob urah obedov.

PRODAM domač krompir. Tel. ob uri obedov na st. 200882.

PRODAM majhno trgovino konfekcije v dolinski občini. Tel. na st. 228390.

KUPIM samostojno hišo z vrtom na Opcinah, pri Sv. Ivanu ali Kjadinu. Tel. na st. 722872.

ODDAM prostor, primeren za skladišče, v centru Trsta ter prodam motorno zago, sekalnico in poltovornjak aermacchi. Tel. na st. 574395.

NUDIM lekcije iz nemščine, tel. na st. 228658.

ISCAMO osebe z univerzitetno diplomom, materin jezik slovenscina, srbohrvascina ali nemščina za skupinske in individualne tečaje slovenscine, srbohrvascine in nemščine ali za prevajanje. Zacetek dela v najkrajšem casu. Tel. 368977 od 17. do 19. ure ali pisati na AUNON, C. P. 184, Trieste Centrale.

ISCAM delo kot hisna pomocnica, tel. na st. 003866/83214 ali 040/396326.

NUJNO iscem varusko trikrat tedensko v popoldanskih urah. Zglasite se na tel. st. 228005 ob vecernih urah.

PODARIM ljubeznivega tigrastega mucka, mesec dni starega, ljubitelju zivali. Tel. na st. 212119 (tel. tajnica).

SLAŠČICARNE / SAINT HONORE NA OPČINAH

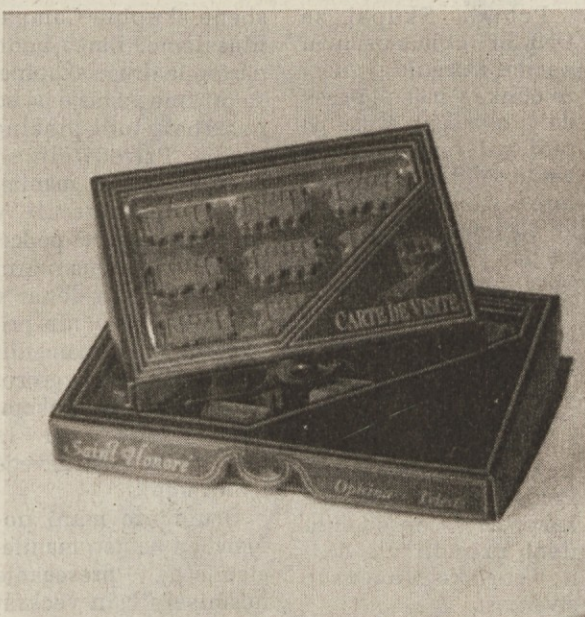
Čokoladne praline v obliki openskega tramvaja

Posrečena zamisel slaščičarja Roberta Mosenicha

V torek, 3. novembra, je Robert Mosenich, lastnik slaščičarne Saint Honoré na Opcinah predstavil svojo najnovejšo zamisel - višek slaščičarstva. Ob 90-letnici drzne tramvajske proge Trst - Opčine je sklenil oblikovati čokoladno delikateso v obliki openskega tramvaja, ki naj bi predstavljala Trst in Opčine v svetu, tako kot predstavlja gondola Benetke in Mozartov profil Salzburg.

»Sest mesecev sem razmišljal, kako napraviti nekaj izjemnega. Imeti bi moralo izvrstni okus, prvovrstno sestavino in originalno obliko, v primeri konfekciji, z dostopno ceno in nujno seveda bi moral biti vedno svez obrtniški proizvod.«

»Specialitete, kot je praliné "Carte de Visite" ne najdes zlahka drugod. Ze od vsega zacetka, ko sem odprl slaščičarno

Sanit Honoré, sem si zadal cilj, da bom svoji klienteli nudil samo prvovrstno blago. Zaceł sem sam ucił svoje pomocnike, kajti v bližini ni ne sol, ne drugih podobnih stuktur, kjer bi se mladi lahko izucili.

Trenutno imam 8 uslužbencev, od katerih sta 2 prodajalki, ostali pa so slaščičarji. Sam sem se dolgi 20 let ucił po svetu v najboljših hotelih, najprej kot kuhar in nato kot šef kuhinje. Izvrsten slaščičar je bil

moj brat, s katerim sva načrtovala slaščičarno na Opcinah, toda žal se je pred leti v cestni nesreči smrtno ponesrečil in me pustil da najino zamisel nadaljujem sam. Sam uporabljam njegove recepte, profesionalno se izpopolnujem ob svetovno znanih slaščičarjih, solam se kjerkoli se mi ponudi priloznost, dopisujem si in izmenjujem nasvete z bivšimi kolegi. Poslužujem se tudi navodil francoskega mojstra, ki je na svetovnem natečaju zasedel 6. mesto med najboljšimi slaščičarji.«

Pri tem Mosenich ne zanemaruje opreme. Nabavil si je najboljše stroje, pastorizatorje in mešalce, s katerimi lajša delo sebi in svojim sodelavcem. Med temi je tudi stroj, trenutno najboljši na svetu, s katerim izdeluje praline "Carte de Visite".

Seveda pa stroj sam na sebi ne more zagotavljati dobrote produkta: za vsako svojo slaščico uporablja samo najkvalitetnejše sestavine, najfinjšo čokolado, jagode prve sorte itd. Nicesar ne pušča slucaju, dosledno sledi celotnemu poteku in rezultatu je tako zagotovljen.

Robert zeli poudariti, da gre zasluga za ta uspeh tudi vsem, ki delajo z njim.

»Opčinam in Trstu posvečam svojo pralino v obliki tramvaja "Carte de Visite", ki naj v svetu predstavlja naše kraje.«

Razgovor zabeležila Bojana Daneu Don

Med najvišjimi donosi na tržišču

Možnost odbitka pri davkih

Maksimalna prilagodljivost

To se nekatere značilnosti zavarovanja

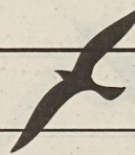
PREVIDENZA

Nov način varčevanja z zavarovanjem

Pojasnila in osebne predračune dobite v agenciji NORICUM VITA v Trstu - Ul. Valdirivo 21 - Tel. (040) 367700 v Gorici - Ul. Morelli 36/38 - Tel. (0481) 536360

NOVICE

Župani bodo razpravljali o pokrajinskem načrtu za uničevanje odpadkov

Župani vseh občin na Goriškem bodo danes popoldne ob 18. uri spet razpravljali o pokrajinskem načrtu za pobiranje, odvažanje in uničevanje odpadkov. Pravzaprav bo današnje srečanje, ki ga sklicuje pokrajinska odbornica Rosaria Di Dato, namenjeno umestitvi komisije, ki naj v dokončni fazi izbere lokacije za odlagališča. Na sestanku naj bi tudi določili izhodiščne kriterije, ki naj se upoštevajo pri določanju lokacij. Poleg županov in predstavnikov občin in pokrajinske uprave se bodo srečanja udeležili tudi strokovnjaki in raziskovalci Trzasko univerze. Po sporočilu pristojnega pokrajinskega odbornika, naj bi lokacije za odlagališča določili do konca januarja.

V Gradišču bo posvet javnih podjetij za storitve

Združenje CISPTEL (združuje javna podjetja, ki skrbijo za razne storitve) prireja v petek, 27. t.m., v Gradišču javno razpravo na temo Statut in statuti - prizadevanja krajevnih uprav za družbeni in gospodarski razvoj skupnosti. Razprava se bo odvijala v prostorih deželne enoteke "La Serenissima" v Gradišču. Zabela se bo ob 15.30.

Po prvi fazi odobravanja in uvajanja občinskih statutarov, se zdaj začena obdobje velikih sprememb glede vloge, organiziranosti in delovanja javnih podjetij za storitve. Razprave se bo predvidoma udeležil tudi deželni odbornik za krajevne ustanove Dario Barnaba.

Predavanje o zgodovini italijansko-avstrijskih odnosov

Institut za mittelevropska kulturna srečanja je v ponedeljek priredil zanimivo predavanje na zgodovinsko temo. Profesor Franz Pesendorfer je govoril o avstrijski politiki v lombardsko-venetskem kraljestvu v obdobju od leta 1814 do leta 1859/66.

Prof. Pesendorfer, ki velja za strokovnjaka s področja italijansko-avstrijskih odnosov, je propad načrta, da bi pod avstrijsko krono združili dober del italijanskih dežel pripisal dejstvu, da na Dunaju niso upoštevali predlogov in priporočil, ki so prihajale iz posameznih dežel. Ko je Maksimilijan skušal spremeniti dotedanjo politiko, je bilo že prepozno in je bil odstavljen, preden je uspel popraviti napake iz preteklosti.

Protest upraviteljev tobakarn

Tudi v Gorici so večer lastniki oz. upravitelji tobakarn z zaporo svojih prodajalnih prostora protestirali zaradi težav, ki jim jih povzroča sindikalni boj osebja državnih monopolov. Zaradi protesta je namreč na prodajnih policah vse manj sort cigaret, prodajalci pa imajo zaradi tega občutno izgubo. Na srečo tukajšnjih kadilcev je čez mejo še vedno mogoče najti vsakovrstne cigarete, prodajalci pa se seveda hudejejo tudi zaradi konkurence "duty-freejev".

Natečaj za delovni mesti v državni zakladniški službi

V Uradnem listu št. 87 (četrti posebna serija - natečaji in izpiti) je bil objavljen natečaj za prosta delovna mesta pri pokrajinskih uradih državne zakladniške službe. Natečaj je razpisan za dve mesti uradnika seste stopnje pri pokrajinskem uradu za Gorisko in eno mesto pri pokrajinskem uradu za Videm. Lahko se ga udeležijo italijanski državljani starejši od 18 in mlajši od 40 let, ki izpolnjujejo predpisane pogoje. Prošnje na navadnem papirju, sestavljene po vzorcu, ki je nakazan v razpisu natečaja, je treba dostaviti do 3. decembra 1992 na naslov Ministero del Tesoro - Direzione Generale dei servizi periferici - via 20 settembre, 97 Roma, mogoče pa jih je predložiti tudi pri pokrajinskih ravnateljskih omenjenih službah. Pojasnila nudi pokrajinski urad zakladniške službe, Verdijev Korzo 52, ob delavnikih od 9. do 12. ure.

Praznovanje 35-letnikov iz sovođenjske občine

Za skupno praznovanje življenjskega jubileja so se sicer že pred časom odločili letosnji 35-letniki iz sovođenjske občine. V sovođenjski cerkvi so sledili verskemu obredu, dan pa so sklenili s prijetno družabnostjo, kjer ni manjkalo niti podeljevanje "castnih" diplom in spominčkov. Na sliki: jubilarji pred cerkvijo v Sovodnjah.

GORICA / OBČINSKI SVET

Kompromis o denarju za ceste

Osimska sredstva šla za financarsko šolo

MARKO MARINCIC

Predsinocnja seja goriškega občinskega sveta je ponovno dokazala, da se vedno nereseno vprašanje financarske sole razdvaja goriške politične sile in v bistvu paralizira upravno dejavnost. Res je občinski svet prav v ponedeljek brez težav izvolil občinskega pravobranilca in s tem omogočil nadaljevanje postopka za razpis občinskega referenduma, toda le nekaj ur kasneje so se svetovalci spet ostro spopadli prav v zvezi s tem problemom.

Jabolko spora je bila

Luigi Genovese

Premisa v resoluciji, ki je v sklepnem delu obvezovala upravo, naj se na pristojnih ministrstvih zavzame za dodelitev ti. osimskih finansiranj za gradnjo cest na Goriškem. Ta del resolucije je bil sprejemljiv tudi za upravo, kot je poudaril zupan Tuzzi, pač pa so se mnenja močno razhajala glede premise. Svetovalci, ki nasprotujejo gradnji financarske sole-vojašnice, so namreč v premisi trdili, da če danes denarja za ceste ni več, je to zato, ker je bil preusmerjen za gradnjo vojašnice.

Uprava in večinska dela KD in PSI so močno nasprotovali tej premisi in so hoteli problem cest lociti od polemike o financarski soli. Po drugi strani so Bratina (DSL), Fornasir (KD) in drugi ugotovili, da je prav izbira med financarsko solo in cestami bistvo vprašanja. Iz nekdanjih osimskih sredstev je na razpolago se okrog 60 milijard lir. Občinski svet mora zato izbrati, katere posege naj zagovarja v stikih z vladnimi oblastmi oz. ali naj se da prednost cestam ali vojašnici. Podobnega mnenja so bili tudi Genovese (zeleni), Pecorari (PRI), Spacapan

(SSk), Cocianni (La rete) in se nekaj svetovalcev. Genovese je tudi prebral pismo z dne 15.12.1989 direktorja ANAS Mancinija ministrstvu za javna dela, iz katerega jasno izhaja, da so podjetju za ceste odvzeli 94 milijard lir za ceste na Goriškem in Trzaskem ter denar namenili za gradnjo financarske vojašnice. Kljub temu neizpodbitnemu dejstvu pa so člani večine vztrajali pri zahtevi, da se iz resolucije črta vsak namig na financarsko šolo.

Tako se je tudi zgodilo, ko so po večurni razpravi prekinili sejo in načelnikom svetovalskih skupin omogočili dogovor o skupnem, kompromisnem besedilu. Črtali so omembo financarske vojašnice, kar je zadovoljilo članke večine, opozicija pa se lahko tolaži z delom, ki pravi, da mora finansiranje cest "imeti prednost" (ni pa navedeno pred čim). Kompromisno besedilo so podprli vsi navzoči z izjemo Cociannija.

Na seji so svetovalci v uvodnem delu na predlog Komela (DSL) pocastili žrtve nacizma ob 49. obletnici deportacije goriških Židov, ki je potekala prav v ponedeljek.

REFERENDUM

Sklep v roku desetih dni

Do prvih dni decembra bomo izvedeli, ali bomo v Gorici na referendumu odločili o vprašanju, ali naj se solavojašnica za finančne stražnike zida na letališču. Občinski tajnik dr. Fabbro nam je včeraj potrdil, da bo pristojna komisija v roku desetih dni od ponedeljka, ko je občinski svet izvolil dr. Francesca Ientileja za občanovega pravobranilca, odločala, ali je referendum sprejemljiv.

Nasprotniki gradnje na letališču so že avgusta zbrali potrebnih 1500 podpisov (kasneje se je to število več kot podvojilo) za razpis referenduma. To pa se ni dovolj, ker mora trilateralna komisija (občinski tajnik, predsednik preglednikov računov in pravobranilec) preveriti, ali je referendum sprejemljiv. Komisija mora odločiti v roku 10 dni od predložitve podpisov, doslej pa to ni bilo mogoče, ker je manjkala pravobranilec.

Odločitev ne bo lahka. Zagovorniki vojašnice trdijo, da odločitev o gradnji ni v pristojnosti občine temveč države, zato o tem ni mogoče odločiti na referendumu, po drugi strani pa pobudniki referenduma trdijo, je občina vsekakor za nekatere sklepe v zvezi z gradnjo na svojem ozemlju.

JAMARJI / DRUŠTVO JE NASTALO LETA 1972

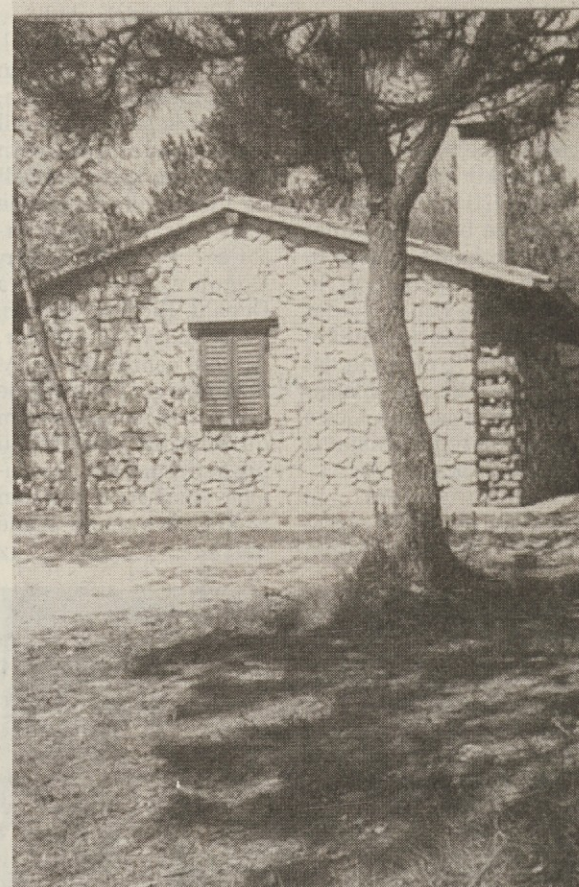
Dvajsetletnica Kraških krtov

Bogat obračun jamarske dejavnosti Stiki in sodelovanje na mednarodni ravni

Člani jamarskega kluba »Kraški krti« so te dni obeležili dvajsetletnico delovanja. Klub, ki danes združuje skoraj osemdeset članov in ki ima svojo dejavnost osredotočeno na območju Goriškega krasa, so ustanovili maja leta 1972. Odločilno za nastanek jamarskega društva je bilo odkritje "Kraljice krasa" za goriški kras razmeroma dolge in lepo zakapane kraske jame, ki so jo "krti" ohranili skorajda nedotaknjeno, v njeni blizini pa zgradili prijazen jamarski dom.

Bistvene mejnike v delovanju društva, ki deluje kot odsek SPD - Gorica je na večeru, združenim z družabnostjo, osvetlil predsednik kluba, Stanko Kosic, ki se je najprej spomnil ustanovitelja in prvega predsednika Slavka Rebca in zaslužnih članov.

Z obračunom dvajsetletnega delovanja so Kraški krti zadovoljni in nanj tudi ponosni. Najbolj viden znak njihove aktivnosti je nedvomno jamarski dom na Vrhu. S stalno in razvejano dejavnostjo so se vpisali med najbolj aktivna jamarska društva v deželni okviru, uspešen je obračun tudi na področju publicistike. Znali pa so v vseh teh letih vzpostaviti in utrje-

Koča jamarskega kluba Kraških krtov na Vrhu

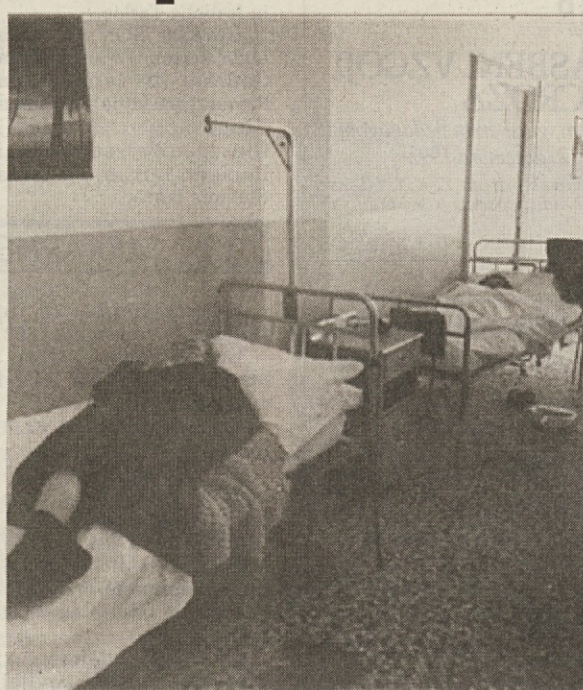
vati številne stike na meddeželni in celo mednarodni ravni. Ob vsem tem pa so priskotili na pomoč, tako s svojim strokovnim znanjem, organizacijskimi izkušnjami in tudi z nudenjem opreme jamarski družini na Banjšicah, kjer je lani potekala zanimiva raziskovalna akcija,

ki se bo predvidoma nadaljevala prihodnje leto.

Okroglo obletnico so "Kraški krti" obeležili tudi s sprejemom in krstom novih članov in z imenovanjem dveh castnih članov društva. Za castna člana so imenovali Renata Devetaka in Vlada Klemšeta.

ZDRAVSTVO / DR. GEAT ODPOVEDAL GLADOVNO STAVKO

KZE že rešuje najbolj pereča vprašanja

Bolniki v hodniku oddelka (foto Studio Reportage)

Protest, ki ga je zdravnik dr. Mario Geat napovedal v začetku meseca je bil uspešen. Krajevna zdravstvena ustanova je ugodila glavnim zahtevam, ki jih je zdravnik postavil. Za danes napovedanega začetka glavnih stavke zato ne bo.

To nam je po telefonu potrdil tudi dr. Geat, ki je z odprtim pismom izrednemu upravitelju goriške KZE dr. Pisi, zelo odmevno opozoril na vrsto neresenih vprašanj in težav v goriški splošni bolnišnici in posebej na drugem medicinskem oddelku.

S sklepom, ki so ga sprejeli te dni bodo na razpolago drugemu medicinskemu oddelku tudi prostori, ki so do zdaj bili namenjeni der-

matološkemu oddelku. Do 1. novembra 1993 naj bi dermatološki oddelk dokončno nastanil v prvem nadstropju levega krila nekdanje bolnišnice za pljučne bolezni, ki ga bodo primerno uredili, dela pa naj bi se začela že takoj po novem letu.

V vmesnem obdobju bodo za potrebe akutnih primerov dermatologije zagotavljali največ šest bolniških postelj. Po zagotovilih izrednega upravitelja KZE je v teku postopek za zaposlitev petnajstih bolničarjev.

Sredstva za selitev dermatološkega oddelka in druge posege bodo pridobili iz proračuna, s tem da bodo odgodili že predviden nakup opreme.

UNICEF / POMOČ ZA OTROKE

Solidarnost in prijateljstvo

Večer ljudske kulture

Pobuda Skupaj za UNICEF, ki ima osnovni namen zbiranje pomoči za otroke v najbolj prizadetih območjih sveta, pa tudi utrjevanje obsevnosti solidarnosti, prijateljstva in sodelovanja, se bo letos odvijala že tretjič. V soboto, 28. t.m. bo v dvorani goriškega telovadnega društva (UGG) večer namenjen predstavitvi pevskega, glasbenega in nasploh ljudskega izročila Sicilije, Sardinije, Puglie, Lukane, Piemonta. Predstavili pa bodo, tako kakor že na dosedanjih dveh prireditvah, tudi del goriške slovenske stvarnosti.

Uvodni nastop bodo imeli gojenci plesne in baletne sole Tersicore, zaključili pa člani gla-

sbene skupine Campiassieme. Vmes bodo nastopile druge skupine, za prijetno vzdušje pa bo poskrbela tudi pihalna godba. Prireditelji so potek in namen manifestacije predstavili v soboto in posebej poudarili globok humanitarni pomen. Zbran denar v obliki prostovoljnih prispevkov, bodo namenili po vojni in drugih grozotah prizadetim otrokom, zlasti beguncem iz Bosne, ki so nasli zavetje v Sloveniji.

Drugi nič manj pomemben namen manifestacije pa je preseganje nesmiselnih in večkrat umetno postavljenih pregrad med različnimi skupnostmi, ki sestavljajo goriško stvarnost.

OBVESTILA

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO obvesča, da bo 28. t.m. od 15. do 17. ure sejem rabljene smučarske opreme. Sejem bo na društvenem sedežu.

SINDIKAT SLOVENSKE SOLE vabi solske osebe (tudi bivše), na večerjo in družabnost, kjer bodo izrekli priznanje letosnjim upoko-jencem. Večerja z družabnostjo bo v petek, 4. decembra, ob 19.45 pri Francetu v Sovodnjah. Prijave sprejemajo odborniki SSS najkasneje do 1. decembra.

KINO

GORICA VITTORIA 20.00-22.00 »Mariti e mogli«. Igrajo Woody Allen, Mia Farrow in Juliette Lewis.

CORSO 17.45-22.00 »Prosciutto, prosciutto«. Prepovedan mladini pod 14. letom.

TRZIC COMUNALE 20.30 gledalska predstava »Una solitudine troppo rumorosa«.

EXCELSIOR Danes zaprto. Jutri 17.30-22.00 »Bocca su bocca«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI OBČINSKA LEKARNA V STANDREŽU - ul. S. Michele - tel. 21074.

DEZURNA LEKARNA V TRZICU ALLA SALUTE - ul. Cosulich 117 - tel. 711315.

POGREBI

Danes v Gorici ob 11. uri Renato Bais iz splošne bolnišnice v cerkev na Rojčah in na glavno pokopališče.

MODELARSTVO / TROFEJA MESTA GORICE

Orožje tokrat le kot konjiček

Nagrada Giocolandia prejel kar 85-letni Raffaele Budau

Okrog šestdeset modelarjev se je v Socialnem središču v Ul. Baiaumonti udeležilo slovesnosti ob podelitvi trofeje "Mesta Gorice" in "Giocolandia", ki ga je priredil tukajšnji modelarski klub. Na ogled so bile reprodukcije letal, tankov in celo miniaturne bojne iz prve svetovne, iz napoleonskih in drugih vojn. Trofeje mesta Gorice je osvojilo Združenje trzaskih modelarjev, nagrado Giocolandia pa je prejel nič manj kot 85 letni Raffaele Budau za vestno rekonstrukcijo zgodovinskih okolij.

Ogled modelov na razstavi (foto Studio Reportage)

AJDOVŠČINA, HUM /

Ne sejte vetra!!!

TOMAZ DIMIC, ARTUR LIPOVZ

Na Ajdovskem in Goriskem je imel v ponedeljek, 23. novembra, predvolilna shoda tudi Zmago Jelincic. Dvorana kulturnega doma na Humu je bila skoraj pretesna za vse Brice, ki so prisli na shod Slovenske nacionalne stranke. Jelincica so burno pozdravljali, navdušeno ploskali njegovi »analizi«glavnega vzroka za ogroženost Slovenije. Manjkal ni niti pristen »heil«. Prvak nacionalne stranke je v goreci skrbi za usodo slovenskega naroda kot obicajno obtožil sedanjo vlado, komuniste in kršcanske demokrate veleizdaje. Taksni so namrec zakon o državljanstvu, lastninjenju in drugi, ki omogočajo, da nam juznjaki se naprej pijejo kri in jedo zultje. Slovenijo bo Jelincic po 6. decembru ocistil in v nekaj letih bomo ziveli kot v Svici. Glede slovenskih meja je povedal, da Primorci dobro poznajo krivico, ko sta Tito in Kardelj prodala Trst in Gorico za 300.000 domobrancev, da sta jih lahko pobila. Jelincic je dobesedno dejal, naj »Kucan podarja svoje gate, ne pa slovenske zemlje.«Istra pa tako ali tako ni bila nikoli hrvaska in z Istrskim demokratskim zborom se nacionalna stranka ze pogovarja o referendumski odlocitvi, da bi Istra postala avtonomna pokrajina. Posebno gorki so bili na teritorialno obrambo, ces da v njej se vedno povezuje vecina juznjakov. Nic boljsa ni policija, saj se vsaj tretjini, ki je ostala ista kot prej, kolca po komunisticni partiji in beograjskih gospodarijih. Tudi vecina beguncev je zgolj ekonomskih emigrantov. O Ruplovem in Bavcarjevem nabi-ranju glasov s sarajevskimi Slovenci »najzgovorneje pricaojo njihovi primki in avtobus, ki je ostal v Beogradu. Le dva Brica sta si upala shod primerjati s munchensko pivnico. So ju nagnali.

Podoben nastop je imel Jelincic v Ajdovščini, v Domu kulture. »Jug je treba odpisati, kajti Slovenci smo Evropeji in tam nismo nic izgubili, «je zatrdil vodja, ki je tudi dejal, da je zelezarne treba potopiti, ker je 92 odstotkov tu zaposlenih tujerodnih juznjakov. Da njegove besede padajo na plodna tla, dokazujejo med obicinstvo pomešani mladenici, obleceni v zelene ali crne puloverje in usnje ter pokriti z baretkami, uniformo ki spominja na dogajanje teh dni v Nemciji.

KINO

DESKLE: Razjarjeni Harlem, ob 20. uri

PRIREDITVE

DOBROVO V BRDIH: Galerija Zorana Musica: Otvoritev razstave del Alberta Estrade Vilarrasa (Katalonija) v cetrtek 26. novembra ob 18. uri. Koncert Andreja Grafenauerja (kitara). DOBROVO V BRDIH: Galerija Zorana Musica: Hitove muze na gradu Dobrovo v petek, 27. novembra, ob 20. uri. Pierpaolo Levi- klavir- Trst (za abonma in izven)

RAZSTAVE

SVETA GORA: Muzejska zbirka Soska fronta; sreda, cetrtek, petek od 13. do 17. ure, ob nedeljah od 11. do 16. ure. SOLKAN: Galerija OS: Zmago Posega oblikovanje v glini. SOLKAN: Vila Bartolomei: Skedenjska krusarica - etnološka razstava

NOVA GORICA: Pokrajinski arhiv: Mojmir Maraz - fotografije od 10. do 19. ure. KANAL: Galerija Rika Debenjaka: Peter Rehar - akvarel in skulpture (otvoritev jutri, v cetrtek, 26. novembra, ob 19. uri.) AJDOVŠČINA: Pilonova galerija: Poletna slikarska kolonija 92. SEZANA: KD Srečko Kosovel: Likovna jesen. TOLMIN: Knjiznica Cirila Kosmacea: Razstavljata slikarja Sandi Cervek in Marjan Gumilar

SHODI

NOVA GORICA: Položaj Goriških Slovencev: Zavarovalnica Triglav ob 18. uri (SKD). KOZINA: V motelu: Predstavitev kandidata Vladimirja Mljaca (SGS in NDS).

KANOMLJA / ŽIVLJENJE SE NE UTRUDI

Ceste, ceste in še enkrat ceste - potem pride drugo

Za krajane gorske doline je prometnica kot žila in kri v njej

ROMAN BRIC

Kraji glavni problem slabe cestne povezave in telefonija. Skozi 14 km dolgo kanomeljsko dolino od Spodnje Idrije do Oblakovega vrha in naprej proti Trebusi, vodi regionalna cesta, ki povezuje Spodnjo in Gorenjo Kanomljo. Vecji del ceste je sicer asfaltiran, vendar pa je v zelo slabem stanju. Potrebna bi bila temeljita rekonstrukcija, 4 km dolg odsek pred Oblakovim vrhom pa je še neasfaltiran. Zadnja vodna ujma je na odseku v Srednji Kanomlji cesto tako poskodovala, da je onemogočen avtobusni in tovorni promet. Kanomeljčani se zavzemajo, da bi to cestno povezavo uvrstili v program modernizacije v okviru Republiške cestne uprave. Drugi problem, ki tare krajane pa je njeno vzdrževanje, za kar očitno ni več denarja. Zaskrbljujoče je tudi stanje dovoznih poti do posameznih domacij, ki so v celoti prepusčena krajanom.

Kanomeljska krajevna skupnost, ki se je leta 1981 izločila iz spodnjeidrijske, spada med večje v idrijski občini. Vecina Kanomeljčanov se vozi na delo v Spodnjo Idrijo

v tamkajšnjo Rotomatiko in lesno industrijo, otroci od 3. razreda dalje pa v solo. Sicer pa se Kanomeljčani radi pohvalijo, da je bilo to območje poseljeno že pred odkritjem idrijskega rudnika živega srebra, ki je kasneje vplival tudi na močnejše priseljevanje v te kraje. Čeprav je industrija danes glavni vir zaslužka tukajšnje prebivalstva, ima pomembno vlogo tudi kmetijstvo in živinoreja ter gozdarstvo, odkoder

se je idrijski rudnik v času svojeg delovanja preskrboval z lesom. Tako so bile že leta 1813 na pritoku Kanomeljice zgrajene Kanomeljske klavže, odkoder so do sotočja Kanomeljice z Idrijo spravljali jamski les. Klavže, ki spadajo med redke znamenitosti, bodo brez ustrezne skrbi kmalu razpadle, je občinske predstavnike opozoril domačin Peter Rejc. Po zagotovilih predsednika idrijske vlade Milana Bozica že

pripravljajo ustrezne rešitve zanje. Prebivalci kanomeljske doline bi radi pridobili še 20 telefonov, za kar imajo, kot je zatrdil predsednik krajevnega sveta, Franc Troha, material že nabavljen, le s postarji se niso našli skupnega jezika. Pri tem jim je vso pomoč zagotovil naceinik za gospodarstvo, Miran Voncina, ki meni, da se z nacrtovano razširitvijo telefonskih central v Spodnji Idriji tudi Kanomeljčanom že prihodnje leto odpirajo boljše možnosti.

Središče Kanomlje je gostilna domačina Štefana Priha, daleč naokoli poznana po dobrih žlikrofih. V njej se pretresajo vse krajevne skrbi, in sprejemajo za kraj pomembne odločitve. (Foto: R. Bric)

SEZANA / PLANINSTVO

Nad tisoč članov PD

OLGA KNEZ STOJKOVIC

20. novembra letos je minilo 40 let od ustanovitve sezanskega planinskega društva. Od takratnih 68 ljubiteljev planin danes društvo šteje blizu 1000 članov, kar je 4 odstotke prebivalstva občine. Izletništvo prevladuje se danes. Veliko skrb namenja vzgoji. leta 1964 so ustanovili mladinski odsek, ki danes združuje mlade planince po vseh osnovnih solah, srednji soli in celo v vrtcih. Letos so po dvajsetih letih zopet organizirali mladinski tabor v Logu pod Mangartom, ki se ga je udeležilo 50 sezanskih planincev. Uspešno deluje alpinistični odsek, ki dosega

vidne uspehe v stenah domcih in tujih gora. V skrbi za svoj podmladek postavljajo umetno steno v telovadnici v Divaci. Zgledno sodelujejo s planinskimi društvii in planinci iz zamejstva. Planinsko društvo Sezana je eno redkih, ki nima svoje planinske koče, vendar vse kaze, da bodo preuredili straznico na Jermancu na Kokoški v svoj planinski dom, je dejal predsednik društva Bogdan Rojc.

Visoki jubilej so v društvu pocastili s priložnostno proslavo, na kateri so najzaslužnejšim posameznikom in podjetjem podelili nagrade.

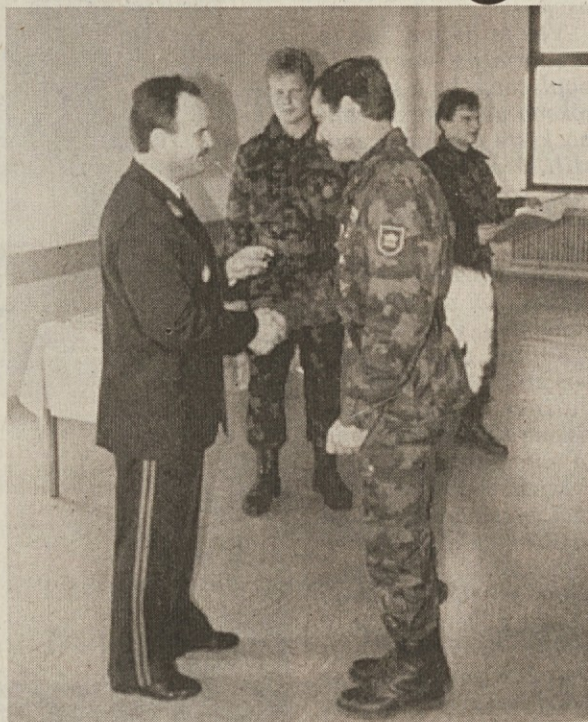
IL.BISTRICA

Ultimat kmetov občini

Ilirskobistriška občinska oblast mora v desetih dneh zagotoviti, da bodo kmetje dobili plačano mleko in druge pridelke, ki so jih oddali zadrugi v obdobju, ko je imela ta blokiran racun, in se pred tem. Ce njihove zahteve ne bodo izpolnjene, bo njihov stavkovni odbor (ki je nastal ob organizacijski pomoci Kmecke zveze oziroma SLS) v casu pred volitvami organiziral blokado zgradbe občinske skupščine in zadruge. Kmetje ocitajo občinski vladi, da ni dovolj resno pristopila k reševanju problemov kmetijske zadruge. Na to so prizadeti kmetje opozarjali dovolj dolgo, a se odgovorni niso zmenili

VIPAVA / O DNEVU TO

Podelili značke za zasluge v TO

Ob letosnjem dnevu Teritorialne obrambe Slovenije so v vipavski vojašnici v petek, 20. novembra, podelili značke in priznanja vsem, ki so sedeli v lanskim junijskim vojni. Prejeli so jih pripadniki TO in UNZ za zasluge v bojih z nekdanjim JA pri Crnicah in Novi vasi. To dejanje je opravil naceinik republiškega staba teritorialne obrambe general Janez Slapar (na sliki med podelitvijo). Slovesnosti so se udeležili tudi predstavniki občinskih upravnih organov in krajevnih skupnosti. Odprli so priložnostno razstavo o prvi svetovni vojni, ki jo je pripravil Mitja Mocnik iz Nove Gorice. (Foto: O'Hara)

POSTOJNA / URBANIZEM

Upokojenci ne dovolijo rušenja balinišča

Osnutek ureditvenega nacrtasola-vrtec«, po katerem naj bi v Postojni uredili širše območje med osnovno solo A. Globocnika, vrtcem in nekdanjim dijaškim domom, je bil ponovno tema včerajšnjega (torek, 24. novembra) sestanka med postojanskimi upokojenci in predsednikom IS Bogdanom Biscacom. Dokument namrec z gradnjo nove ceste predvideva tudi poseg na rekreacijske površine Društva upokojencev, cemur prizadeti odločno nasprotujejo. Svoje mnenje o tem so že povedali na javni razpravi ob razgrnitvi osnutka pred dvema mesecema, na včerajšnjem sestanku pa so jim kljub takratnemu dogovoru, da ceste ne bo, ponudili nekaksen kompromis. Predlagali so, da cesta v nacrtu ostane kot rezervat (kar pomeni, da jo bodo gradili sele cez kakih 20 ali vec let), njena izgradnja pa bi bila možna le s privolitvijo Društva upokojencev. Taksna resitev pa upokojencem ni vsec, saj menijo, da sekanja preko dvesto let starih dreves in rušenja pokritega balinišča, cetudi v daljni prihodnosti, ne morejo dopustiti. (MG)

DOBROVO V GORIŠKIH BRDIH

Primorski pesniki, člani Literamega kluba Nova Gorica so se poklonili Gradnikovemu spominu

Poročali smo že o prireditvah, posvečenih spominu na pesnika dr. Alojza Gradnika v gradu Dobrovo. Svojemu vzorniku so se poklonili primorski pesniki, člani Literamega kluba Nova Gorica. Na literanem večeru so prebirali pesmi, nastale v zadnjem casu, vsak je napisal vec pesmi, posvečenih Gradniku. Na sliki: pesniki med nastopom v gradu Dobrovo. Z leve: Nevin Birs, Vida Mokrin- Pauer, Darko Komac, Franc Cernigoj, Vita Mavric in Aleksander Persolja. (Foto: O'Hara)

NOVICE

Policija se pripravlja na praznike

Blizajo se božični in novoletni prazniki in vsako leto ob tem casu ljudi zajame evforija. Mnogi hitijo po nakupih, da bi z darili razveselili svoje bliznje. Marsikdo pa svoje veselje do novega, se nepokvarjenega leta izraza s tem, da razgraja in isce nacine, kako bi ga drugi opazili. Komandir Izolske policije nam je povedal, da so se pri njih odlocili, da bodo nekoliko poostri nadzor nad tistimi predeli mesta kjer veckrat prihaja do izgrediv (Trg 20. novembra, Lonka in Simonov zaliv). Za vse ki pri veseljenju ne bodo poznali prave mere, imajo varuhi reda in miru pripravljene sankcije. (RM)

Posvet za učitelje begunskih otrok v Kopru

Priblizno 60 učiteljem begunskih otrok iz 6 juž-noprimorskih obcin sta na enodnevnem posvetu v Kopru govorili pedagoški svetovalki Dragica Motik s slovenskega in mag. Mira Topić z ministrstva za solstvo Bosne in Hercegovine. Osnovni namen tega solanja je dati življenju smisel in ohraniti duševno zdravje otrok, ki so pribežali iz vojnih krajev, sta dejali. Predstavnici izvršnih svetov treh obalnih obcin sta povedali, da se je pouk za begunske otroke iz izolske in piranske občine že začel prejšnji teden v sredo v osnovni soli Cirila Kosmacea v Piranu. V teh dveh občinah je soloobveznih otrok 144, v koprski pa okrog 200. Po zapletih s svetom staršev na osnovni soli Pinka Tomazica v Kopru so se odločili, da za otroke iz koprške občine organizirajo pouk v italijanski osnovni soli v Kopru (za učenje od 1. do 3. razreda) in v soli Janka Premrla Vojka (od 4. do 8. razreda). (FO)

Zaključek humanitarne akcije

S posebno prireditvijo bodo danes, v sredo, 25. novembra, ob 14.uri v veliki dvorani novogoriskega kulturnega doma, begunskim otrokom razdelili solske potrebščine, igrace in toaletni pribor. Humanitarno akcijo z imenom Medvedek in barvice za prijatelje brez doma, je vodil poseben koordinacijski odbor pri Zvezi prijateljev mladine. Potekala je v prvem tednu novembra - ob Tednu miru na obeh straneh meja. Na njej so sodelovali predolski in solski otroci, srednješolci in odrasli občani iz novogoriske občine, krvodajalci in solarji iz Doberdoba in gojenci slovenskega dijaškega doma v Gorici. Na prireditve je povabljen vseh 256 predolskih in soloobveznih otrok, ki bivajo pri sorodnikih, in zbirmih centrih v Cepovanu in Desklah. Sprejeli jih bodo učenci OS Milojke Strukelj iz Nove Gorice, Pozdravil jih bo zupan Sergij Pelhan, igralci PDG pa im bodo zaigrali igrico Cudezni kamen. Zapišimo se, da se je v ponedeljek, 23. novembra, začel tudi pouk za begunske otroke, in sicer na OS Milojka Strukelj in v Zbirnem centru v Desklah. Poučuje jih 19 učiteljev.

Možnosti gospodarskega razvoja Goriške

Novogoriski občinski odbor Zelenih Slovenije bo jutri v cetrtek, 26. novembra ob 18. uri pripravil pogovor o možnostih gospodarskega razvoja Goriške. Pogovor bo potekal v sejni dvorani Zavarovalnice Triglav, prisoten bo tudi slovenski minister za znanost in tehnologijo dr. Peter Tancig. Volilec se bo predstavil novogoriski kandidat Zelenih za DZ Viktor Humar.

Predstavitev strank in kandidatov na Sezanskem

V petek, 27. novembra, s pricetkom ob 20.uri se bodo v kulturnem centru Srečka Kosovela v Sezani na okrogli mizi predstavile politične stranke sezanske občine, ki kandidirajo na bližnjih volitvah. Oddajo bo snemala sezanska televizija. Vsaka stranka bo imela po 2 minuti casa, da predstavi svoj program in kandidate za državni zbor oziroma državni svet, nakar bodo sledila kratka vprašanja in odgovori. Tudi obiskovalci bodo imeli možnost zastavljanja vprašanj.(OKS)

Razstava Petra Reharja

V mali galeriji v Sezani bodo v petek, 27. novembra, ob 18. uri odprli razstavo likovnih del domacega slikarja Petra Reharja iz Kobjeglave. Mladi slikar se bo predstavil s prodajno rastavo svojih risb, slik in skulptur. Razstava bo na ogled do konca leta 1992. (OKS)

Milovan Valič v Sezani

V kulturnem centru Srečka Kosovela bodo v cetrtek, 26. novembra, odprli razstavo likovnih del slikarja Milovana Valica iz Nove Gorice. Na otvoritvi, ki se bo pričela ob 18.uri, bo slikarja in njegov umetniški opus predstavila likovna kritika Nives Marvin in Enzo Santese. Razstava bo odprta do 15. decembra. (OKS)

Predstavitev kandidatov

Slovensko gospodarska stranka in narodno demokratska stranka prirejata v teh dneh predstavitev svojega skupnega kandidata g. Vladimira Mljaca za volitve v državni zbor. Predstavitev bo v sredo, 25.novembra, v Motelu na Kozini, Naslednji dan v Lokvi, v soboto (28. novembra) pa bodo ob 19. uri v dvorani občinske skupščine v Sezani sodelovali se z Ljudsko stranko, Kršcanskimi demokrati in Liberalno stranko. (OKS)

NOVICE

Sloveniji gre na bolje

CELJE »Javnosti so dobri rezultati slovenskega gospodarstva v zadnjih nekaj mesecih premalo znani,« je v včerajšnjem pogovoru s celjskimi poslovneži dejal finančni minister Mitja Gaspari. V pogovoru so sodelovali se predsednik vlade Janez Drnovšek, podpredsednik za gospodarstvo Herman Rigelnik in minister za planiranje Davorin Kracun. Govorili so o gospodarski strategiji, kakršno bi morala Slovenija ubrati v prihodnje, z njihovo ali morebitno novo vlado, in večinoma izrekli ze znana stališča Drnovškove vlade.

Mitja Gaspari je dejal, da je bil slovenski septemberski izvoz rekorden, presežek v izvoznouvoznih bilanci pa eden najvišjih v zadnjem obdobju. S tem so se bistveno povečale tudi devizne rezerve Slovenije.

Na odzivanje zdravega elu gospodarstva, ki je sposobno izvažati, kaže tudi podatek, da je slovenska industrijska proizvodnja septembra za lansko zaostajala za 19 odstotkov. Gaspari je dodal, da bo vlada prihodnji teden v skupščinski postopek poslala temelje ekonomske politike in osnutek proračuna za leto 1993. (B. P.)

Evropski parlamentarci na obisku v GZS

LJUBLJANA, 24. novembra - Clani delegacije Evropskega parlamenta za odnose z republikami nekdanje Jugoslavije so se včeraj na GZS s podpredsednikom in njegovimi sodelavci pogovarjali o gospodarskih razmerah v Sloveniji in možnostih za bodočo gospodarsko sodelovanje Republike Slovenije z državami nekdanje Jugoslavije ter z novimi državami v Vzhodni Evropi.

Goste so v pogovoru zanimalo predvsem možnosti za tuja vlaganja, zakon o privatizaciji ter zbornična ocena o tem, kakšno ekonomsko politiko bi Slovenija v sedanjih razmerah potrebovala. (L. P.)

Fudapest 92

LJUBLJANA - V Budimpešti se danes začena prvi mednarodni sejem živil, pijac in opreme za živilsko industrijo Fudapest 1992.

Nanj so se pripravljali več let, postal pa naj bi največja tovrstna prireditelja na območju srednje in vzhodne Evrope.

Na sejmu se bo predstavilo 715 razstavljalcev iz 20 držav, med njimi tudi 27 podjetij iz Slovenije. Sejma se bo udeležil tudi minister Jože Ptrotnar, kjer se bo sestal z madžarskim ministrom za kmetijstvo. Pogovarjala se bosta o kmetijskih vprašanjih v obeh državah. (N.P.)

LJUBLJANA / POGOVORI S HRVAŠKO

Vedno bliže dogovorom

Obe strani za več sodelovanja

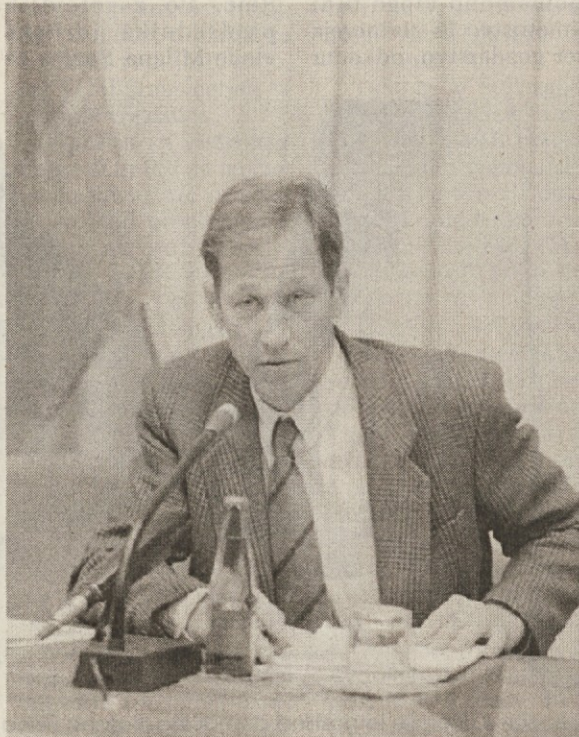
IRENA PIRMAN

Na včerajšnji tiskovni konferenci je minister za trgovino Davor Valentincić spregovoril o petkovem sestanku s svojim ministrskim kolegom s Hrvaske Brankom Mikšo.

V interesu obeh strani je, da bi ohranili in pospešili blagovno menjavo. Ta je aprila in junija znasala med 80 in 100 milijoni ameriških dolarjev v vsako stran, sedaj pa le od 50 do 60 milijonov dolarjev. Hrvaska je v posameznih mesecih izkazovala tudi suficit, vse to pa je seveda posledica hrvaskega sprejetja izvenčrinske uvozne obremenitve in povračilnih ukrepov Slovenije nanjo, saj smo uvedli za Hrvasko enake uvozne dajatve kot za vse ostale države. Hrvati potrebujejo v proračunu prilive iz davčnih uvoznih omejitev, ki bi se jim le težko odrekli. Inflacija na Hrvaškem znaša 30 odstotkov, neskladje med položajem slovenskega tolarja in hrvaskega dinarja je zato zelo peče. Minister Valentincić je govoril tudi o konkretnih primerih sodelovanja med obema državama: "Slovenija želi uvoziti iz Hrvaske, denim, koruzo, celulozni les, umetna gnojila in svinjsko meso, izvoziti pa sokove, mineralne vode in mlečne izdelke. Pri slednjih pogovoruje slovenska stran izvoz le v odstotkih, ne želimo si namreč sprostitev večje možnosti plasiranja mleka v predelavo (na Hrvaškem), s čimer bi proizvodnja hrvaških mlečnih izdelkov pršla na slovenski trg."

Na petkovem sestanku, do katerega je prišlo po obojestranski po budi, so se dogovorili za ponovni sestanek v roku 14 dni.

Takrat se bodo dogovorili tudi o varovanju slovenskih izvoznikov in kako se izogniti izvoznemu tveganju. Nereseno pa je ostalo vprašanje pravne varnosti slovenskih gospodarskih subjektov, ker se je hrvaška stran sklicevala na dejstvo, da ministrstvo za trgovino ne more vplivati na družbeno lastnino, in da se predpis, tak, kot je, izvaja, kot je bil sprejet.

Minister Davor Valentincić (Foto: J. Suhadolnik/TRIO)

DAVKI / NOVEMBRSKA OBVEZNOST ZA PODJETJA IN ZASEBNIKE

Do konca meseca poravnati predujem na dohodke 1992

Vladni manevar prinesel novo privitje davčnega vijaka

Davčne obveznosti se vrstijo brez premora in vztrajno tanjšajo denarnice davčnih zavezancev. Se nismo dobro pozabili na izredni davek ISI (zamudniki ga sicer lahko poravnajo do 15. decembra z doplačilom 3-odstotnega obrestnega deleža), pa nas ze preganja sicer običajni novembrski predujem, ki bremeni tako podjetja kot zasebnike. Do 30. t.m. bodo davkoplacevalci z višjimi dohodki plačali za drugi, večina pa prvi predujem na račun dohodkov za tekoče leto.

Zakonodajalec je spet poskrbel, da ne bi bilo izračunavanje preveč preprosto in postregel z novostjo, ki nas bo dodatno denarno prizadela in se zmedla povrh. Amatov manevar je v prizadevanjih za sanacijo javnega primanjkljaja privil davčni vijak in vnovič revidiral količnike IRPEF, seveda z zaostroitvijo pritiska. Zato se je standardni predujem v višini 98 odstotkov se povečal, saj mu je treba pristeti 3 odstotke obdavčljive osnove vseh ustvarjenih dohodkov, z izjemo sproti obdavčenih (plača, pokojnina). Tako bo predujem v nekaterih primerih presegel 100-odstotno stopnjo že pred dokončano odmero ob davčni prijavi maja 1993.

Kdo plača predujem: davčni zavezanec, ki je na dohodke iz leta 1991 plačal več kot 100.000 lir davka IRPEF (vrsta N21 na prijavi 740 oziroma 48 na obrazcu 101) oziroma več kot 40.000 lir davka ILOR (vrsta 04 ali 55).

Kdo ne plača: kdor v

BORIS SIMONETA

letu 1991 ni plačal prej omenjenih zneskov (najmanj 100.000 oziroma 40.000 lir), ali pa predvideva, da bo imel v letu 1992 nižji dohodek in ne bo presegel tega davčnega praga. Plačila predujma so oproščeni tudi odvisni delavci, ki so v letu 1991 prijavili le dohodek od zaposlitve (plačo), in tisti, ki so začeli ali prekinili dejavnost v teku leta 1992. Izszveti so tudi dediči, če je svojec preminil v letu 1992.

Koliko plačamo davka IRPEF: najprej moramo izračunati dodatno 3-odstotno davščino na dohodek, ki presega 14.400.000 lir (oproščena forfetarna osnova). Pri tem se lahko pojavijo v glavnem trije primeri:

a) ce je bil dohodek iz katerega koli vira nižji od 14.400.000 lir, se ne aplicira dodatni davek in izračunamo, kot je veljalo že doslej, 98-odstotni delež zneska v vrsti N21;

b) kdor je imel "mesa-ne" dohodke, mora od skupnega dohodka odšteti delež od odvisnega dela oziroma pokojnine (ce je višji od 14.400.000 lir) ali pa forfetarni znesek 14.400.000. Na to razliko izračunamo 3-odstotke in znesek pristetemo davku v vrsti N21 v junjski prijavi; na to skupno vrednost končno apliciramo kvoto 98%;

c) osebe, ki so v letu 1991 imele le dohodek od samostojne dejavnosti in je presegal 14.400.000 lir, ugotovijo vrednost 3-odstotnega dodatka na razliko med skupnim

dohodkom in osnovo 14.400.000 lir. Ta znesek pristajemo davku v vrsti N21 in izračunamo 98-odstotni delež, ki ga dolgujemo finančni upravi. Vsi tisti davkoplacevalci z višjimi dohodki, ki so ze junija plačali prvi predujem, morajo do konca novembra poravnati se razliko do vrednosti 98%. Od dolgovane predujma seveda odbijejo morebitni davčni kredit iz zadnje prijave.

Zakonca, ki sta izbrala skupno davčno prijavo, morata vsak zase izračunati dodatek 3 odstotkov na lastne dohodke in nato oba dodatka pristeti znesku v vrsti N21.

Davek ILOR: ostaja pri

starem, vendar bo tokrat ta davščina bremenila davkoplacevalce zadnjic pred ukinitvijo. Izračunati moramo 98% vsote v vrsti 04, od tega zneska pa odšteti morebitno vrednost prvega predujma oziroma davčnega pribitka (kredita, ki ga imamo do države).

Kje plačamo: davčno obveznost lahko tako kot doslej poravnamo na banki ali na pošti.

Sankcije: kdor predujma ne bo plačal, ga bodo doletele dokaj slane denarne kazni. Na neplačani davek bodo namreč aplicirali 40-odstotno dodatno obrestnino in 9-odstotno obrestno mero, tako da se bo do zapadlosti maja 1993 davek povečal na 44, 5 odstotka.

SDGZ / SKUPNA PRIREDITEV

Praznični čas z razstavo umetnostnih obrtnikov

V predbožicnem casu si bomo lahko spet ogledali prodajno razstavo izdelkov umetnostne obrti, ki jo pod pokroviteljstvom ustanove ESA, Dezele FJK, tržaške Trgovinske zbornice in hranilnice CRT tokrat že enajstič prirejajo Slovensko deželno gospodarsko združenje in obe italijanski organizaciji tržaskih obrtnikov. Poleg domaćih, bodo razstavljali tudi obrtniki iz drugih pokrajin dezele, medtem ko bodo SDGZ zastopali znani ustvarjalci, kot so Oz-

biceva s svojo keramiko, Doljakovi z lesnimi izdelki, Pavel Hrovatin, ki oblikuje kamen, in Malalanovi z zlahtnim nakitom. Izbrava je torej zagotovljena in priročna za nakup izvirnega darila.

Razstava bo letos v galeriji, ki so jo uredili v prostorih bivše pivovarne Dreher, sedaj v sklopu trgovskega centra Il Giulia. Odpri jo bodo v petek, 11. decembra, ogledali pa si jo bomo lahko se obe naslednji soboti in nedelji med 9. in 20. uro. (E.F.)

PORTRET / SLOVENSKA UMETNOSTNA OBRTNICA SILVA BOGATEC

Po prepričanju znane oblikovalke usnja je skrivnost ustvarjalnega uspeha v geslu da lahko vedno stopiš še stopničko više

Slovenski zamejski obrtni ustvarjalci in oblikovalci se vse izrazi-teje uveljavljajo v širšem prostoru, tako da ob stevilni in kakovostni rasti ze lahko govorimo o slovenski soli umetnostne obrti, ki se je znala povzdigniti nad povprečje in si utira pot kot pristna izrazna oblika ustvarjalnih in seveda gospodarskih prizadevanj.

Ena najmarkantnejših figur iz tega kroga je Silva Bogatec iz Kriza, ki se je umetnostni obrti v celoti zapisala pred enajstimi leti. Potem ko je bila deset let tajnica obrtniške sekcije pri Slovenskem deželnem gospodarskem združenju in ko ze vrsto let aktivno sodeluje v deželnem konzorciju La Torre v Vili Manin pri Passarianu, jo je prav te dni doletela castna in prijetna zadolžitev: postala je predsednica pokrajinskega odbora za spodbujanje umetnostne obrti v Trstu. V tej novi funkciji se bo prvič javno predstavila 11. decembra na razstavi izdelkov umetnostnih obrtnikov, ki se je bodo seveda udeležili tudi vsi naši ustvarjalci.

Kako se je Silva Bogatec sploh odločila za to dejavnost in se povzpela na tako zavidljivo raven? Po razgovoru in intervjuju, ki smo ga imeli z umetnico, smo se prepicali, da ni nič prepuščeno naključju. Tisto, kar najbolj izstopa, pa je njena bogata notranja izraznost, ki izzareva iz njenega pogleda in navdušenega pripovedovanja. V njenih očeh kot v zrcalu odsevajo duhov-

ni vzgibi. »Ključ do uspeha mora vsakdo poiskati sam v sebi, kultivirati mora zanimanja in nagnjenja, ki jih nosi v duši, dokler se ne udejnijo. Uresničitev vse višjih ciljev, ki niso nikoli izčrpani in dokončni, je vse prej kot lahka zadeva. Veliko moras potrpeti, pozreti grenke zalogaje, toda ce imas dobra ramena in voljo, premostiš vse ovire in tezave. Misel mora biti vedno uprta naprej, težiti moraš po vedno višji stopnji ustvarjalnosti in na osnovi na novo pridobljenega znanja odkrivati se obsirnejša obzorja.«

Kako in kdaj ste pravzaprav odkrili to svoje umetniško nagnjenje in notranjo duhovno potrebo? »Pri petnajstih letih sem se učila risanja in komi je profesor naročil, naj na papirju oblikujem velike zacetnice neke pesmi v gotsem stilu, se mi je podzvestno porodila zelja, da bi bila kdaj sposobna oblikovati veliko črko na inkunaboli. To je bil tedanji mladostni sen, ki sem si ga postavila za življenjski cilj. Umetnostne obrti sem se sicer zavestno lotila pred enajstimi leti. Pred dvema letoma sem končala s poglobljanjem tehnike oblikovanja usnjenih izdelkov (obleke in ovojnice za knjige), nato pa sem se predala božni umetnosti. Vpisala sem se v solo ikonopisja, da bi si pridobila strokovno osnovo in sedaj sem edina, ki ikonopisje aplicira na

usnje.«

Ves ta napor, vsa ta ustvarjalna vnema je poplačana, ko s svojimi rokami ustvarite umetnino, ki ste si jo sami zamislili. Prav gotovo ste v tem smislu imeli ze veliko zadosenč in priznanj?

»Svoje izdelke redno razstavljam na tržaskem velesejmu, v Kraski hiši v Repnu, na Pomorski postaji, v Vili Manin, v dolinski Torkli, v goriškem Kulturnem domu in v domu Alberta Sirka v Krizu. Sodelovala sem tudi na razstavah v Rimu in Firencah, pa tudi v inozemstvu, kot na primer v slovitem St. Jacob centru v New Yorku, v Kölnu in na Dunaju. Deležna sem bila kar nekaj laskavih priznanj. Leta 1989 sem za rimsko skofijo izdelala 21 ovojnice za brevir s Kristusovo podobo, leta 1990 sem za tržasko skofijo izdelala v usnju z ikonografsko tehniko ovojnico masne knjige z materjo božjo v miniaturo, ki jo uporabljajo v katedrali sv. Justa v Trstu. Prese-netili so me tudi z naročilom za izdelavo darila, ki sem ga oblikovala za papeža Janeza Pavla II. ob njegovem nedavnem obisku v našem mestu.«

In vendar se ne zadovoljujete z doseženim in se vedno izpopolnjujete svoje strokovno znanje in se specializirate v novi umetniški usmeritvi.

»Umetniški obrtnik mora delati vsak dan, kot bi živel vedno, ne glede, ali je veren ali ateist. Izostri si mora cut in pridobiti znanje, čeprav je

bolj malo strokovnjakov, ki radi učijo. Zato se moras izuriti, da povsod ponizno "krades z očmi". Spominjam se, kako sem v Firencah vsak dan hodila v Monastero di Santa Croce, kjer sem se naučila tehnike upodabljanja zlatih motivov na usnje. Sedaj pa se dvakrat letno udeležujem 14-dnevnih tečajev v Parizu in Publiu v Franciji, kjer po 12 ur dnevno ob na-svetih največjega zahodnega ikonopisca, prof. Egona Sendlerja, poglobljam in odkrivam skrivnosti te svojevrstne tehnike.«

Bi priporočili mlademu rodu, naj se posveti umetnostni obrti?

»Sto odstotno verjamem v mlade, ki si morajo ob pomoči družine izostriti cut odgovornosti in si utrditi hrbeni-

novljeno ze leta 1989 in je do zdaj izdalo tri serije delnic.

Glavni delničarji so Ina (z 32, 3 odstotka), Aerodrom Zagreb (15, 7 odstotka), Enikon (8, 9 odstotka) in Coning (8, 4 odstotka). V prvih devetih mesecih tega leta in v skladu z metodologijo obracuna, ki jo je nadzorovalo tudi tuje revizorsko podjetje Arthur Anderson, je Croatia Airlines ustvarila dobiček 400 tisoč dolarjev. Delnice tretje emisije se glasijo na pri-nisateljia in jih je mogoce kupiti v apoenih po 100, 500 in 1000 dolarjev.

IVO JAKOVLEVIĆ

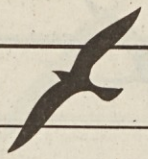
dajajo kvazi-delnice Hrvaskega sklada za razvoj, se pravi papirji, ki so presli v last države po prvi fazi lastninskega preoblikovanja nekdanje družbene lastnine.

Do zdaj so bolj ali manj uspešno trgovali z delnicami manjših, toda uspešnih podjetij iz Zagreba oziroma zagrebškega področja. Glavni kupci teh delnic so bile banke in posamezne borzno posredniške hiše, ki so zastopale zainteresirane zasebne investitorje. Tako bo v zgodovi-

Bodo Hrvati kupovali delnice ali kruh? (Foto: Srdan Živulović/TRIO)

MENJALNIŠKI TEČAJI

24. novembra 1992

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 IRL)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica	61,55	62,10	8,64	8,75	7,03	7,15
A Banka						
Akont no.1	61,00	62,00	8,65	8,85	6,95	7,20
Avtohiša Ljubljana*	61,50	62,20	8,69	8,95	7,05	7,28
Banka Vipa, Nova Gorica	61,72	62,33	8,70	8,79	7,05	7,17
Banka Zasavje	61,30	62,50	8,71	8,88	6,90	7,40
Bela vrtnica*	61,40	62,10	8,65	8,85	7,00	7,25
Bobr Trzin	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
Bobr Fuzine	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
BTC d.d. Ljubljana	61,50	62,40	8,60	8,85	7,00	7,30
BTC terminal Sezana	61,00	62,00	8,65	8,80	7,05	7,15
Burin*	61,60	62,10	8,55	8,83	6,95	7,30
Capital marketing Vrhnika	61,30	62,00	8,65	8,80	7,00	7,20
Come 2 Us*	61,50	62,10	8,65	8,80	7,00	7,25
Creditanstalt Nova Banka	61,00	61,75	8,60	8,80	7,10	7,40
Dolenjska banka	61,00	62,30	8,55	8,81	7,00	7,25
Dom na trgu	61,75	61,95	8,71	8,76	7,05	7,22
Dom - Kaffe*	61,60	61,85	8,73	8,80	—	7,25
Eros Ljubljana*	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,20
Eros Kranj*	61,60	62,20	8,70	8,85	7,00	7,20
Eroservis d.o.o. Sezana	61,55	62,00	8,65	8,80	7,11	7,18
Eurotours International*	61,65	62,45	8,60	8,80	7,00	7,25
Feniks d.o.o. Portorož*	61,40	62,16	8,56	8,88	7,00	7,16
Fiba	61,32	62,19	8,54	8,78	7,07	7,17
Firadas d.o.o. Idrija	61,80	62,85	8,60	8,90	7,00	7,20
Golfurist	61,30	62,20	8,60	8,86	7,00	7,20
Hida	61,75	61,95	8,72	8,80	7,07	7,15
Hipo Domžale*	61,55	62,00	8,70	8,85	7,10	7,30
Hipotekarska banka Koper	61,50	62,40	8,60	8,85	7,10	7,28
Hram Rožice	61,70	62,00	8,60	8,90	7,00	7,50
Hranilno kreditna služba	61,40	61,98	8,53	8,79	7,12	7,22
Ilirika Ilirska Bistrica	61,40	62,75	8,40	8,84	6,95	7,15
Ilirika Slovenj Gradec	61,70	62,00	8,67	8,76	7,11	7,17
Ilirika Postojna	61,75	62,10	8,74	8,84	7,13	7,18
Invest	61,50	62,50	8,70	8,88	7,00	7,29
Italdesign*	61,70	62,50	8,70	8,80	7,12	7,21
Klub Slovenijales	61,80	62,30	8,70	8,90	7,10	7,30
Komercialna banka Triglav d.d.	61,45	62,92	8,64	8,94	7,02	7,27
Kom.banka Nova Gorica d.d.	61,21	62,98	8,48	8,90	6,66	7,19
Kompas Hertz Bled*	61,60	62,00	8,70	8,80	7,00	7,20
Kompas Hertz Idrija*	61,80	62,80	8,60	8,80	7,10	7,25
Kompas Velenje*	61,40	61,80	8,65	8,80	7,00	7,20
Kompas Hertz Celje*	61,70	62,10	8,65	8,80	7,00	7,20
Kompas Hertz Krško*	61,60	62,10	8,60	8,80	7,00	7,20
Kompas Hertz Tolmin*	61,80	62,80	8,60	8,80	7,10	7,25
Kompas Hertz Novo Mesto*	61,50	62,00	8,60	8,80	7,00	7,20
Kompas Holidays	61,40	62,10	8,65	8,80	7,10	7,30
Kompas Fintrade	61,20	61,99	8,65	8,79	7,05	7,20
Kreditna banka Maribor d.d.*	61,05	62,20	8,65	8,80	6,70	7,30
Libertas Koper*	61,60	62,15	8,65	8,78	7,00	7,18
Ljubljanska banka d.d.	60,50	62,00	8,55	8,81	6,89	7,20
MA	61,60	62,10	8,65	8,85	7,05	7,35
Media*	61,70	62,20	8,65	8,80	7,00	7,20
Mercator Turist	61,50	62,20	8,55	8,80	6,95	7,25
O.M.D.B.	61,60	62,00	8,65	8,85	7,05	7,25
Otok Bled	61,50	62,11	8,70	8,79	7,15	7,25
Petrol*	61,55	62,00	8,65	8,80	7,05	7,20
Pionir Avtohiša Novo Mesto	61,50	62,00	8,65	8,81	6,89	7,25
Poštna banka Slovenije*	61,00	61,99	8,11	8,79	6,50	7,15
Publikum Ljubljana	61,50	61,89	8,60	8,73	7,05	7,16
Publikum Kranj	61,60	62,29	8,70	8,85	7,00	7,24
Publikum Maribor	61,46	61,99	8,69	8,79	7,10	7,17
Publikum Piran	61,50	62,50	8,60	8,80	6,95	7,10
Publikum Celje	61,40	61,95	8,65	8,80	7,00	7,25
Publikum Dobova	61,50	62,50	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Krško	61,50	62,50	8,61	8,93	7,01	7,31
Publikum Mežica	61,60	62,10	8,60	8,80	7,00	7,20
Publikum Mozirje	61,50	62,19	8,60	8,80	6,90	7,25
Publikum Novo Mesto	61,55	62,20	8,60	8,80	7,00	7,22
Publikum Sentilj	61,46	61,99	8,69	8,79	7,10	7,17
Publikum Sentur pri Celju	61,60	62,09	8,65	8,80	6,20	7,00
Publikum Trebnje	61,20	62,49	8,55	8,85	6,85	7,19
Publikum Zalec	61,50	62,19	8,60	8,78	6,98	7,15
Publikum Sevnica	61,50	62,60	8,55	8,85	6,85	7,19
Roja	61,60	61,90	8,70	8,80	7,00	7,20
SKB banka d.d. Ljubljana*	61,77	62,35	8,77	8,86	7,15	7,25
Simotisk*	61,50	62,00	8,65	8,80	7,10	7,30
Slovenska investicijska banka*	61,40	62,15	8,45	8,80	6,78	7,19
Slovenijaturist Ljubljana	61,71	62,04	8,71	8,79	7,09	7,19
SZKB	61,40	61,98	8,53	8,79	7,12	7,22
Sonce	61,50	62,10	8,65	8,82	6,90	7,25
Sl. hranilnica in posojilnica	61,50	62,10	8,70	8,80	7,10	7,20
Splošna banka Koper*	61,49	62,91	8,41	8,84	6,84	7,15
Splošna banka Celje	61,30	62,00	8,70	8,82	6,93	7,17
Štajerska banka obri in podj.	61,65	62,00	8,70	8,80	6,90	7,30
Slovenijaturist zel. post. Maribor	61,60	62,50	8,70	8,82	6,80	7,20
Tartarus Postojna	61,51	62,61	8,42	8,81	6,85	7,11
Tentours Domžale	61,55	62,00	8,65	8,85	7,10	7,35
Tourist service Portorož	61,40	62,20	8,53	8,72	7,05	7,19
TORI	61,60	62,00	8,70	8,85	7,00	7,30
Trias*	61,70	62,00	8,65	8,80	7,10	7,25
Upimo	61,75	61,95	8,73	8,79	7,08	7,12
Valuta*	61,40	62,00	8,60	8,85	7,00	7,30

Tečaj velja danes: *

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 229 z dne 24. novembra 1992 — Tečaji veljajo od 25.11.1992 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	65,7028	65,9005	66,0982
Avstrija	040	šiling	100	851,2016	853,7629	856,3242
Belgija	056	frank	100	290,9610	291,8365	292,7120
Kanada	124	dolar	1	74,1178	74,3408	74,5638
Danska	208	krona	100	1537,7570	1542,3842	1547,0114
Finska	246	marka	100	1857,2871	1862,8757	1868,4643
Francija	250	frank	100	1762,6558	1767,9597	1773,2636
Nemčija	280	marka	100	5989,3165	6007,3385	6025,3605
Grčija	300	drahma	100	—	46,0763	46,2145
Irska	372	funt	1	—	157,6326	158,1055
Italija	380	lira	100	6,8997	6,9209	6,9413
Rep. Hrvatska	385	hrv. dinar	100	—	16,0000	—
Japonska	392	jen	100	77,2622	77,4947	77,7272
Nizozemska	528	gulden	100	5324,8018	5340,8243	5356,8468
Norveška	578	krona	100	1466,1847	1470,5965	1475,0083
Portugalska	620	escudo	100	67,6793	67,8829	68,0865
Švedska	752	krona	100	1430,2487	1434,5524	1438,8561
Švica	756	frank	100	6655,9274	6675,9553	6695,9832
Velika Britanija	826	funt sterling	1	145,5404	145,9783	146,4162
ZDA	840	dolar	1	95,8290	96,1174	96,4058
Evropska Skupnost	955	ECU	1	117,3307	117,6838	118,0369
Španija	995	peseta	100	82,8323	83,0815	83,3307

Opomba: Tečaj hrvatskega dinara se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvatsko, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 25. NOVEMBRA 1992

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. 12. 1992 (prodaja ukinjena):					1,000,000	575,433	598,842	1,174,275
15	60,0734	115,0865%	119,7684%	117,4275%	100,000	57,543	59,884	117,427
2) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 15.MARCA. 1993:					1,000,000	560,959	586,998	1,147,958
110	60,0734	112,1919%	117,3996%	114,7958%	100,000	56,096	58,700	114,796

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

24. NOVEMBRA 1992	v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Banka Zasavje	15,00	21,00
Bela vrtnica	14,00	18,00
Hida	15,00	17,00
Sonce	15,00	18,00
Ilirika Postojna	14,50	19,00
Ilirika Ilirska Bistrica	14,50	20,00
Tentours	14,00	19,00
Libertas*	13,00	18,00
Splošna banka Celje	14,00	17,00
MA	14,00	22,00
TORI	13,00	20,00

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

24. NOVEMBRA 1992	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1365	1400
nemška marka	865	875
francoski frank	251	259,50
holandski gulden	760	783
belgijski frank	41,60	42,80
funt sterling	2080	2140
irski sterling	2235	2300
danska krona	218	225
grška dramma	6	6,80
kanadski dolar	1058	1090
japonski jen	11	11,40
švicarski frank	955	978
avstrijski šiling	121,50	125,30
norveška krona	208,50	215,20
švedska krona	202	209
portugalski escudo	9	10
španska peseta	11,50	12,25
avstralski dolar	940	965
madžarski forint	11	15,50
slovenski tolar	13,25	14,25
hrvaški dinar	1,25	2,00

TEČAJ TOLARJA V TUJINI

24. NOVEMBRA 1992			
država	banka	nakupni	prodajni
Avstrija	Posojilnica Pilberk	10,00	11,00
Avstrija	Posojilnica Železna Kapla	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Borovlje	10,50	12,00
Avstrija	Posojilnica Šentjakob	11,00	11,80
Avstrija	Posojilnica Ločilo	11,00	12,00
Italija	Kmečka banka Gorica	13,00	13,80
Italija	Tržaška kreditna banka	13,25	14,25

DEVIZNI TRG BEOGRAD

24. NOVEMBRA 1992	ZA DEVIZE				
država	valuta	enota	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šiling	100	6604,3836	6624,2564	6644,1292
Francija	frank	100	13722,6700	13763,9620	13805,2540
Nemčija	marka	100	46495,9770	46635,8850	46775,7930
Italija	lira	100	53,7948	53,9567	54,1186
Švica	frank	100	51469,4600	51624,3330	51779,2060
ZDA	dolar	1	747,7500	750,0000	752,2500
V. Britanija	funt	1	1129,4738	1132,8724	1136,2710

opombe: Tečaji veljajo za jugoslovanski dinar.

MEDPODJETNIŠKI TRG

Tečajna lista Ljubljanske banke d.d. za obračun deviznih prilivov in odlivov podjetij
Tečaji veljajo od 25. novembra 1992 od 00.00 ure dalje

država

NOVICE

Iračani ne bodo zapustili
Kurdistana

BAGDAD - Iraska vojska ne bo zapustila Kurdistana, je povedal predsednik Sadam Husein. »Zemlja pripada Iraku, ljudstvo pa je naše,« poroča iraska agencija INA. »Cutimo odgovornost do svoje zemlje in svojih ljudi, da bi ponovno imeli spoštovanja vredno življenje,« je dejal Husein na srečanju s predstavniki vladajoče stranke Baas. Opozoril je na težave, ki jih ima Irak zaradi »nepravičnega embarga«, ki ga je proti državi uvedel Varnostni svet OZN. (STA)

Mednarodno srečanje
neonacistov

STOCKHOLM - Prihodnji konec tedna nameravajo neonacisti v bližini švedske prestolnice pripraviti mednarodno srečanje svojih privrženec. Vodja lokalne policije Hjälmroth je dejal, da policija tega srečanja ne more prepovedati, vendar pa bodo poskušali nekaterim osebam preprečiti vstop v državo. (STA)

Češka in slovaška vojska
delita premoženje

PRAGA - Potem, ko so se Čehi in Slovaki dogovorili o mirni, sporazumni ločitvi, so dosegli tudi sporazum o delitvi orožja dosežanje skupne vojske. Slovaki vojski so na Češkem že začeli natovarjati oklepna vozila, ki jih bodo odpeljli v Bratislavo. (HINA)

Zadnji ameriški vojak
zapustil Filippine

MANILA - V terek so vojsko bazo v Subic Bayu zapustili zadnji ameriški vojaki. ZDA so imele v tem pristanišču, 80 kilometrov oddaljenem od Manile, svojo vojsko 93 let. Oporišče je bila največja zračno-pomorska vojska postojanka ZDA zunaj njenega ozemlja. S tem se je končala dolgoletna navzočnost ameriške vojske na Filipinih. Ze lani je filipinski senat zavrnil ameriško prošnjo za podaljšanje svoje navzočnosti v Subic Bayu za prihodnjih deset let. (Hina)

Teroristični napad na Korziki

AJACCIO - Zakrinkani napadalci so v noči od ponedeljka na torek v turističnem naselju, ki ga še gradijo, podtaknili več bomb in uničili približno 50 stanovanj italijanskega naselja Marina Corsa. Oblasti menijo, da so teroristi člani gverilskega separatističnega gibanja Fronta za narodno osvoboditev Korzike (FLNC), ki so doslej izvedli že več podobnih akcij. (Hina)

Spopadi med Tamilci
in vladno vojsko

COLOMBO - V spopadu med vladnimi silami in tamilskimi uporniki je bilo po poročilih sri-lanske vojske ubitih najmanj 42 upornikov in 37 pripadnikov vladnih sil. Gverilci so napadli obrambne položaje vladne vojske na polotoku Džafna, spopadi pa so potekali vse do zgodnjih jutranjih ur. Tamilski uporniki se bojujejo za samostojno državo na severu in vzhodu Sri-lanke. (Hina)

Švicarji proti Evropskemu
gospodarskemu prostoru

ZÜRICH - Zadnja javnomnenjska raziskava v Švici, ki jo je izvedla neodvisna agencija Link, je pokazala, da je 41 odstotkov Švicarjev proti vstopu države v Evropski gospodarski prostor, ki ga bosta sestavljali ES in Efta. Vstop Svice podpira kar 57 frankofonskih Švicarjev. Kot določa švicarska ustava, se lahko država v skupni evropski gospodarski prostor vključi le, če se za to na referendumu odloči več kot polovica vseh volivcev iz 23 kantonov. (Hina)

Nicu Ceaucescu na prostosti

BUKARESTA - Nicuja Ceaucescu, sina nekdanjega romunskega predsednika Nicolaja Ceaucescu, so v terek zaradi bolezni izpustili iz zapora. Nicu je bil v zaporu od decembra leta 1989, ko so v Bukaresti izvedli državni udar. Sprva je bil obsojen zaradi sodelovanja v množičnem pobijanju demonstrantov, kasneje pa so obtožnico spremenili, tako da je moral petletno zaporno kazen prestajati zaradi nezakonitega lastništva orožja. (Hina)

Papež bo obiskal Litvo

VILNA - Papež Janez Pavel II. bo prihodnje leto obiskal Litvo, je v ponedeljek zvečer sporočilo predstavništvo za tisk litovske cerkve. V Litvi se bo mudil med 4. in 7. septembrom. Poglavar katoliške cerkve bo maseval v litovski prestolnici in v mestecu Šiauliai na severu države. Papež bo kasneje obiskal tudi Letonsko in Estonijo. Njegova turneja hkrati pomeni prvi obisk katere izmed držav nekdanje Sovjetske zveze. (Hina)

ALBANIJA / BREZ PREMOGA

Huda zima
in politika

Nato menda pripravljen
sprejeti Tirano v svoje vrste

BISERKA POVSE-TASIĆ

TIRANA - Vecina Albancev v državi Salija Berisa se kljub diplomatskim uspehom ministra Serocija sprašuje, ali bodo odpiranje v svet in približevanje zvezi Nato preživel z ozeblinami ali brez njih.

Albanija je uvozila sto tisoč ton premoga iz Grčije, vendar to ni dovolj za potrebe države, ki s svojim električnim omrežjem prebivalstvo oskrbuje z razsvetljavo le deloma, pa še to nekakovostno. Prostor med vsakdanjkom in visoko politiko so v minulih dneh zapolnile tudi poplave v severnem delu države. Pod vodo se je znašlo več tisoč hektarov zemlje, poplavljenih pa je tudi več sto domov.

Ob takih težavah in boju za preživetje tudi ljudje v Albaniji praviloma ne pripisujejo velikega pomena uradnim stevilkam o uspehu reform.

Ce bi jih, bi verjeli, da je vendarle nekaj razloga za optimizem, čeprav so uspehi na diplomatskem področju vidnejši od notranjih, ekonomskih učinkov. Po uradnih podatkih se postopek privatizacije v trgovini in javnih storitvah blizu koncu. Kar 924 od skupaj 1109 trgovinskih enot naj bi že preslo v zasebne

roke. Zasebniki so oktobra uvozili več kot država, pri izvozu, predvsem pri prodaji surovin pa se zmeraj prednjaci država.

Zaskrbljenost ljudi pred ostro zimo ne postavlja pod vprašaj le tovrstnih kazalcev, temveč tudi vidne diplomatske uspehe. Mednje sodi vse očitnejše približevanje Albanije zvezi Nato, kar je pred kratkim na delovnem zajtrku pri predsedniku države Saliju Berisu napovedal tudi generalni sekretar te vojske zveze Manfred Werner, rekoč, da je sprejem Albanije povsem možen.

Toda tudi takšne in podobne diplomatske podvige preprosto ljudstvo meri z zelodcem. Vlada Aleksandra Meksija, ki se zaveda, da brez notranje podpore ne bo več uspevala v zunanji politiki, se prav zato loteva nekaterih sprememb v domačem gospodarstvu. Prioriteto je namenila kmetijstvu, saj se zaveda, da je velik del prebivalstva neposredno odvisen od predelave hrane. V albanskem časopisu poleg naslova Prihodnost Albanije je Evropa lahko zasledimo tudi sporočilo: albanskega kmetijstva ne smemo zanemariti.

IRSKA / VOLITVE

Nov parlament
in abortus

Nihče nima prednosti

ALJA KOŠAK

LONDON - Irci so v terek na splošnih volitvah izbirali novo vlado, poleg tega pa so s tremi referendumi odgovarjali tudi na tri vprašanja v zvezi z abortusom. Tako se odločajo o pravici potovanja in abortusa v drugih državah Evropske skupnosti, o prostem dostopu do vseh informacij o abortusu in o dovoljenju za abortus v izrednih okoliščinahna Irskem.

Kako se bodo Irci odločili glede abortusa, ni jasno. Predvidljivejši je položaj političnih strank: po vsej verjetnosti nobena stranka ne bo dobila potrebne parlamentarne večine in Irci se bodo spet morali sprijazniti s koalicijsko vlado.

Ce verjamemo javnomnenjskim raziskavam, priljubljenost najmočnejše stranke Fianne Fail (s približno 40 odstotki glasov) in njenega voditelja premiera Alberta Reynoldsja pada, zato bo stranka na današnjih volitvah najbrž zgubila nekaj poslanskih sedev.

Razpis splošnih volitev je postal nujen pred dobrimi tremi tedni, ko je koalicijska Fianne Fail s progresivnimi demokrati razpadla. Reynolds je namreč obtožil svojega ministra za industrijo, progresivnega demokrata Desmonda O'Malleya, nepoštenosti, ogroženi progresivni demokrati pa so zato izstopili iz vlade.

Ce se javnomnenjske raziskave ne motijo, Reynoldsu ne bo preostalo

nič drugega, kot da poskusi skleniti koalicio z irsko laburistično stranko, katere priljubljenost (trenutno z 19 odstotki glasov) raste.

Politični opazovalci napovedujejo, da bo voditelj irskih laburistov Dick Spring imel konec tedna glavno besedo pri oblikovanju nove irske vlade.

Druga najpomembnejša irska politična stranka je sicer Fine Gail (s približno 25 odstotki glasov), ki pa je ze pet let v opoziciji; njen voditelj John Burton bi lahko postal premier le, ce bi se mu posrečilo skleniti koalicio z irskimi laburisti in progresivnimi demokrati.

Kot kažejo pregledi javnih mnenj, pa priljubljenost laburistične stranke raste predvsem zaradi gospodarskih težav, v katerih je trenutno republika Irska.

Irska vlada je sicer zmanjšala inflacijo (letna inflacija se giblje med 2-3 odstotki), toda brezposelnost je 20-odstotna in tudi irski funt je trenutno pod hudim pritiskom. Centralna irska banka je pred dvema dnevoma sicer dvignila minimalno dnevno obrestno mero na 30 odstotkov, a irski ekonomisti niso prepričani, da bo ta ukrep zadoščal in preprečil grozeco devalvacijo irskega funta.

Politične razmere na Irskem so nestabilne, zato verjetno nobena stranka ne bo dobila potrebne večine, pogajanja o novih koalicijah pa se utegnejo zavleči v prihodnje leto.

Bunkerji so menda preteklost, prihodnosti pa ni videti. (Foto: S. Živulović - TRIO)

PISMO IZ BUENOS AIRESA

Zakaj moramo
vsi Argentinci
vsako poletje
v Brazilijo?

ALEJANDRO BIRNER

ljiva, Urugvaj in Čile (po tem vrstnem redu) so za Argentinec napravljeni Statistike kažejo, da se bo polovica vseh januarskih in februarjskih popotnikov podala v Brazilijo. Globoko potopljeni v institucionalno in gospodarsko krizo bodo Brazilci s širokim nasmehom sprejeli odrašiteljski val.

Postavlja pa se vprašanje: kaj ponuja Brazilija, česar ne bi mogli najti v Argentini? Prvi odgovor je: zlato in toplo sonce. Brazilsko sonce je prav legendarno; a kdor je ze bil v Braziliji, lahko potrdi, da redkokdaj minejo več kot trije dnevi, ne da bi deževalo. Drugi odgovor so "garotas". Reklame, ki bruha iz naših televizorjev in preplavljajo časopise, kažejo zlate deklice, ki komaj s cim pokrivajo svoja razkošna telesa. A tudi to je laž, saj se večina turistov, ko prehodijo kilometrske obale, sprašuje, kam so se skrile tiste "garote" s fotografij. Podobno lahko ovržemo tudi druge neutemeljene argumente in končno pridemo

do bolečega zaključka: ljudje gredo, kamor gredo drugi ljudje. Hoces nočes - zrtev mode smo. Skoraj neza- vedno si zvižgamo popevko, ki je trenutno v modi, kupimo stvar, ki je ne potrebujemo, ali uporabljamo najbolj vsakdanje pogovorne izraze. Družba nas okuži, da se naležemo njenih pomanjkljivosti. Zakaj je treba prepotovati dva tisoč kilometrov, da se sprehodimo po obali, ki sploh ni tako lepa kot tista, ki jo imamo tristo kilometrov od doma?

Letos gredo vsi v Brazilijo. In mi z njimi. Psihoanalitiki danes govorijo o negotovosti, s katero mora človek živeti, o njegovi boleštni potrebi, da ga obkrožajo množice. Vedno je bolj preprosto in manj tvegano prehoditi pot, ki so jo prehodili že drugi. Redkokdaj se spominja verza Antonia Machada: Se hace camino al andar (pot delamo, ko hodimo). Ce pa se ga se kdo spomni, skomigne z rameni in nadaljuje pot, za katero ne ve, kam ga bo pripeljala.

Tako ravnanje pri pocičnem izletu niti ni tragično, postane pa nevarno, ko gre za pomembnejše življenjske odločitve, recimo za politično usmeritev. Tu se prižge rdeča luc. Ce je res, da gre večina ljudi raje z večino, bo "pravocasn" objava ankete, bodisi resnične ali lažne, lahko spremenila odločitev volilcev. Skoraj ni dvoma o tem, da se mnogi državljani ne glede na svoje prepričanje odločajo v skladu s miselnostjo tistega, ki stavi na konjskih dirkah.

Tako je pač, da tisti, ki delajo ankete, in tisti, ki javnosti predstavljajo njihove rezultate, lahko napovedujejo ravnanje ljudi in tudi odločilno vplivajo na družbeno vedenje. Ko spozna nevarnost takega vplivanja, posameznik morda ubere pravi korak na poti zahtevnega pisanja resnične zgodovine.

MÜNCHEN - Evropa ima velike težave z združevanjem. Ste kljub temu optimistični?

- Evropska skupnost se je zmeraj razvijala po korakih. Ze večkrat so nastopili težavni dnevi in leta in Maastricht je samo en primer takšnih izkušenj. Toda prepričan sem, da bomo rešili problem Maastrichta in monetarne zveze in da bomo ljudem vrnilni zaupanje v idejo Evrope. Res pa je, da bomo potrebovali nekaj mesecev za preboj pogodbe iz Maastrichta, se posebej na Danskem, kjer morajo izvesti se en referendum, tokrat za združevanje.

Bo razviti del Evrope ob vseh teh težavah sploh lahko pomagal svojem vzhodnemu delu?

- Države vzhodne in jugovzhodne Evrope se motijo, ce mislijo, da bodo vse svoje težave rešile s pridruženjem Evropski skupnosti. Res se soočajo s hudimi gospodarskimi težavami, toda boljša rešitev bi bilo oblikovanje nekakšne gospodarske skupnosti med njimi. Evropska skupnost ne stoji ob strani, vzhodnim državam in gospodarstvom pomaga z milijardami ecujev, predvsem v okviru programa Phare. Pomembno je, da dobijo »know how« o

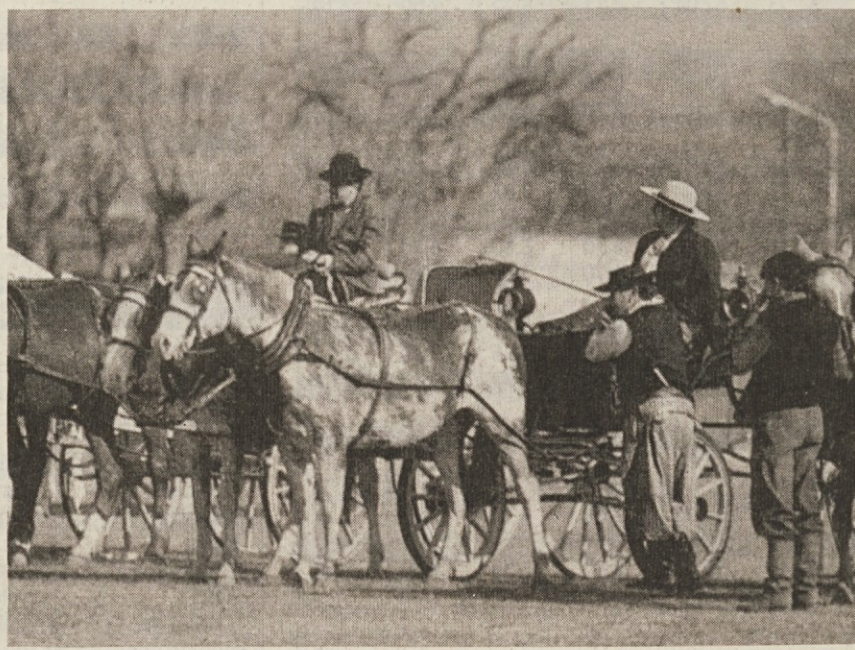
spremembi planskega v socialno-tržno gospodarstvo. Samo pridruženje Evropski skupnosti jim ne bi pomagalo.

Kaj bi svetovali Sloveniji?

- Položaja v Sloveniji ne poznam dovolj dobro, toda slisal sem o monetarnih in gospodarskih težavah. Nisem prepričan, da jih lahko rešite sami; morda bi veljalo poiskati sodelovanje z drugimi državami. Zelo blizu ste z Avstrijo, morda vam bodo lahko po svoji združitvi z Evropsko skupnostjo pomagali Avstrijci.

Zastava združene Evrope

VOJVODINA / SRBISLAVCI

Konec sveta...

Beg z bogate zemlje

ŽARKO RAJKOVIĆ

NOVI SAD - Po Vojvodini lahko potujete več dni, pa se vam bo vendarle zdelo, da ste nenehno na istem mestu. Neskončne ravnine, enake hiše, samo ljudje se razlikujejo med seboj. Vse glasnejše so zahteve za samostojnost pokrajine. Vendar pa hočejo predstavniki oblasti etnično raznoliko Vojvodino očistiti vsega, kar ni srbsko.

Najbolj očiten primer za to je vas Hrtkovci, ki se zdaj imenuje Srbislavci in leži 100 kilometrov severozahodno od Beograda. Pred nekaj meseci so bili Hrtkovci nenehno na straneh tujega časopisa. Pisali so o preganjanju Hrvatov in vseh prebivalcev, ki niso srbske narodnosti. Po ukazu premiera ZRJ Panica je zvezno notranje ministrstvo prišlo vse kolovodje etnicnega ciscenja. Vendar pa miru kljub vsemu ni.

V ponedeljek so Seseleji radikali spet grozili nestrbskim prebivalcem in Srbom, ki se po njihovem mnenju ne vedejo dovolj srbsko. Prišlo je do spopada med meščani in predstavniki oblasti. V terek je bilo mirno. Toda kdaj bo plamen nezadovoljstva ponovno izbruhnil, ne ve nihče.

Razdeljena je skoraj vsa Vojvodina. Vse več je

tistih, ki so bili se nedavno proti avtonomiji, zdaj pa trdijo, da so tudi sami za samostojnost pokrajine. »Ne bezimo iz Srbije, ker tu živijo skoraj sami Srbi. Bezimo od nore Milosevićeve politike. Bogata pokrajina je po petih letih njegove vladavine prisla na berasko palico, kar Beogradu očitno povsem ustreza,« je za Republiko povedal Nenad Canak, eden od opozicijskih voditeljev.

Največja etnična manjšina v Vojvodini so Madžari. Dnevnik Magyar Szo je že moral nehati izhajati. Madžarov na pomembnejših položajih praktično ni. Tisti, ki pa so, so prodani in predani srbskemu režimu. Razdeljeni so tudi novinarji: na združenji svobodnih in državnih novinarjev. Novosadski televizijski dnevnik preganjajo celo ekologi.

Vendar pa je v Vojvodini ob vseh razhajanjih kraj, ki se imenuje - Konec sveta. Nekaj deset kilometrov južno od Novegga Sada se konča pot, kjer ni vode ne elektrike. Kavarina, imenovana Konec sveta, pa je le odprta. Cigani igrajo, z njimi pa prepevajo avtonomasi in unitaristi, rdenci in beli, stari in novi stolčkarji...

Tako enotnost pa lahko vidimo le na - Koncu sveta.

KOSOVO / OPOZICIJA

Albanci za protektorat

Voditelji kosovskih Albancev nasprotujejo delitvi

DRASKO DRASKOVIĆ

BEOGRAD - Milosević, srbska opozicija, pa tudi Panic, vsak na svoj način razumejo reševanje kosovskega vprašanja, so glasni pa so v tem, da bo Kosovo ostalo v Srbiji. Medtem pa Albanci možnost za ureditev svojega statusa vidijo samo zunaj Srbije, kar se je pokazalo tudi na srečanju najpomembnejših predstavnikov opozicije v Beogradu.

Skelzen Maliqi je v beograjskem Mladinskem domu opozoril, da bi na vrata potrkala vojna, če ne bi razveljavili že tako slabega zakona.

Po zatrdilih Maliqija, Antona Berisa in Lulete Begiri, predsednice Socialdemokratske stranke Kosova, Albanci niti ne razmišljajo o tem, da bi sodelovali na prihodnjih volitvah. Vodja kosovskih Albancev Ibrahim Rugova je že začel kampanjo proti volitvam, čeprav se bo s tem zanesljivo zameril mednarodni skupnosti.

Kosovo lahko ostane v Srbiji le s silo, Milosević pa si ne upa začeti se ene vojne. Prav zato bodo Albanci vztrajali pri "protektoratu" nad Kosovom oziroma pri tako imenovanom "švedskem modelu". Celoten proces naj bi nadzorovale OZN,

KVSE in ES, da Kosova ne bi bilo mogoče anektirati.

Takšen položaj Kosova bi v Srbiji ustvarjal občutek varnosti, posebej v zvezi z vprašanjem Srbov in srbskih nacionalnih spomenikov na Kosovu. Srbiji bi bilo zajamčeno, da bo Kosovo ostalo neodvisno, demilitarizirano in nevtrarno. Albanci se seveda dobro zavedajo, da Milosevićev pristasi in srbska opozicija niti ne razmišljajo o morebitnem sprejemu takšne opcije, pač pa v predloženem času molčijo tudi tisti vodje opozicije, ki so se svojčas zavzemali za razdelitev Kosova.

Dobrica Cosić je pred štirimi leti prvi spregovoril o razdelitvi Kosova kot edini rešitvi. Vendar pa tudi vtrajanje nekaterih Albancev, ki imajo čez glavo pasivnega odpora, pomeni poziv na vojno, ki bi bila daleč sirska kot tista v Bosni in ki bi jo Srbija s tako malo prijatelji in zmeraj večjim številom sovražnikov zelo težko prenesla.

Astrid Slihu, predstavnica kosovske meščanske opozicije, pa vendarle meni, da bo Milosević v vsakem primeru začel vojno na Kosovu, ker ne bo našel niti enega samega razloga za mir.

Dve časovni obdobji na enem mestu - Priština 1992 (Foto: S. Živulović - TRIO)

P I S M A I Z P E K L A

Brezhibno nas ubijajo - ne samo z orožjem, tudi z lakoto in mrazom

KEMAL KURSPAHIĆ

rović na mostu, ki zdaj nosi njeno ime, Sarajeva ne ubijajo samo z minometali, tanki, ostrostrelci, protitankovskim in protiletalskim orožjem, z granatami in krogli, na katerih se se poznajo prstni odtisi Milosevićevega kravega velikodržavnega nacista in režima, ampak tudi na številne druge načine, ki za seboj ne puščajo nobenih znamenj.

Ubijajo nas z lakoto: kajti vso pomlad in poletje v vsem Sarajevu niste mogli najti prav nobene sezonske zelenjave ali sadja, niti kapljice mleka in niti

grama mesa. S praznimi vrečkami in cekarji ste lahko obhodili dve tržnici ali tri in se pri tem izpostavljali ubijalskemu pogledu ostrostrelca, nasli pa niste nič. Se skorjice kruha ne.

Ubijajo nas z jezo: preprosto zaprejo ventile na slavnih sarajevskih izviri in potem ni vode dneve in tedne dolgo, celo v bolnišnicah ne, ki so prepolne njihovih razmesarjenih zrtev in drugih ljudi iz tega polmilijonskega mesta, ki je imelo vodovod prej kot številne evropske prestolnice. Zdaj ljudje kot v pušcavi prezivljajo ure in

prekolovratijo kilometre v iskanju kakega nepresahlega vodnjaka ali cisterne, kjer s kanticno v roki cakajo v dolgih vrstah s svojimi sotrpini samo zato, da bi si ovlažili usta in si mogoče skuhalo kakšno kavo, ce jo sploh se kdo ima.

Ubijajo tudi z umazanim: le kako je mogoče brez vode in brez najmanjše varnosti pri delu komunalcev ohraniti higieno v tako velikem mestu, tudi ce v njem sploh ne bi bilo toliko ranjenec?

Ubijajo tudi s temo: že dolge mesece sta voda in elektrika zlorabljeni za uničevanje

življenja in v Sarajevu ni elektrike ne za to, da bi se kaj ohranilo v zmrzovanih skrinjah, ne za to, da bi se kaj skuhalo in splošno, ce je sploh se kaj ostalo od predvojnih zalog. In tako se odvija vse življenje po hodnikih, kletih, vlačnih zaklonišcih, v soju svetlobe, ki prihaja od svec.

Ubijajo tudi z zalostjo: s skrbjo za daljne sorodnike in druge najbližje, h katerim ni mogoče odpotovati. Pa tudi oni ne morejo priti, celo na pogrebe ne, da bi si med seboj izmenjali najbolj običajna sporočila in izrekli besede tolažbe, ker ze od začetka aprila poste ne delujejo, prav tako pa ni mogoče vzpostaviti nobene telefonske zveze Sarajeva s katerimkoli drugim mestom.

Ubijajo tudi z nerojenimi: ne vem, ce ste opazili podatek, da je bilo od začetka vojne do konca septembra več kot tisoč tristo abortusov, skoraj osem na dan, vec, kot je bilo rojstev. Tako ob vsakdanjih ubojih in krvi mesto tudi na ta način umira.

Ubijajo tudi z nespecnostjo: v tem mestu ni nikogar, ki bi se bil od prvih aprilskih dni posteno naspal. Ne samo zato, ker se zgradbe po cele noci tresejo in okna pokajo od granat in »občasnih streljanj«, ampak tudi od skrb. Kaj dati jutri otroku za zajtrk, ko ni ničesar vec za golo preživetje.

Ubijali nas bodo tudi z zimo: ze prihaja, s prvim snegom, ki je pobelil vrhove Bjelašnice, s prvimi jutranjimi

mehlami in ohladitvami, hiše pa so bombardirane, strehe so preluknjane, okna gledajo v prazno in vsi dobro vedo, kakšno je Sarajevo pozimi. Cetniski zlikovci so mestu namenili res strahotno usodo in se iz njega za zmeraj umaknili v hribe, kamor je to mesto, dokler ga niso tako strahotno zaznamovali z zločini, odhajalo na svež zrak. Tako je temu brezhibnemu ubijanju polmilijonske bosansk-hercegovske prestolnice v Karadžićevem mengelejevskem receptu preostal samo se eden, najbolj smrtonosen način: sovražstvo. Samo se tega niso mogli zasejati med nas, da bi nas ponizali v nacionalistične zveri in nas nasčuvali druge proti drugim, vse Srbe zoper vse Muslimane, vse Muslimane zoper vse Srbe in vse zoper Hrvate, preprosto zato, ker smo vsi mi tukaj enako na milost in nemilost prepusteni temu sistematičnemu ubijanju - in smo zaradi tega veliko bolj kot pred začetkom tega norega uničevanja BiH navezani drug na drugega in drug drugemu blizu.

Karadžićevo etnično ciscenje je prineslo tudi etično ciscenje in tako so vsi pravi ljudje ostali skupaj. Ravno zato Göbbelsovi vnuki iz Palcutijo potrebo po tisti grozljivi reklami, v kateri nas strasio tudi s pokolom do zadnjega, ce se ne bomo »lepo kot ljudje locili po narodnostnem ključu«. A vsaj z njimi smo opravili za zmeraj...

NOVICE

Jutri odhod konvojov Rdečega križa v Gorazde in Srebrenico

SARAJEVO - Dva konvoja s humanitarno pomočjo naj bi v sredo odpotovala v Gorazde in Srebrenico, je sporočil posebni odposlanec Visokega komisiarata Združenih narodov za begunce Mendiluce.

Prvi konvoj, v katerem bo 17 tovornjakov s 130 tonami pomoči, bodo do Srebrenice spremljali ukrajinski pripadniki modrih celad. Med potjo se bo ustavil v Bratuncu, ki ga nadzorujejo Srbi, in tam odložil del pomoči. Drugi konvoj z 8 tovornjaki in 80 tonami pomoči pa bo do Gorazda spremljal francoski bataljon. (STA)

ZN opozarjajo na možnost ekološke katastrofe

ZENEVA - ZN so znova opozorili na nevarnost ekološke katastrofe, ki bi lahko prizadela Crno goro, BiH, Srbijo in Podonavje. Zaradi nedavnega močnega deževja v Crni gori bi se lahko bazen s strupenimi snovmi v bližini Mojkovca izlil v Taro. Gre za 3, 5 milijona kubčnih metrov strupenih snovi, ki bi poleg Tare lahko zastupile tudi Drino, Savo in Donavo. (STA/AFP)

Karadžić zahteva pomoč Rusije in Japonske

BEOGRAD - Voditelj bosanskohercegovskih Srbov Radovan Karadžić je v intervjuju za agencijo Tanjug dejal, da bo zahteval pomoč Rusije in Japonske, ce si bodo Hrvate in Muslimani prizadevali za dokončno vojaško zmago v BiH. Po Karadžićevem mnenju je hrvaško-muslimanska koalicija številnejša od Srbov v BiH. »Tudi ZDA morajo končno razumeti, da so Srbi nedolžni, izjema so samo nekateri skrajneži,« pravi Karadžić. Konferenco o BiH, ki na pobudo Turcije danes poteka v Carigradu, je voditelj bosanskih Srbov označil za farso in poskus obnove Berlinskega kongresa iz leta 1878. »Razmere so skoraj enake. Srbija in Crna gora nista mednarodno priznani, Sandzak in Kosovo pa sta turško oziroma avstroogrsko interesno območje,« je še dodal Radovan Karadžić. (STA/AFP)

Srbske sile uporabljajo izstrelke Luna

SARAJEVO - V zadnjih napadih na Gradacac so srbske sile že uporabljale raketne izstrelke vrste Luna, ki so jih 19. novembra iz Banjaluke odpeljali proti osrednji Bosni in Posavini. Informativni center vojske BiH je sporočil, da so opazili novo zalogo tovrstnih izstrelkov, ki so jih Srbi pripeljali iz Bijeljine in so jih že začeli uporabljati v napadih na posavsko mesto Orašje v bližini Brckega na meji s Hrvasko. (STA)

V Zürichu 154 beguncev iz BiH

BERN - Prva skupina 154 beguncev iz BiH je iz zbirnega centra v Karlovcu prispela v Zürich. Tam bodo ostali nekaj tednov, nato pa bodo odpotovali v države, ki jih bodo pripravljene sprejeti, so sporočili iz urada za begunce.

V Svico naj bi do konca tedna prišlo okrog 1.500 beguncev, ki so bili zaprti v srbskem taborišču Trnopolje. Svica je pripravljena sprejeti begunce iz Bosne in Hercegovine samo časno, do zdaj pa je za pomoč zanje nakazal 45 milijonov švicarskih frankov. (STA/AFP)

V Jadranu ustavili čmorgorsko ladjo

RIM - Ladje zahodnih držav, ki v Jadranu poostreno nadzirajo ladje, ki bi kršile pomorski embargo proti Crni gori in Srbiji, so včeraj ustavile neko čmorgorsko trgovsko ladjo in jo potem, ko so jo pregledali, izpustili. Od nedelje, odkar velja poostren nadzor, so ladje Zahodnoevropske unije in zveze Nata v Jadranu ustavile šest ladij, na njih pa doslej niso nasli nič posebnega. (Reuter)

Tudman gradi Belo hišo

ZAGREB - Vse kaže, da bo hrvaški predsednik Franjo Tudman posekal vse svetovne rekorde po številu rezidenz, v katerih je bival. Zagrebški arhitekt Boris Magas namreč končuje nacrt za hrvaško Belo hišo, ki naj bi jo gradili v neposredni bližini sedanje predsedniške palače, znane pod imenom vila Zagorje. Arhitekt nove predsednikove rezidence je avtor Hladukovega stadiona na splitskem Poljudu, zasnoval pa je tudi sarajevski muzej revolucije, sibeniško hotelsko naselje Solaris in naselje Hladudovo na Krku.

Predsednik Tudman je doslej najprej bival v stari rezidenci v Visoki ulici, nato se je preselil v Banske dvore na Radićevem trgu v neposredni bližini sabora, po raketiranju Banskih dvorov pa se je naselil v vili Zagorje. (G. M.)

Trgovina z ženskami na albansko-makedonski meji

SKOPJE - Policija iz Debra je sporočila, da v zadnjih mesecih na albansko-makedonski meji cveti trgovina z ženskami. Makedonska policija je namreč izvedela, da je od julija iz Albanije nezakonito prišlo 92 žensk, večinoma iz okolice Tirane in Draca, ki se v Makedoniji nameravajo poročiti in tam tudi ostati. Od 92 žensk si jih je zakonskega tovarisa v Makedoniji naslo 26, druge pa so se vrnile domov. Policija trdi, da prekupčevalci v zahodni Makedoniji za eno žensko zahtevajo 6.000 nemških mark. (STA/Tiker)

Lord Owen predsednik Zdravnikov brez meja

LONDON - Lord Owen, sopredsedujoči mirovne konference o Jugoslaviji, po poklicu zdravnik, je postal predsednik mednarodne dobrodelne organizacije Zdravniki brez meja. V intervjuju za londonski BBC je izjavil, da se je za to funkcijo odločil, se preden je postal posrednik ES. Ze dolgo obcuje, kako ta organizacija pridobiva zdravnike za delo v hudih razmerah. Pri svojih človekoljubnih akcijah se zaviljivo prebija skozi vse ovire, ki jih njenemu delovanju postavljata birokracija in previdnost posameznih vlad. (A.K.)

NOVICE

Jozica Puhar v Trbovljah

TRBOVLJE - Ministrica za delo Jozica Puhar se je včeraj udeležila pogovora v Trbovljah, ki ga je organizirala tamkajšnja Združena lista. Osrednja tema pogovora je bila reševanje brezposelnosti v Zasavju.

Puharjeva je poudarila, da se bo moralo gospodarstvo prestrukturirati. Le tako naj bi v Zasavju dobili nova delovna mesta, večjo podporo pa bo moral dobiti tudi razvoj drobnega gospodarstva. Socialni pakt bo mogoče skleniti, je dejala Puharjeva, ko bo urejen celoten nacrt reševanja problematike brezposelnosti in iskanja novih zaposlitev. (R.S.-E.L.M.)

Lojze Peterle in Ivan Bizjak v Trzinu

TRZIC - Lojze Peterle in Ivan Bizjak sta v Trzinu obiskala Dom ostarelih Petra Uzarja in bila navzoča tudi pri ustanovitvi kluba Senior. Upokojenci se bodo zdaj, ko so organizirani, veliko bolj uspešno borili za svoje socialne in zdravstvene pravice, je dejal Lojze Peterle. Bizjak in Peterle sta obiskala tudi tovarno obutve Peko in obnovljeno cerkev v Lomu.

V Skofji Loki pa so se predstavili kandidati liste Krščanski socialisti-DS Naprej-Svobodna stranka.(B.P.)

SKD še ne da svojega podpisa

LJUBLJANA - Predstavniki ljubljanskih parlamentarnih strank so se včeraj spet srečali v prostorih ljubljanskega magistrata, da bi podpisali sporazum o predčasni volitvah. To se ni zgodilo, ker je predstavnik krščanskih demokratov zahteval, da druga stran zagotovi sprejem proračuna, tudi če bi iz objektivnih vzrokov prišlo do odloga volitev. Opozicijske stranke so odgovorile, da bodo v takšnem primeru odmrznile zahtevo po nezaupnici. O tem bo zdaj odločal svet krščansko demokratske stranke, pogajalci pa se bo spet sestali čez teden dni.(M.J.)

Zveza združenj borcev NOV o volitvah

MARIBOR - Predsednik republiškega odbora Zveze združenj borcev Slovenije Ivan Dolničar je včeraj na srečanju v Mariboru med drugim dejal, da bodo borci podprli tiste kandidate in stranke, ki se bodo zavzemali za hitrejši gospodarski, politični in kulturni razvoj Slovenije ter bodo imeli pozitiven odnos do NOB, njegovih vrednot, socialno-zdravstvenih in pokojninskih problemov borcev. Vsem članom Zveze borcev so priporočili, naj glasujejo za sedanjega predsednika republike Milana Kučana. Pozitiven odnos do NOB so pokazale Delavska stranka, Demokratska stranka upokojencev, Socialdemokratska unija in SDP Slovenije, meni izvršni odbor ZZB, med tiste, ki omalovazujejo NOB, pa šteje SKD, SLS, NDS. (STA)

VOLITVE / ŠE 11 DNI

Volitve preložiti?

LS: Volilna komisija kršila zakon!
SLS: Vlada bo kriva za nemire!

Koordinacija nevladne koalicije je sporočila, da bo zahtevala pojasnilo vlade o nenavadnih okoliščinah ob reševanju Slovencev iz Sarajeva. Opozicija hoče vedeti, ali je bil sklenjen sporazum s Srbi, ali je res nekaj beguncev ostalo v Beogradu, ter kdo in po kakšnih merilih je dolocal, kdo je Slovenec. Predvsem liberalci namreč menijo, da je slo zgolj za pretvezo vlade, da je lahko pripeljala nove begunce.

Tiskovno konferenco je sklicala Liberalna stranka, ki predlaga preložitve volitev v državni svet. Liberalci so navedli vrsto primerov, ki postavljajo pod vprašaj legitimnost volitev. Republika komisija je, na primer, samovoljno spremenila obliko in vsebino ključnega volilnega instrumenta, volilne glasovnice. Prav tako je nesprejemljivo, da je izključena iz volilnega procesa Demos-Krambergerjeva združena lista. Tako je ustavno pravico do volilne udeležbe izgubil izjemno velik del volilnega telesa, je poudaril Danijel Malensek. Izrečno je poudaril, da namen LS ni rušenje volitev, ampak le doseči odpravo napak in zagotoviti, da bodo legalne in legitime.

Slovenska ljudska stranka je povedala, kaj se je o olajšavah v zvezi z dohodnino na sestanku s predstavniki vlade pogovarjala

delegacija njihove Delavske zveze. Čeprav je vlada odobrila možnost trimesečnega brezobrestnega odloga plačevanja davscin, je Slovenska ljudska stranka ponedeljkov pogovor označila kot »dialog gluhih«, saj problem davscin po njenem mnenju se vedno ni rešen. Poudarili so, da se vlada, namesto da bi se pravilno lotila reševanja tega vprašanja, sklicuje na to, da zakon o dohodnini upošteva tudi socialne elemente in da je težiske socialne politike na različnih oblikah prejemkov, pri katerih se upošteva tudi socialni položaj družine. Ti prejemki naj bi potemtakem delavcu omogočili povrnitev dela denarja. Dejansko pa je tak odnos vlade do nižjih dohodkovnih skupin prebivalstva skrajno neprimeren in ponizujoč, je menila predsednica Delavske zveze Metka Karner-Lukač. Namesto reševanja socialne problematike prebivalstva si posamezna ministrstva in birokratski aparat neupravičeno privajajo velike vsote denarja za razkošno opremljanje vojašnic in policije ter za plačevanje dragega državnega birokratskega aparata, je dejal Marjan Podobnik. Slej ko prejši lahko pride do incidentov, za katere bo odgovorna le vlada, pravijo v Slovenski ljudski stranki.

SKUPŠČINA / PRED ZASEDANJEM

V četrtek javno o prisluškovanju?

Jutri bo družbenopolitični zbor odločal o sanaciji bank- V četrtek o ustavni obtožbi?

IVANKA MIHELČIC, TANJA STARIC

Poslanci vseh treh zborov slovenskega parlamenta bodo danes in jutri nadaljevali z doslej nedokončanimi točkami pravtako se povsem neuskajenih dnevnih redov svojih sej. Za nekatere teme je mogoče reči, da so tik pred sprejetjem, za druge pa, da je njihova usoda še popolnoma negotova. Prva ugotovitev se gotovo nanasa na bančni sanacijski paket, saj do njegovega sprejetja manjkajo le še sklepi družbenopolitičnega zbora. Ta je namreč razpravo o bankah opravil že pred stirinajstimi dnevi, do sklepanja pa se zaradi nesklepnosti se ni dokopal.

Negotova pa je se vedno usoda prisluškovne afere. Zbor občin in družbenopolitični zbor sta zadevo uvrstila na dnevne rede svojih sej, zbor združenega dela pa o tem še niti ni spregovoril. Usklajevalna medzborovska skupina je sicer pri tej proceduralni zagati nekoliko zamizala in je že vnaprej predlagala tudi temu zboru, da zadevo prioriteto obravnava. Po kakšnem scenariju naj bi to storili, pa je se vedno veliko vprašanje. Zadevo bo mogoče obravnavati na ločenih sejah zborov, na skupni

seji ali na skupnem zasedanju vseh treh zborov. Problem zase pa so strogo zaupni dokumenti, ki morajo poslancem biti na voljo, ni pa povsem jasno, kako naj bi prebiranje teh dokumentov sploh potekalo.

Koordinacija navladnih strank je sicer včeraj napovedala, da bo v četrtek zahtevala obravnavo prisluškovne afere in ustavnih obtožb zoper Cirila Zlobca in Milana Kučana na skupni seji. Stiri opozicijske stranke bodo tudi predlagale, da se z gradiv umakne oznaka strogo zaupno. Menijo namreč, da je prisluškovanje, ki je bilo v tistem času razmljivo. Liberalci Daniel Malensek pa celo meni, da bi bilo treba volitve odložiti, če afera ne bo pravocasnno razčiščena. Liberalci tudi zahtevajo, naj Kučan se pred volitvami odgovori na nepojasnjena

vprašanja o procesu proti četverici.

Med drugimi točkami skupščinskega zasedanja, velja omeniti tudi predlog za spremembo zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Sodec po razpravah, ki smo jim bili priče že glede uvrstitve te točke na dnevni red zlasti zbora združenega dela, kaže pričakovati dejansko vročo razmenjavo mnenj tako med samo razpravo kot tudi ob sklepanju.

Gre za dva različna predloga: po enem naj bi začel izvajanja prsto-voljnega zavarovanja preložili za tri do šest mesecev, po drugem pa naj bi obveljal začetek izvajanja tega zavarovanja s prvim januarjem, toda hkrati naj bi pri Zavodu za zdravstveno varstvo oblikovali poseben sklad, namenjen pokrivanju povečanih stroškov zdravljenja za tiste osebe, ki ne bodo prostovoljno zavarovane.

Danasnje in jutrisnje zasedanje naj bi sicer bilo običajno nadaljevanje dela zborov. Po nekaterih neuradnih napovedih pa naj bi četrtek bil hkrati dan, ko se bodo poslanci zadnjič pred volitvami sedli v poslanske klupi.

OBČINSKE SKUPŠČINE / ZMEDA

Urejena država le pri vrhu, spodaj nič

Kaj bo z občinskimi skupščinami, se še ne ve

Lokalna samouprava: Da ali ne? (foto: S.Živalovič/TRIO)

MAJDA VUKELIČ

V času, ko je vsa pozornost javnosti usmerjena v ugibanja in pričakovanja, kdo bo v prihodnjih starih letih (če ne pride do izjemnih razmer) sedel v parlamentarnih klopih, se zdi, kot da se za tiste, ki zdaj sedijo v občinskih skupščinah (mimogrede, teh je 62) nihče ne zmeni. In res je tako. Nihče ne ve natančnega odgovora, kako bo sistem deloval potem, ko bomo že imeli državni zbor in državni svet, se pravi povsem novo ustavno ureditev. V občinah pa bodo še vedno tridomne skupščine (sestavljene iz zbora krajevnih skupnosti, zbora združenega dela in družbenopolitičnega zbora), ki bodo sprejemale odločitve, katere ne bodo imele komu sporocati, če bodo namenjene tistim na »višji ravni«, pa se kdo bo utegnil vprašati po njihovi legitimnosti.

Da bo prišlo do tega nenormalnega stanja, se je lahko pričakovalo, saj je že nekaj časa jasno, s kakšno »hitrostjo« slovenska skupščina sprejema različne zakone. Okoli sto jih bo ostalo v postopku, čeprav skupščine čez dobrih deset dni ne bo več in se bo moral državni zbor odločiti, kaj naj stori z njimi. Enako usodo doživlja predlog za izdajo zakona o lokalni samoupravi z osnutkom. Skupščinski odbor za lokalno samoupravo ga je po dobrih dveh letih dela konec septembra dal v proceduro, do njega se je že opredelila vlada, na dnevne rede zborov pa ni prišel.

Gre za zakon, s katerim naj bi nadomestili sedanjo komunalno ureditev, ki jo imamo že od leta 1955 in ki je pripeljala do tega, da so občine prek tri tisoč nalog opravljale za državo, kar 85 odstotkov dela občinskih organov pa je bilo namenjenega le državi. Po sprejemu zakona o lokalni samoupravi naj bi se vedno imeli občine (predvidoma več kot 200), vendar ne več kot »države prve stopnje«.

Pri delu občinskih skupščin, ki so po razmerju političnih sil povsem nekaj drugega kot republiški parlament, pa ne gre le za to, da bo zaradi sistemskih sprememb prišlo do nenavadnih razmer, ampak da so že zdaj marsikatero onemogočene pri svojem delu. Primer za to sta ljubljanska in mariborska

skupščina, kjer je delo blokirano že nekaj časa, in to zaradi političnih nesoglasij, ki imajo za posledico stalno nesklepnost.

Kaj bo torej z občinskimi skupščinami po 6. decembru, torej po tem, ko bodo opravljene volitve v nov slovenski parlament? Po mnenju sekretarja odbora za lokalno samoupravo Staneta Vlahe so tri možnosti. Po prvi naj bi državni zbor sprejel ustavni zakon, s katerim bi sedanje tridomne občinske skupščine preoblikovali v enodimne občinske svete (sveti naj bi bili po novi ureditvi najvišji organi odločanja), s čimer bi predvsem razrešili problem, da lahko eden od zborov blokira delo drugih dveh.

Druga možnost je, da bi državni zbor cimpel sprejel zelo kratek zakon, ki bi zadeval volitve občinskih in mestnih svetov. S tem zakonom bi določili, da občinske skupščine izpeljejo volitve v nove občinske organe, ki bi delali le toliko časa, dokler ne bi bil sprejet zakon o lokalni samoupravi in dokler ne bi dokončno izpeljali sedanje transformacije komun v občine. To pomeni, da bi imeli omejen mandat.

Tretja resitev, ki se sklicuje na lokalno avtonomijo, pa je, da bi se občinske skupščine same odločile, ali izpeljejo preoblikovanje skupščin v enodimne svete, kar bi gotovo povzročilo določeno zmedo.

Ivan Bizjak, predsednik zbora občin slovenske skupščine, sodi, da bi morali v vseh občinah enotno predvideti neko prehodno preoblikovanje sedanjih skupščin, ki jim sicer mandat poteče aprila leta 1994. Toda edina možnost za to je ustava, saj nimamo nobene druge veljavne zakonodaje (če pa ta obstaja, je v neskladju z ustavo). Veljavna zakonodaja ne daje odgovora, kako občinske skupščine spremeniti v občinske svete. Opreddeljuje le lokalno samoupravo in ne govori o nobeni posebni korespondenci med državnim zborom in občinskimi skupščinami.

Zato po mnenju Ivana Bizjaka prihodnji položaj v občinah in republikam po sebi ne bo protisloven, vprašanje bo samo, če bo smiselno. In odgovor že zdaj je, da ne bo.

ŠOLSTVO / HOTELIRSKA ŠOLA

Bodo hotelirje šolali v Izoli?

Programi za šolo so nared, še vedno pa se zatika pri lokaciji.

TANJA URDIH, BOSTJAN LAJOVIC

Zgodba o visji hotelirski soli se vleče že vsaj deset let in se ji ni videti konca. Ni sporno, da takšno solo nujno potrebujemo, če želimo biti resna turistična država, spopadi so se vneli okrog lokacije, kjer naj bi stala.

Predlogi so trije: Izola, Bled in Ljubljana, vsaj pri prvih dveh pa je zraven lokalnih želja najti tudi scepce strankarskih interesov, kar morda obeta hitrejši razplet. Za hotelirsko solo si močno prizadeva Gospodarska zbornica Slovenije oziroma Združenje za gostinstvo in turizem, ki je oblikovalo program skupaj z univerzitetnimi strokovnjaki, sola pa naj bi delovala v sklopu Biotehnične fakultete v Ljubljani, pri čemer ne postavljajo pogojev glede lokacije.

Vse pa kaže, da bo visja hotelirska sola v Izoli, na Bledu bo le poseben oddelek, ki bo solal studente za potrebe gorenjskega turizma.

Tako sklepamo iz pogovorov z izolskim poslancem Danijelom Božicem (LDS) in predsednikom radovljske LDS Jožetom Dezmanom, predsednik radovljskega izvršnega sveta Jože Resman pa nam je se dejal, da naj bi iz blejskega oddelka postopoma nastala samostojna sola.

Da imajo Gorenjci resne namene dokazuje tudi za prihodnje leto načrtovana gradnja srednje turistične sole v Radovljici.

Na včerajšnji seji skupščinskega odbora za visoko solstvo so razpravljali o predlogu za izdajo zakona o hotelirski soli na Bledu in modro sklenili, da o lokaciji se ne gre govoriti. V skupščinski proceduri je namreč tudi izolski predlog za izdajo zakona, zaenkrat pa so se le poslanci zbora občin odločili na dnevni red uvrstiti oba predloga, medtem, ko Ljubljana se ni tako daleč, da bi predložila vse potrebno.

In kakšni so argumenti Izolanov, da je ravno njihovo mesto najprimernejše za visjo hotelirsko solo?

Ravnatelj tamkajšnje srednje sole za turizem Marjan Tkalcic pravi, da vse države gradijo takšne sole v turističnih krajih, ker to omogoča strokovno prakso studentov, poslanec Danijel Božic pa meni, da bi brez te sole se povečale tako množične odhode mladim Primorcem v sosednjo Italijo, menda pa tudi Hrvatje ob naši meji pripravljajo univerzitetno središče, izolani so že ustanovili tudi kulturno-pedagoški svet, ki naj bi zbral strokovno močno ekipo profesorjev iz Slovenije in tujine.

Na koncu se argument, ki ga nasi sogovorniki niso navedli, vendar se o njem že nekaj časa govori. Ustanovitev visje hotelirske sole v Izoli bi gotovo pospešila prizadevanja za ustanovitev tretje slovenske univerze na Obali.

SLOVENIJA / ŽENSKÉ

Podjetnice

Tudi podjetnice se ubadajo s podobnimi težavami kot pestijo njihove moške kolege

MAJDA JUVAN

podale, ker so pred tem izgubile službo, druge pa zaradi svojih ne več rosnih let niso dobile. Dejavnosti, s katerimi se ukvarjajo, so tipično ženske. Pogosto se poskušajo v trgovini, svetovanju, izobraževanju, marketingu, propagandi in turizmu, v proizvodno dejavnost zaidejo le izjemoma.

Težave podjetnic se od tistih, ki jih imajo podjetniki, ne razlikujejo precej. Vsi pogrešajo poceni posojila. Letos se je pojavilo nekaj novih možnosti pri Skladu za pospeševanje drobnega gospodarstva, ki nudi podjetnikom najcenejša posojila, vendar pa tudi

tu terjajo trdno jamstvo za vračilo teh sredstev. Podjetnice bodo skušale ustanoviti rični sklad za kratkoročna posojila. Za osnovni kapital bi uporabile sredstva tako imenovanih specih podjetij, ki so sicer ustanovljena, vendar ne opravljajo poslov. Takih je menda na Slovenskem okoli 1000. Z vezavo njihovega ustanovnega kapitala bi zbrale nekaj milijonov mark, sredstva pa bi bila namenjena podjetnikom in podjetnicam.

Konec tega tedna se bodo podjetnice sestale v Medijskih toplicah. Tja so povabile tudi predstavnike vlade, gospodarskih in obrtnih zbornic ter podjetniških združenj Slovenije.

SLOVENIJA / REGIONALIZEM

Združena lista bo namesto državnega sveta predlagala zbor pokrajin

BRANE PIANO

Predstavniki strank in nekateri kandidati Združene liste so na tiskovni konferenci v Celju včeraj sporočili, da bodo takoj po konstituiranju prihodnjega slovenskega parlamenta zahtevali spremembo ustave. Z njo naj bi opredelili pokrajine kot obvezne sestavine ustavne ureditve, razširili pristojnosti občin in namesto državnega sveta uvedli zbor pokrajin. Tudi evropski razvoj naj bi krepil lokalne pristojnosti. Kot je dejal Ciril Ribič iz SDP, je njihova stranka že ob spreje-

manju ustave predlagala podobne spremembe, vendar so bile proti njim celo stranke, ki zdaj v predvolilnem boju tako rade poudarjajo pomen policentrizma. Po njegovih besedah smo v Sloveniji občin popolni razstavili občin in pretirani krepitvi centralne birokracije. Posledica tega je, da se lokalni dohodki stekajo v integralni proračun, občine pa niso več odgovorne za lasten razvoj. Željko Cigler je dodal, da se

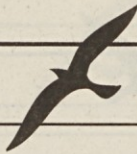
posledice centralizacije politične in razvojne moči kažejo tudi v tem, da vse več občinskih parlamentov deluje le destruktivno, pametnejši odločitve pa niso več sposobni sprejeti (na primer tudi v Ljubljani in Celju). Miran Potrč je opozoril na položaj zasavskih občin, ki so ekološko onesnažene in kadrovske osiromašene, denarja za izboljšavo razmer pa nimajo, ker ga morajo več kot devet desetlin poslati v Ljubljano. Jože Jagodnik pa je nastel mariborske težave.

NASILJE NAD ŽENSKAMI

Z naraščanjem socialne krize se stopnjujejo pritiski na ženske, ki pogosto dosežejo vrh v fizičnem nasilju in spolnih zlorabah. Podatki kažejo, da ženske najpogostejše postanejo žrtve nasilja v družini. Obravnavanje nasilja v družini kot strogo zasebna problema, sodni postopki, ki žensko, žrtve nasilja, izpostavljajo nevarnosti dodatnega zaznamovanja in poniževalnega ravnanja in jo s tem silijo k molku, zatiskanje oči pred (prisilno) prostitucijo, pomenijo hitri pristajanje na nasilje nad ženskami. Med nami pa se poleg tega neskončno zapletajo se usode deset-

tisocih begunk, civilnih žrtve vojne, oropanih pravice do telesne in duševne integritete, do osebnega dostojanstva. Komisija Skupščine RS za žensko politiko in Urad za žensko politiko Vlade RS podpirata poziv komisije Skupščine RS za človekove pravice, naj Slovenija takoj sprejme resolucijo medparlamentarne mreže za človekove pravice, ki zahteva priznanje, da imajo ženske pravico do uziivanja in varstva vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, vključno s pravico do nemuččenja in varstva pred drugimi oblikami krutega, nečloveškega in poniževalnega izkoriščanja.

DUNAJ / WIESENTHAL O REFERENDUMU

Nevarnost za Avstrijo

IVAN LUKAN

DUNAJ - Svetovno znani lovec na nacistične zločince Simon Wiesenthal v zvezi z Haiderjevim referendumom o tujcih v Avstriji sviri pred nevarnostjo destabilizacije avstrijske demokracije.

Vodja Zidovskega dokumentacijskega centra na Dunaju je dalje izjavil, da bo referendum povzročil »manipulacijo s strahom ljudi, katerega doslej niso poznali«. »To pa ni dobro za Avstrijo, ne za njen ugled v inozemstvu. To je katastrofa!«, je dejal Wiesenthal.

V pogovoru za avstrijsko tiskovno agencijo APA je tem izjavam se dodal, da ne verjame, da propaganda za referendum proti tujcem ne bo povzročila nobenih emocij med avstrijskim prebivalstvom, kot je to zatrdil Haider. »Tudi če se osebo ne bo angaziral, bodo naredili Haiderjevi pristasi,« je menil Wiesenthal.

Od koalicijske vlade pa je vodja Zidovskega dokumentacijskega centra zatheval, naj si za odgovor na grozeči referendum »nekaj izmisli«, na primer široko objektivno informacijsko kampanjo v prid sožitja in strpnosti.

Simon Wiesenthal (Telefoto AP)

KOROŠKA / ALTERNATIVNI KONCEPT?

V Celovcu boj za obstoj univerze

Dokončno odločitev bodo sprejeli šele spomladi prihodnjega leta

IVAN LUKAN

CELOVEC - Razprava o grozeči demontazi celovške univerze za izobraževalne vede, kot na osnovi neke studije predvideva ministrstvo za znanost in raziskovanje, je stopila v novo, odločilno fazo.

Zastopniki univerze, na čelu z rektorjem Albertom Bergerjem, so izdelali tako imenovani »koroški koncept«, ki naj bi bil protitež dunajskim nacrtom. Ti predvidevajo ukinitve nekaterih študijskih smeri. Z nacrtovano preusmeritvijo v strokovno univerzo za gospodarska področja bi bile najbolj ogrožene socialne in filozofske vede ter v naslednjem desetletju se filologija.

Alternativni predlog, ki ga podpira večina, toda ne vsi oddelki univerze, predvideva poleg ohranitve obstoječih študijskih smeri, razširitev gospodarskih znanosti. Nov je predlog, po katerem se naj univerza razdeli na tri fakultete, ki bi zajele področja humanističnih ved, kulturnih ved ter gospodarskih ved in matematiko.

»Koroški koncept« zagovarjata v bistvu tudi socialdemokratska stranka in ljudska stranka, svobodnjaki pa so se - po prvotnem

soglasanju - spet distancirali. Proti konceptu se je izrekla Zelena alternativa, ki meni, da predlog ni dozorel, ter da nima podpore vseh, predvsem tistih, ki bi jih novi koncept negativno prizadel.

Pristojni minister Erhard Busek je v soboto ob robu deželnega kongresa Ljudske stranke v Celovcu za »Republiko« povedal, da bo dokončna odločitev o »Koroškem konceptu« (in s tem tudi o nadaljnji usodi celovške univerze - prip. ured.) padla po 15. januarju 1993. Tak imenovani »Koroški kon-

cept« pristojnemu ministru v detajlu se ni poznan, slisal pa je, da vsebuje tudi nekatere predloge, ki so ga dokaj presenetili, in to ne v pozitivnem smislu (ukinitve srbohrvaskine itd.).

Obstoj in izgraditev celovske univerze podpirajo vse pomembne institucije na Koroškem, od delavske zbornice preko sindikata in trgovske zbornice do zveze industrijalcev. Celo deželni glavar Zernatto se je svojemu strankarskemu predsedniku Buseku v tej zadevi postavil po robu.

KOROŠKA / NEZADOVOLJSTVO

Odškodnine za sušo: kmetje žrtve birokracije

CELOVEC - Letosnja katastrofalna suša je kmetijstvu na Koroškem povzročila škodo, ki je presegla pol milijarde silingov. Odškodnine pa kmetje se niso prejeli.

Vzrok, zakaj se izplačevanje odškodnine zavleče, je pojasnil zbornični svetnik Skupnosti južnokoroških kmetov v koroški kmetijski zbornici Stefan Domej. »Izplacilo iz fonda za

naravne katastrofe, je pričakovati se decembra in januarja, ker pa zadevo obdelujeta dve ministrstva, se je stvar očitno zavlekla. Tudi predvidena vsota 70 milijonov silingov iz deželnega proračuna je na razpolago. Takoj, ko bo finančno ministrstvo začelo z izplačevanjem odškodnine, bo tudi Koroška poravnala svoje obveznosti,« je dejal Domej.

NOVICE

Manj smrtnih nesreč na avstrijskih cestah

DUNAJ - Po podatkih avstrijskega statističnega centralnega urada se je število smrtnih nesreč na avstrijskih cestah v mesecu oktobru v primerjavi z oktobrom 1991 zmanjšalo. Pri 3565 nesrečah je izgubilo življenje 145 oseb oz. 6,6 odstotka manj kot v istem mesecu lani. 4554 oseb pa je bilo ranjenih (-13,7 odstotka).

Zal se je trend v prvi polovici meseca novembra spet obrnil. Število nesreč in mrtvih je spet naraslo.

Ugrabitljem grozi 10 do 20 let zapor

CELOVEC - Na celovškem deželnem sodišču se je včeraj začelo sojenje trem ugrabitljem Güntherja Raggerja, svaka nemškega milijarderja Flicka. Obtoženim grozi zaporna kazen med 10 in 20 let.

Ugrabitelji, avstrijski državljani iz Gradca ter dva Bosanca, so pred letom dni na Koroškem ugrabili Raggerja in za njegovo izpustitev zahtevali 70 milijonov silingov. Ugrabitelj je spodletela, avstrijska policija je storilce pri predaji denarja aretirala.

Na Koroškem trenutno 3042 vojnih beguncev

CELOVEC - Na Koroškem je z včerajšnjim dnem bilo nastanjenih 3042 vojnih beguncev iz bivše Jugoslavije. To število je sporočil pristojni uradnik pri koroški deželni vladi, Gernot Steiner. Največ beguncev pa je bilo letos poleti na Koroškem in to preko 4000. Kot zelo pozitivno je Steiner izpostavil dejstvo, da so samo štirje begunci bili vpleteni v kriminalna dejanja (kraj).

Protesti proti previsokim cenam v smučarskih središčih

CELOVEC - Predsednica socialdemokratskih žena na Koroškem, deželna poslanka Melitta Trunk, je na tiskovni konferenci označila nove cene za dnevne karte za vlečnice oz. žičnice v koroških smučarskih centrih za previsoke. »Cene so za prebivalstvo, predvsem pa za družine z večjim številom otrok, nesprejemljive,« je dejala Trunk. Hkrati je napovedala akcijo proti visokim cenam ter zahtevala, da se cene dnevnih kart prilagodijo povprečnim osebnim mesečnim dohodkom koroškega delojemalca.

DUNAJ / EVROPSKO MIROVNO GIBANJE

Treba je zopet ustvariti prostor za dialog v bivši Jugoslaviji

Gradišćanska Hrvatice Marijana Grandić o svojem potovanju v Makedonijo in na Kosovo - Priprave na zasedanje Forum

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Prvo srečanje »Forum za mir in sodelovanje na prostoru bivše Jugoslavije« je bilo letos jeseni v Veroni. Organizirano je bilo pod pokroviteljstvom Evropskega parlamenta na pobudo raznih zelenih, alternativnih in mirovnih skupin, cilj pobude pa je, da postane pod nazivom »Forum za mir in sodelovanje« stalna mirovniška institucija. Tudi mesto Verona je pokazalo zanimanje nad dejavnostjo Forum, ki ga bo v bodoče podpiralo.

Marijana Grandić sodeluje pri veronskem Forumu kot zelena poslanka avstrijskega parlamenta in zunanje politična referentka svoje frakcije. Svoj angazma za mir v razpadli Jugoslaviji je orisala takole: »Treba je spet ustvariti prostor za dialog med normalnimi in razumnimi ljudmi. Ena izmed ključnih nalog evropske politike in njenih posameznih političnih, humanitarnih in gospodarskih institucij je doprinese k spodbujanju takih procesov, ki ustvarijo predpogoje za kontakte, razgovore in sodelovanje«. Končni cilj je dialog - normalizacija odnosov med novimi državami in njihova notranja demokratizacija.

Vendar njeno zadnje delegacijsko potovanje po trasi Zagreb-Ljubljana-Skopje-Pristina-Beograd, ki ga je absolvirala skupaj z evropskim poslancom Alexandrom Langerjem, zaenkrat ne daje upanja na bliznjo doseg tega

Gradišćanska Hrvatice Marijana Grandić

cilja. Vtisi Grandičeve so: Zlasti v Makedoniji in na Kosovu so se evropski misiji pokazale razmere, »ki močno utemeljujejo zaskrbljenost nad tem, da bo do prihodnje pomladi eksplodiral naslednji sod smodnika.« V Srbiji opozicija nima na razpolago tiskarskega papirja, tako da se bo v skrajnem primeru morala nima podati v volilni boj proti Miloševiću in njemu podrženim medijem. Mnogi se bojijo državnega udara v primeru Miloševićevega poraza. Na Hrvaškem se vedno kaže slabo za demokratizacijo v notranjih odnosih. »In v Sloveniji«, tako je dejala avstrijska parlamentarka v pikri pripombi, »zablog samo se težko najdes koga, ki bi ga o vsem tem kaj več zanimalo kot pa hrvasko-slovenski mejni prepri.«

DUNAJ / USPEH POLICIJE

Jugoslovan na čelu tolpe prekupčevalcev z mamili

DUNAJ - Dunajski policiji je uspel najhujši udarec proti trgovcem mamili. V avstrijski zvezni metropoli so pretekli teden zaprli kar 144 prekupčevalcev z mamili, 60 jih je na begu, med njimi glava skupine, 37-letni Bogdan Dasić iz Srbije. Dobro organizirana skupina, v kateri so poleg skupine prodajalcev iz bivše Jugoslavije sodelovali tudi Egipčani, je na avstrijskem črnem trgu prodala 50 kilogramov heroina in hasisa v vrednosti skoraj 200 milijonov silingov. Mreža pa je zajela vso Avstrijo,

sodelovalo pa je po podatkih policije okoli 400 prodajalcev. Avstrijska policija je trgovce mamil opazovala skoraj pol leta, preden je v koncertirani akciji skupino razbila. Odločilne informacije je dobila od avstrijskega trgovca mamil, ki je bil aretiran na Dunaju. Od njega je izvedela, da je skupina, organizirana po načelu piramide, imela kar 31 distribucijskih krogov.

»Glava« skupine, ki je trgovala tudi z orožjem, je prodajo mamil in orožja vodila z ozemlja bivše Jugoslavije.

Republika

Prvi slovenski dnevnik s koroško stranjo

Časopis lahko kupite v naslednjih krajih na Koroškem:

* Celovec
* Beljak
* Bekštanj
* Brnca
* Borovlje
* Galicija
* Globasnica
* Goselna vas

* Grabštanj
* Hodiše
* Kotmara vas
* Kriva Vrba
* Labot
* Področca
* Podgorje
* Psinja vas

* Podklošter
* Podgorje
* Ruda
* Selo pri Škocijanu
* Svatne
* Št. Ilj
* Škocijan
* Šmarjeta v Rožu

* Šmohor
* Šmihel/Pliberk
* Št. Primož
* Struga
* Tinje
* Velikovec
* Vrba
* Železna Kapla

Od danes dalje tudi v:

* Loče
* Šteben
* Čajna

* Bistrica ob Zili.
* Miklavčevo
* Rožek

* Ločilo
* Šentilj
* Vernberk

NOVICE

Priprli 9 upraviteljev iz Guidonie pri Rimu

RIM - Sodna policija je v Guidonii pri Rimu priprla devet oseb, med katerimi zupana Giovannija Riccija (PSI) in nekaj odbornikov. Obtožujejo jih izkoriščanja javne funkcije in nepravilnosti pri dodeljevanju zakupov. Osumljenci naj bi omogočili tudi izdaje gradbenih dovoljenj za ljudje hiše raznim zadrugam.

Za zapahi 20 goljufov: mleko za krmo prodajali prehrambeni industriji

RIM - Mleko v prahu, ki rabi za krmo živine, so v sirarnah in v prehrambeni industriji uporabili za človeško prehrano. To goljufijo so odkrili pripadniki posebnega oddelka karabinerjev za boj proti zivilskim prevaram NAS v sodelovanju s finančnimi strazniki. Bolonjsko sodstvo je izdalo 23 zapornih nalogov, za zapahi pa se je do sedaj znašlo 20 goljufov.

Kot sta včeraj navedla minister za zdravstvo Francesco De Lorenzo in poveljnik NAS general Giovanni Rossetti so osumljenci iz Francije in Nemčije uvazali s podporo Evropske skupnosti mleko v prahu za zivilsko krmo. Nalepke na embalah so v Italiji zamenjali, tako da so lahko to mleko prodajali sirarnam in prehrambeni industriji kot neoporečno mleko za človeško prehrano. Prve sledove te goljufije so karabinerji odkrili februarja letos, v vseh teh mesecih pa jim je uspelo razkriti razvejeno mrežo goljufov v Trapaniju, Bologni, Catanii, Palermu in Padovi. Goljufi so uresnicili ogromne dobičke, saj je razlika v ceni med mlekom za krmo in za prehrano trikrat večja.

Ministrstvo za zdravstvo je že napovedalo, da bo skrbno proučilo zivila, ki so jih izdelali iz tega mleka, saj obstaja upravičen sum, da bi bilo lahko oporečna. Mleko v prahu za zivilsko krmo pripravljajo namreč manj skrbno kot mleko namenjeno človeški prehrani. Za sedaj pa oblasti niso še odredile zaplembe proizvodov, ki vsebujejo to sporno mleko.

Papež Janez Pavel II. prihodnje leto obišče Litvo, Latvijo in Estonijo

RIM - Papež Janez Pavel II. bo napovedan obisk v nekdanjih sovjetskih pribalstkih republikah Litvi, Latviji in Estoniji začel septembra prihodnje leto. Najprej je 4. septembra predvidena masa na prostem v Vilniusu, nato srečanje z mladimi v Kaunasu. Jenez Pavel II. bo v Litvi ostal vse do 6. septembra, 7. bo odpotoval v Latvijo in nato v Estonijo.

PEKING / NA PROGI KANTON GUILIN

Padlo kitajsko letalo: umrlo vseh 141 oseb

Med potniki tudi dva Španca in dva Kanadčana

PEKING - Med 133 potniki in 8 člani posadke kitajskega boeinga 737, ki je včeraj dopoldne strmoglavil v južnokitajski pokrajini Guangxi, ni preživeli. To je včeraj pozno popoldne sporočila kitajska agencija Xinhua. Vec ur je torej trajala negotovost o usodi potnikov in članov posadke, ker je agencija Xinhua prvotno le sporočila kratko vest o strmogavljenju, ne da bi navedla podrobnosti. Po tem prvem sporočilu je boeing 737 letalske družbe CAAC strmoglavil pred pristankom v turističnem Guilinu, in sicer 60 kilometrov od

tega svetovno znanega mesta.

Letalska družba CAAC pa je navajala, da je letalo strmoglavilo v težko dostopnem hribovitem območju Yangshuo, tako da bo potrebno več ur preden se bodo reševalci prebili do kraja nesreče. Ze nekaj ur po nesreči pa je bilo vsem jasno, da strmogavljenja brzkonice ni preživel nihče. Usluzbenci kontrolnega stolpa v Guilinu so namreč pred nesrečo pilotu sporočili, da se prehitro spuša in da je letališče oddaljeno se 60 kilometrov, a niso dobili odgovora. Sporočilo je prišlo prepozno, tako da je

letalo silovito tresnilo v kako pobojce.

Kitajske oblasti so prvotno sporočile, da je bila večina potnikov kitajskih državljanov, med njimi pa naj bi bila skoraj gotovo dva Španca, kasneje pa so navedli, da sta bila v letalu tudi dva Kanadčana, devet Kitajcev iz Tajvana in eden iz Makaa. Kot običajno ob takih nesrečah je na Kitajskem pretok informacij do skrajnosti počasen in protisloven. Ameriška televizijska mreža CNN je namreč zgrešeno sporočila, da je letalo strmoglavilo le 15 kilometrov od Guilina in ne 60 kilometrov, kot so to navaja-

li Kitajci. Kitajske krajevne radijske postaje pa sploh niso omenile včerajšnje letalske nesreče, kar se dodatno potrjuje odnos kitajskih oblasti do takih tragedij. Po skoraj 15 urah pa je reševalcem včeraj končno uspelo

Povsem razumljivo se o vzrokih včerajšnje letalske nesreče le ugiba. Glasnik Boeinga je za televizijsko mrežo CNN povedal, da je bilo letalo skoraj novo, saj so ga Kitajcem izročili pred osemnajstimi meseci. Strmogavljenja naj ne bi torej povzročila dotrajnost letalskih struktur, kot se je zgodilo za boeing izraelske letalske družbe EL Al v Amsterdamu, ki je izgubil enega od motorjev, temveč človeška napaka.

Agencija Xinhua pa je sinoci posredovala pričevanja ocividcev, ki trdijo, da je iz letala uhajal dim preden je trčilo v pobojce hriba. Za Kitajsko je to že tretja letalska nesreča v zadnjih starih mesecih, tako da ni nič čudnega, če hočejo okvaro pripisati neki tehnični okvari. V obeh prejšnjih nesrečah je ziviljenje izgubilo 120 oseb. Xinhua pa je poudarila, da bodo kitajske oblasti storile vse kar je v njihovi moči, da bi ugotovile točne vzroke nesreče.

Arhivski posnetek potniškega letala boeing 737, ki je strmoglavil včeraj (Telefoto AP)

MILAN / TEŽAVE V PROMETU

Megla je ovila vso Padsko nižino

*V prihodnjih dneh bo položaj še slabši
Danes prve prometne omejitve v Turinu*

Gosta megla na milanski obvoznici v smeri proti Benetkam (Telefoto AP)

MILAN - Kot napovedano je gosta megla prekrila v noči na torek vso Padsko nižino in se je sele v osrednjih urah nekoliko dvignila, tako da je bila zjutraj v Lombardiji, Piemontu, Emiliji-Romagni in v Venetu zmanjšana vidljivost na vseh avtocestah. Pri Milanu je bila vidljivost na avtocesti Sonca in Milan-Genova le dvajset metrov, trideset metrov v smeri proti Turinu in petdeset metrov na Seregnissimi. Prometna policija odsvetuje vsem, da bi se v zgodnjih in poznih nočnih urah podali na pot. Z meglo in nevarnostmi v prometu (za nekaj ur so morali zapreti letalski promet na milanski Malpensi in bolonjskem Marconi) pa se dviguje tudi koncentracija strupenih snovi v ozračju.

V Turinu stopi danes v veljavo prepoved vožnje za vsa vozila s sodo končno številko na evidentnih tablicah, jutri bo ta prepoved veljala za liha števila. Ze stiri dni so namreč v Turinu koncentracije dušikovega dioksida in ogljikovega monoksida preko dovoljene meje, tako da omejitve stopi avtomatično v veljavo. V Milanu in v drugih mestih Padske nizine bi se to lahko zgodilo v kratkem. V Milanu so ze stopile v veljavo prve restrikcije, ki pa se za sedaj omejujejo na ogrevalno obdobje in temperaturo v stanovanjih, ze jutri pa bi lahko sprejeli konkretnije ukrepe, ki bodo kot običajno prizadele avtomobiliste.

Meteorološke napovedi niso namreč najboljše, saj bo nad Padsko nizino

vztrajalo območje visokega zračnega pritiska. Frontalne atlantske motnje naj bi se pomikale severno od Alp, tako da bodo se poslabšale položaj v Padski nizini, saj ne izključujejo, da bi se megli pridružilo se pršenje. Proti koncu tedna naj bi se nekoliko ohladilo. Dolgorodne napovedi ne napovedujejo namreč, da bi prišlo do bistvenih vremenskih sprememb, tako da vsaj do torka ne moremo pričakovati, da bi močnejši veter premesal zračne plasti nad Padsko nizino. V takih vremenskih pogojih smo prica temperaturni inverziji, ki se dodatno veča koncentracijo strupenih snovi, ker toplejši zrak v visjih plasteh kot pokrov preprečuje, da bi se onesnažen zrak dvignil.

Dnevnik, ki ga bereš, je bil v celoti pripravljen s tiskarsko-redakcijskim sistemom

Apple Computer

prodaja, montaža in servis

PELLEGRINI

integrirani sistemi za urade

Computer - Copying - Telefax - Telefoni - Software - Oprema

Filiala: TRST - Ul. Padovan 4 - Tel. 040/948460

MESTRE: 041/5310122 - BENETKE: 041/5225004 - RIM: 06/5180732 - PADOVA: 049/8072288 - VICENZA: 0444/511688

RAČUNALNIŠTVO

Info

LJUBLJANA - Na otvoritvi letosnje prireditve INFOS 92, že enajste po vrsti, ki je bila včeraj, so bili navzoči nekateri najvišji predstavniki Republike Slo-

nisko izobraževanje in multimedijško računalništvo oziroma informatika.

Zaradi vse večjega zanimanja tako med razstavljalci kot med obi-

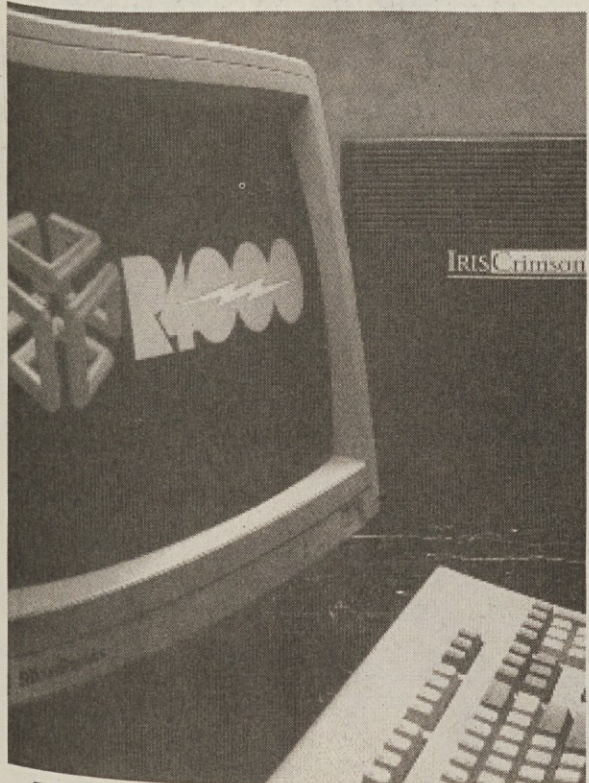
venije. Slavnostna govornika sta bila Janez Drnovsek, predsednik vlade, in Peter Tancig, minister za znanost in tehnologijo. Na prireditvi v Cankarjevem domu sodeluje 69 razstavljalcev.

"Računalništvo, sestavina sodobne družbe" - to je geslo letosnjega srečanja.

Organizatorji (Zveza organizacij za tehnično kulturo, Cankarjev dom in Imelda 8000) želijo z letosnjo prireditvijo opozoriti predvsem na to, da računalništvo ni namenjeno zgolj ozkim strokovnim krogom, ampak je to lahko koristen in nujno potreben pripomoček za marsikatero človeka.

Na tem srečanju se predstavlja devetinšestdeset večjih ali manjših razstavljalcev iz vse Slovenije in tudi iz tujine.

Organizatorjem je tako uspelo pritegniti k sodelovanju bistveno več razstavljalcev kot v prejšnjih letih, se posebej pa so lahko zadovoljni, ker je na prireditvi močno zastopana tudi slovenska uprava.

Zavod za statistiko, Ministrstvo za notranje zadeve, Ministrstvo za znanost in tehnologijo, Ministrstvo za solstvo in sport in se nekateri drugi prikazujejo najrazličnejše možnosti, ki jih ponujajo njihovi računalniški sistemi uporabnikom.

Potekajo tudi številna predavanja, okrogle mize in podobne prireditve, kar izraza željo prirediteljev, da se jih udeležijo čim več obiskovalcev.

Zato letos ni kotizacije, ampak se bo spremljajočih prireditev lahko udeležil sleherni obiskovalec.

Vse spremljajoče prireditve so razdeljene v štiri različne programske sklope, in sicer: odprti sistemi, podatkovne komunikacije, računal-

skovalci organizatorji že razmišljajo o tem, da bodo podobne predstavitev v prihodnje, kot nekakšen Infos po Infosu, pripravili tudi po drugih krajih v Sloveniji in jo tako se bolj približali najširšim plastem prebivalstva.

Govorniki na včerajšnji otvoritvi so izrazili zadovoljstvo nad dosežki na področju računalništva, ki nas vendarle približujejo Evropi in evropskim standardom. Vlada pripisuje tem procesom velik pomen. Tudi predsednik programskega sveta Infos je zadovoljen s pozitivnimi premiki proti višjim ravnam razstavljenih predmetov in z bogatim programom predavanj, ki pa so letos bolj kot doslej namenjeni zgolj strokovni javnosti.

Teh se bo zvrstilo toliko, da se marsikdo ne bo mogel udeležiti vseh tistih, ki si jih želi.

Razstavljalci prikazujejo oziroma demonstrirajo najrazličnejšo strojno in programsko opremo, od priljubljenih PS do zapletenih sistemov in vrhunskih izdelkov podjetja Hewlett-

Packard.

Prikazane so tudi novosti najbolj znanih svetovnih softverskih hiš in domačih programov, npr. slovnico popravljanje besedil. Obiskovalci si lahko ogledajo uporabo sistema GIS (Prostorski informacijski sistem) Ministrstva za notranje zadeve.

Ob ogledovanju razstave obiskovalec dobi vtis, da se stvari vendarle premikajo na bolje (nov razvojni cikel), da Slovenija postopoma postaja "dežela software", česar ne kaže prejeti.

Vendar pa bo potrebno za doseg tega cilja postoriti še marsikaj, saj odziv Ljubljane na to prireditve še vedno ni sorazmeren vloženim naporom in prizadevanjem organizatorjem. D. M.

RAČUNALNIŠKE MREŽE / REŠITEV NI MOGOČE PRELAGATI NA KASNEJŠI ČAS

Hitrost komuniciranja kot moč strokovnosti

John F. Sitar

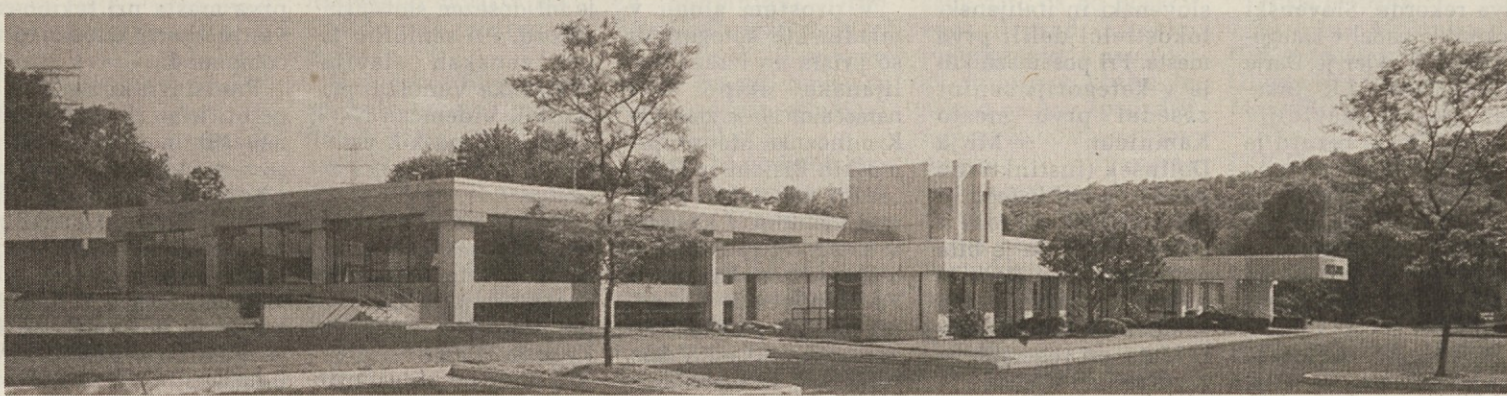
uveljavitev na tržišču znanja in čim prejšnje doseganje evropske ravni na teh področjih. Vsaka zamujena minuta lahko povzroči kronično zaostajanje, ki ga ni več mogoče nadomestiti. Zavedata se kritičnosti

položaja, vendar z optimizmom ocenjujeta možnosti za primerne in kompleksne rešitve, pri katerih sta pripravljena na dolgoročno sodelovanje. John F. Sitar je prepričan, da pomen računalniških mrež, vozlišč in

perifernih naprav stalno narašča. Na tem področju ima mnogo izkušenj. Zato je pripravljen na tesno sodelovanje pri načrtovanju in gradnji računalnic, povezav, mrežnih naprav in lokalnih mrež (LAN) za razvejane in pisarniške sisteme. Na voljo ima rešitve za industrijske sisteme, prilagojene potrebam dejavnosti, ki tvorijo natančno opredeljeno tržišče. Recimo za tako imenovane vertikalne trge, od oglaševalnih agencij, elektrogospodarstva, dobaviteljev zdravniške opreme in zdravil, pa vse do trgovin zivil. Njegovi sodelavci so dobri poznavalci posameznih delov tržišča, kar pomeni, da lahko ponudi celostne rešitve. Za manjša podjetja je učinkovita računalniška povezava vsaj toliko pomembna kot za velika. Tudi v primeru, če najem celotnega sistema za obdelavo podatkov ni primeren, je

mogoče najti druge rešitve. V Sloveniji ocenjuje kot zelo perspektivne velike sisteme, multimedialne komunikacije, povezave z optičnimi fibri, poštna omrežja in druga področja. Svoj software prilagaja posameznim razvojnim projektom in sistemom za vertikalne aplikacije. Seveda je od slovenskih sogovornikov in partnerjev odvisno, kolikar bodo neprofitna prizadevanja Sitarja in Mavretica tudi v dejanjih uspešna. Pravita, da sta doslej naletela na razumevanje.

Prof. dr. Anton Mavretic je prispel kot Sitarjev svetovalec. Ima dragocene raziskovalne izkušnje, saj je deloval na MIT in drugih uglednih ameriških institutih. Sodeluje pri projektu merjenja solarnega vetra, ki ga bodo v okviru NASE uresnili v prihodnjem letu. Program testirajo, kar pomeni, da je v zaključni fazi.

VOJAŠKA TEHNOLOGIJA / POSTOPNO RAZKRIVANJE RUSKIH NAČRTOV

Zgodnji razvoj velikih raket križark je navduševal Ruse

Nekdanja Sovjetska zveza je že sredi petdesetih let razvijala in tudi preskušala vliko nadzvočno raketo križarko, toda program je bil pozneje opuščen v korist razvoja medcelinskih balističnih raket (ICBM), ki so jih začeli razvijati nekako v istem času.

Nedavno so izvedenci ruske industrije (ne glede na dejstvo, da je bilo to orožje odpovedano), - je za Sovjetsko zvezo predstavljalo močno tehnološko bazo in izkušnje pri razvoju posebnih pogonskih motorjev (ramjet), hitrem letenju in ostalih tehnologijah, ki so povezane z nadzvočnimi hitrostmi. Podrobnosti o tej raketi križarki ali izstrelku, imenovanem Vihar, se sedaj prisile v javnost

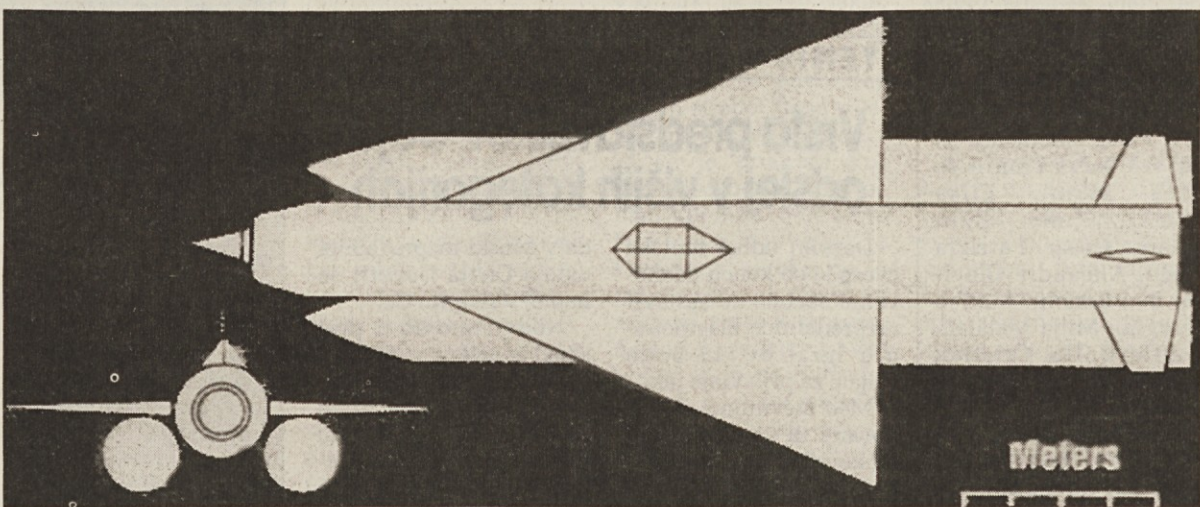
so se vrstili v letu 1957. Raketa križarka je bila izstreljena ob pomoči dveh rekat nosilk na tekoče gorivo, nato pa je nadaljevala svoje letenje s posbnim reaktivnim motorjem. Pogonski motor rakete križarke (ramjet) je zasnoval M.M. Bondarjuk, narejen je bil iz nerjavečega jekla, odpornega proti ognju. Kerozin je bil shranjen v obrocasto oblikovanem rezervoarju; gorivo je predstavljalo 71 odstotka celotne teže tega orožja, kot izhaja iz sovjetskih podatkov. Sam izstrelak je imal suho težo 22 odstotkov, medtem ko je preostalih 78 odstotkov predstavljala teža bojne konice. Preskušanja so se začela leta 1957, ko naj bi ovrednotili razmerje med startnimi raketami in

pot, nato pa so po radijskih zvezah ukazali raketi križarki, naj se obrne in vrne po isti poti. Med tem testom je leteca naprava opravila 4000 kilometrom dolgo pot. Ze ta uspešen polet je utrl pot se naslednjim, ko naj bi, vsaj kot navajajo inženirji, orožje doseglo svoj polni domet ali akcijski radij. Za Vihar je bil razvit dvojni navigacijski sistem, kar je bilo nujno ze zato, ker je imel tolikšen doseg. Inercijski sistem za vodenje je uporabljal zirokopsko ploščad in akcelometr, podobne tistim, ki so jih razvili za sovjetske balistične rakete. Dodatno je zvezdni navigacijski sistem dejal morebitne popravke smeri. Enota je imela zirokopsko ploščad, na kateri je bila na-

med poletom so prekusali različne operacijske sisteme na različnih vrstah letal. Ta testiranja so se začela v zgodnjih petdesetih letih. Prve štiri polete dolgega dosega so opravili ponoči, takrat so preverili delovanje zvezdne navigacije. Peti in zadnji polet rakete križarke pa je bil podnevi, ob tej priložnosti so delovanje te naprave tudi v dnevnih razmerah. Ena od tehničnih težav, ki jo je bilo treba rešiti, je zahtevala razvoj izredno kakovostnega stekla, ki naj bi dajalo dovolj dobro zascitito zvezdnemu navigacijskemu sistemu pri trikratni zvočni hitrosti. Posebne ploščate steklene plošče so bile rezultat preučevanja in operativnih zahtev, poudarjajo inženirji.

katerimi je seveda poglaviti uspešen razvoj medcelinske balistične rakete R7, ki jo je konstruiral sovjetski inženir Sergej Koroljev. Za Vihar so tudi menili, da naj bi bil ranljiv s protiraketnim orožjem, pa tudi, da je bilo njegovo letenje do cilja prepočasno v primerjavi z balističnimi raketami. Inženirji tudi pristavljajo, da se je razvoj Viharja začel v Koroljevem konstrukcijskem biroju, nato pa je bil prenesen v biro, ki ga je vodil S.A. Lavocki, saj je imela skupina Koroljeva polne roke dela pri razvijanju balistične rakete. V tem času so skusale tudi ZDA razviti hitro raketo križarko. Firma North American Aviation je sprejela program Navaho, ki je predstavljal veliko medcelinsko raketo križarko, ki so jo prav tako izstrelili z nosilnimi raketami in je dosegla trikratno hitrost zvoka. Prva uspešna izstrelitev XDSM-64 Navaho je bila v marcu 1957, toda različni problemi so bili vzrok, da so program odpovedali že po nekaj mesecih. Obe raketi križarki - in Vihar tudi ameriški Navaho - sta obogatili znanost z izkušnjami glede konstrukcije in delovanja hitrega orožja in letal.

Risba: Vihar je imel na vrhu trupa posebne steklene plošče, da so tako zascitili zvezdni navigacijski sistem med letenjem s trikratno zvočno hitrostjo. je imel na vrhu trupa posebne steklene plošče, da so tako zascitili zvezdni navigacijski sistem med letenjem s trikratno zvočno hitrostjo.

kot del prizadevanj Rusije, da sporoča javnosti svoje vojaške podatke. Intenzivna prizadevanja, da bi zgradili raketo križarko, ki naj bi letele s trikratno zvočno hitrostjo, so se začela v letu 1954, preskusni poleti pa

raketno križarko. Ti testi so pokazali, da so mogoči dolgi poleti in v juniju 1957 so uvedli polete od delte reke Volge do vzdolžnih obal Kamchatke. Med prvim dolgim preskusom je bila opravljena 1500kilometrov dolga

meščena naprava, ki je sledila zvezdam druge magnitude ali celo se svetlejšim.

Inženirji, seznanjeni s programom Vihar, pravijo, da so Sovjeti začeli preučevati zvezdno navigacijo že leta 1947; kar

Kljub uspešnim poletom je bil program Vihar končan v začetku leta 1958, preostali izstrelki pa so bili uničeni, saj je tako ukazala vlada. Vladni izvedenci in strokovnjaki pravijo, da se je to zgodilo zaradi več vzrokov, med

RAČUNALNIŠTVO

Moje mesto za program Windows

DUSAN MERNIK

Moje mesto za program Windows, ki bo ogrel tudi tiste, ki jim računalnik se ni blizu. Zmogljiva strojna oprema ter grafično orientirano operacijsko okolje sta temelj na katerem programerji gradijo novo generacijo programov. Z njimi si bodo uporabniki lahko izdatno pomagali tudi pri »drob-

jenje razdalj med posameznimi točkami oz. ugotavljanje celotne poti izvede na zelo enostaven način. Prednost elektronskega zapisa podatkov se kaže tudi pri podrobnejšem opazovanju določenega področja, kamor lahko premaknemo okno in opazujemo povečano sliko, pride pa do izraza

nih» vsakodnevnih opravil, ki večini jemljejo prevec dragocenega časa. Večina kajpak ne pise samo dopisov ali preračunava preglednic, temveč jih veliko preživi dobesedno dneva tudi na poti, kjer bi pomoč računalnika potrebovali v drugi obliki.

Določenim skupinam poklicev je npr. hitro iskanje ulic, trgov, istitucij idr. bolj pomembno kot avtomatizacija pisarniškega poslovanja, saj lahko vsakodnevno na lastni kozi obcutijo okornost papirjev in izgubo časa, ki je povezana z dosedanjim načinom dela. Taksnemu nadležnemu in zamudnemu iskanju ulic ali objektov po karti mesta Ljubljane so zato pri Marandu naredili konec. Z računalniškim zemljevidom Moje mesto za Windows, ki vsebuje informacije o več kot 2.000 ulicah in znali-

tudi pri selekcioniranju posameznih značilnosti mesta (parki, hoteli, sole, cerkve, knjižnice idr.).

Struktura uporabnikov bo prav gotovo zelo pestra: od menedžerjev in zdravnikov do soferjev in prodajalcev knjig. Prodajalec programa pa vidi njegovo uporabnost posebno za turistične agencije, kurirske službe, za dostavo pošilk in hrane na dom, komunalna in servisna podjetja, prodajo na domu, službe za informacije idr. Program Moje mesto bo lahko dobro služil tako uporabnikom namiznih osebnih računalnikov kot tudi zmogljivijših notebookov. Slednji bodo s tem programom povečali uporabnost svojih prenosnikov, posebno kasneje, ko bodo na razpolago tudi programi za drugo slovenska mesta, ki so v pripravi.

nostih mesta, ki so spreminjeni v 5600 krat 4400 slikovnih barvnih točk, željeni podatek najdemo takoj, brez branja koordinat, prepogibanja in zlaganja karte. Program iskanje ulic z utripanjem »ozivi«, tako pa jo na zaslonu lahko hitro najdejo tudi tisti z manj ostrim vidom. Uporaba programa je zaradi okolja Windows zelo enostavna in praktično ne zahteva drugega kot nekaj spretnosti za klikanje z miško. Tako se tudi hitro mer-

Za delo z Mojim mestom za Windows potrebujemo standardno opremo za to operacijsko okolje, to je osebni računalnik s 386 SX mikroprocesorjem ali boljšim, DOS 3.3 ali višjo verzijo, MS Windows s slovenskimi znaki. Priporočeno: 2 MB ali več RAM, trdi disk z vsaj 5 MB razpoložljivega prostora, disketni pogon, VGA grafični podsistem, miška.

Informacije: Marand Ljubljana, tel. 061/182-401, fax. 061/342-757.

NOGOMET

NAJMLAJŠI

Mladost - Gradese 6:1 (6:1)

STRELCI: Florenin (3), M. Ferletic, Jelen, D. Ferletic.

MLADOST: D. Devetak, Sargo, Princic, Mk. Jarc, Petejan, Gorjan, M. Devetak, D. Ferletic, Jelen, M. Ferletic, Florenin (Mt. Jarc, Dav. Devetak, Cotic)

Tekma se je za domače začela precej slabo. Ze v 2. min. so namreč gostje povedli z enajstmetrovko, ki jo je sodnik dosodil zaradi igranja z roko enega od domačih branilcev v kazenskem prostoru. To pa domačega mostva ni zmedlo in do izenačenja je prišlo že čez kako minuto, nakar so s prodorno in učinkovito igro nasprotnike dobesedno zmelili, saj so dodobra napolnili mrežo ne preveč kvalitetnih gostov. Tudi v drugem polcasu so nasi imeli stalno pobudo v svojih rokah in si ustvarili veliko število priložnosti, vendar rezultat se do konca ni menjal. V soboto je na sporedu 11. kolo. Mladost bo tokrat gostovala v Staranzanu pri istoimenski ekipi. Tekma se bo pričela ob 15. uri. (Vili Princic)

OSTALI IZIDI 10. KOLA: Pro Romans - Romana 4:0, Lucinico - Sanrocchese 2:2, Corno - Mossa 0:4, S. Sergio - Pieris 0:2, Opicina - Staranzano 11:0, San marco - Aris 1:2, Isontina - Monfalcone 2:0.

LESTVICA: Mladost 17, Mossa 15, Isontina in Opicina 14, Pieris 11, Pro Romans 10, Monfalcone 9, Corno 8, S. Sergio 7, San Marco 6, Staranzano, Gradese in Lucinico 5, Aris 4, Sanrocchese 3, Romana 1.

ZAČETNIKI

Sovodnje - Sanrocchese 1:1 (0:0)

STRELEC ZA SOVODNJE: Bagon v 45. min.

SOVODNJE: Gergolet, Mauri, Cotic, Pavšic, Figelj, Zanier, Bagon, S. Tomsic, Todde (Bruni), D. Tomsic (R. Tomsic), Monti (Perna).

Sovodnenji so tokrat zelo dobro igrali in se poztvovalno borili.

V prvem polcasu sta bili ekipi enakovredni, v

nadaljevanju pa so gostitelji pokazali boljše igro in povedli. Kljub poztvovalnosti vseh igralcev pa so nasprotniki v zadnjih minutah izenačili. (A. Pavšic)

MLAJŠI CIBIBANI

Primorje - Junior Casarsa 6:0 (3:0)

STRELCI: Svava 4, Kante 1, Pilat 1.

PRIMORJE: Furlan, Antonini, Milic, Tomizza, Kante, Svava, Pipan, Emili, Pilat, Stoka, Suc.

Trije zadetki na polcas so omogočili našim malim igralcem, da so zmagali zasluženno tekmo. Nasprotnik je bil sibkejši in je samo dvakrat streljal na vrata. Rdece-rumeni so prikazali dobro skupinsko igro, si lepo podajali, tako da so imeli mnogo priložnosti za gol. V prvem delu sta gole dosegla Kante in dvakrat Svava, v drugem polcasu pa smo videli ponovno dva zadetka Svare in zadetek Pilata. Med primorjasi lahko pohvalimo Svavo, ki je bil najboljši na igrišču. (Gorazd)

MLADINSKE IGRE

NSS I. Trinko - NSS »Locchi« 4:1 (2:0)

STRELCA: Florenin (3), Cernic.

SOLA TRINKO: D. Devetak, Princic, Moro, Jarc, Petejan, D. Ferletic, M. Devetak, Jelen, Dav. Devetak, Gorjan, Mažgon, Morgut, Cernic.

Enajsterica NSS »I. Trinko« iz Gorice je na najboljši način pričela pokrajinski del Mladinskih iger. Čeprav naši predstavniki niso igrali najbolje, so razmeroma brez večjih težav ugnali sovornike goriske sole »Locchi«. Naj omenimo, da ekipo sole Trinko sestavljajo v glavnem igralci Mladosti iz Doberdoba, katerim so se pridružili še nekateri, ki igrajo v drugih goriskih klubih. S to zmago so si zastopniki nase sole priborili pravico za vstop v drugo fazo, kjer se bodo srečali s solo Ascoli, prav tako iz Gorice. Tekma bo ponovno na igrišču v Podgori in sicer v ponedeljek 30.11.92 s pričetkom ob 14.15. (Vili Princic)

LOKOSTRELSTVO / VI. MEDNARODNI DVORANSKI TURNIR V V GORICI

Na zelo uspeli prireditvi padla tudi dva rekorda

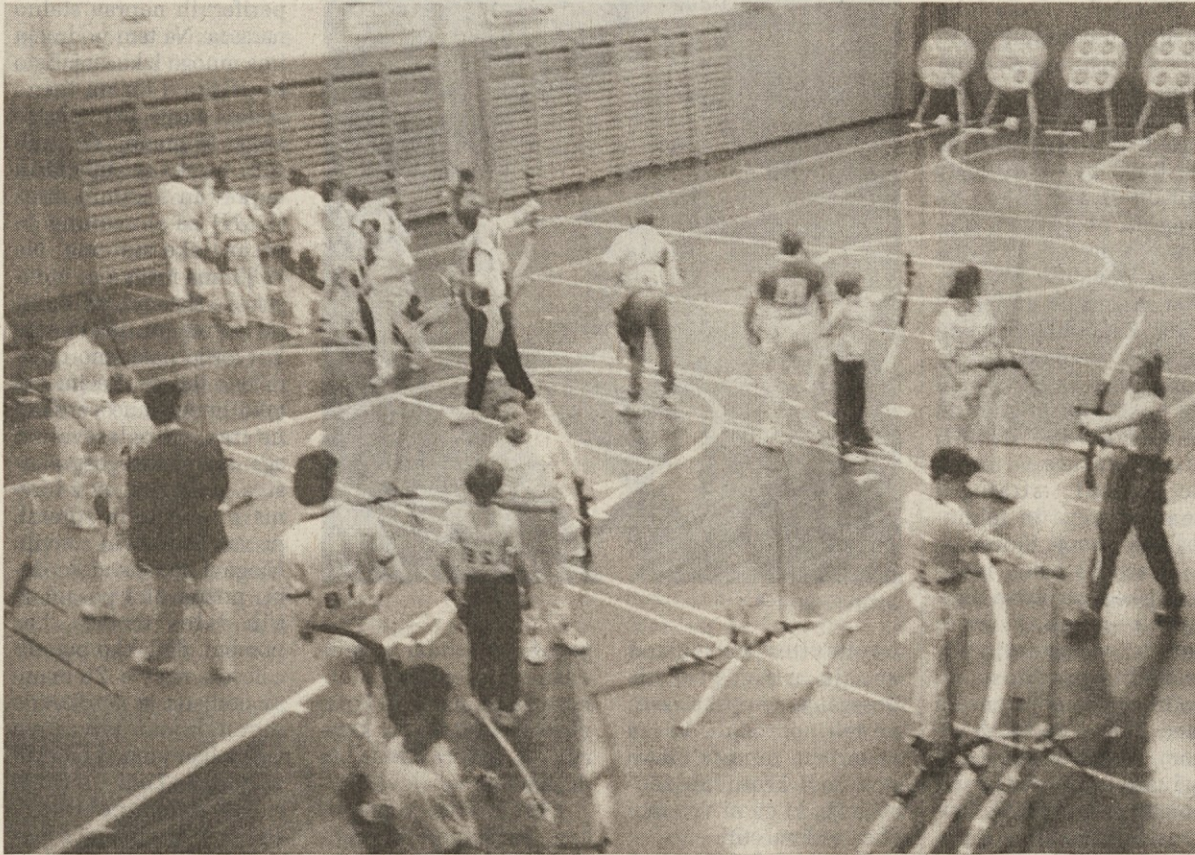
Predstavnika Zarje Metlika in Ražmova osvojila drugo mesto

V nedeljo je bil v Gorici VI. turnir indoor v lokostrelstvu. Prireditelji so zelo dobro organizirali člani LK Nas Prapor in je odlično uspela, saj sta bila dosežena dva rekorda. V telovadnici Kulturnega doma v Gorici je nastopilo 78 lokostrelcev, ki so predstavljali številna društva.

Iz Slovenije so prisli Kamnik, Muta, Tolmin, Ljubljana, Bistrica, Moste in Ankanan. Iz Furlanije julijske krajine so nastopali klubi iz Humina, Maniaga, Vidma, Gorice, Krmina, Tolmeča, Trziča in Trsta. Turnirja so se udeležili tudi lokostrelci Ciliensi iz Ceggie v Venetu. Slovenske barve je branila bazoviska Zarja, lokostrelci Našega prapora pa niso nastopili, saj so bili zaposleni z organizacijo.

Kot smo že prej omenili sta bila dosežena dva rekorda. Slovenski rekord je padel v kategoriji deklic, kjer je Darja Rosa, članica LK Ankanan, dosegla zavidljiv uspeh. Drugi rekord je dosegla vrsta veteranov LK Isonzo iz Gorice, ki je s 1570 doseženimi točkami postavila nov italijanski rekord v svoji kategoriji v ekipnem nastopu.

Glede na rezultate lahko rečemo, da so si

slovenski in italijanski lokostrelci delili prva mesta. Pri posameznikih je v kategoriji senior zasedel prvo mesto Kamničan Mitja Dolinsek (instinktivno moski), v isti kategoriji pri ženskah, vendar v compoudu, pa je bila najboljša Irena Rosa iz Ankanana, pri moskih Klemen Dušan Klemen iz Mute, pri veteranih pa Novogoričan Baucar.

V prostem slogu v mladinskih kategorijah so prišle do izraza italijanske ekipe. Pri narasčajnicah je zmagala Krmincanka Mauro, pri moskih Bisiani iz Gorice. Pri najmlajših je bil prvi Visintini iz Krmina. V kategoriji juniorjev je bila pri ženskah prva Facchinijeva iz Vidma, pri moskih pa Krumpeštar iz Kamnika. Pri deklicah, kot že omenjeno,

je bil dosežen slovenski rekord. Pri seniorjih je pri ženskah slavila Trzicanka Voncina, pri moskih Videmcan Narduzzi, pri moskih veteranih pa Codispoti iz Gorice.

Ekipno vzeto je bila v skupnem seštevku prva ekipa iz Vidma, druga iz Trsta, tretja iz Gorice, pri mlajših pa vrsta iz Krmina. Kamničani in Ankančani so zasedli

prva mesta pri tekmovalni instinktivno in compound. Predstavniki Zarje v celoti niso posegli po najvišjih mestih, vendar so se v nekaterih primerih približali najvišji stopnički. Treba je omeniti 2. mesto Metlike v prostem slogu in 2. mesto Katje Razem v ženski kategoriji prostov kateri je ekipa Zarje zasedla 4. mesto.(MJ)

je bil dosežen slovenski rekord. Pri seniorjih je pri ženskah slavila Trzicanka Voncina, pri moskih Videmcan Narduzzi, pri moskih veteranih pa Codispoti iz Gorice.

Ekipno vzeto je bila v skupnem seštevku prva ekipa iz Vidma, druga iz Trsta, tretja iz Gorice, pri mlajših pa vrsta iz Krmina. Kamničani in Ankančani so zasedli

PLAVANJE / V TRŽIŠKEM OBČINSKEM BAZENU

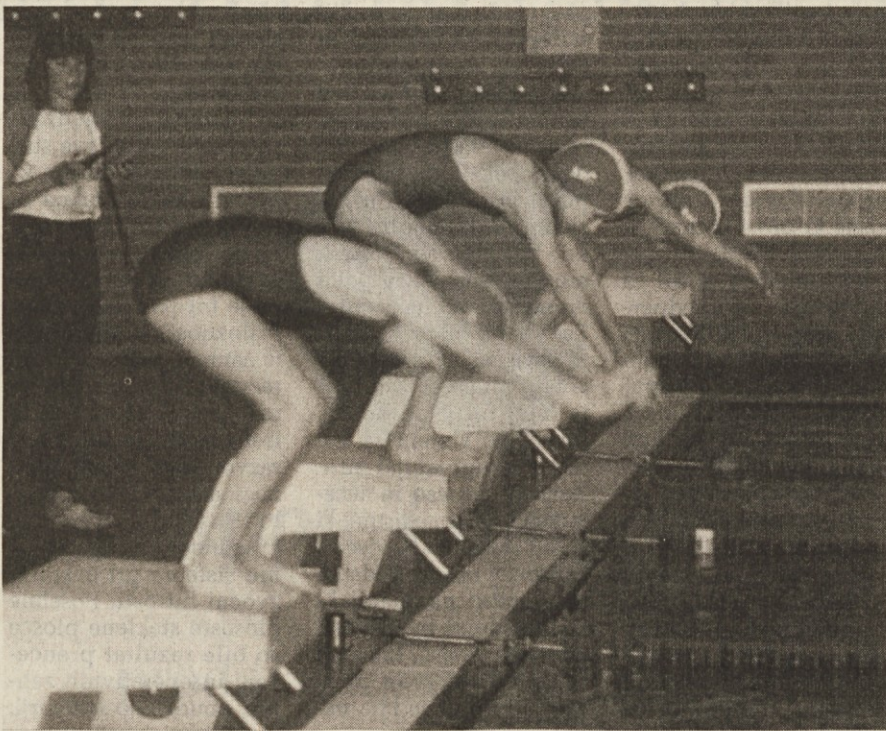
Mladi borovi tekmovalci izpolnili vsa pričakovanja

Najbolj se je med začetnicami izkazala Mojca Kovačič

Mladi Borovi plavalci so v nedeljo sodelovali na mednarodnem plavalnem tekmovanju v Trzicu, veljavnem za 5. hitrostno trofejo. Tekmovanje je bilo izredno množično, saj je startalo skoraj 150 deklet in 160 fantov iz vse naše dežele ter iz Slovenije in Hrvaske. V tako številni in močni konkurenci, seveda mladi borovci niso imeli večjih možnosti za vidnejše dosežke, kljub temu pa smo lahko z njihovimi nastopi zadovoljni. Vedeti je namreč treba, da so se pomerili z vrstniki iz višjih kategorij, slo pa je tudi za prvi letosnji tekmovalni preizkus.

Ceprav po najvidnejših mestih niso mogli poseči, je bilo tehnično vodstvo Borovih plavalcev zadovoljno zlasti s tistimi plavalkami, ki trenirajo že več časa, saj so v celoti izpolnile pričakovanja. Najuspešnejša med njimi je bila Jasna Simcic, ki je v svoji kategoriji zasedla zelo dobro 25. mesto, z minimalno razliko pa se je za njo uvrstila na 27. mesto Nicoletta Corosez. V začetniški kategoriji pa je bila med našimi dekletki najboljša Mojca Kovačič, z uvrstitvijo na odlično 14. mesto. Mojca je bila tudi edina naša plavalka, ki je (na progi 50 metrov prosto) prinesla društvu 3 točke, veljavne za skupno ekipno lestvico.

Med dečki se je najbolje odrezal Milos Kalc, saj je bil med našimi plavalci kar na treh progah najhitrejši. Na skupni lestvici začetnikov je

bil sicer sele 30., upoštevati pa moramo, da je plaval v konkurenci tudi precej starejših tekmecev. Poleg omenjenih so Borove barve branili se Rosa Micol, Elisa Komar, Jana Ban, Biserka Cesar, Patrizia Flego, Alejandra Glavina, Eva Sancin, Matteo Feruglio, Mitja Malalan, Walter Bullo, Cristian Chirani, Oskar Perosa in Marko Zupan.

Nasi plavalci so nastopili tudi v obeh stafetah 4x50 m mesano. Na obeh progah so popravili dosedanja društvena rekorda.

Na tem tekmovalstvu je Bor prvič sodeloval kar s 17 tekmovalci, kar dokazuje, da postaja tudi tekmovalno plavanje med našimi najmlajšimi vedno bolj priljubljeno. -boj-

TENIS / DEŽELNE KATEGORIJE

Vrsta predstavnikov Gaje odslej v višjih kategorijah

Deželni odbor teniske zveze je ob koncu tekmovalne sezone že sestavil razpredelnice klasičnih igralcev, ki bodo veljale za prihodnje leto.

Med številnimi napredovanji in novimi vstopi lahko letos z zadovoljstvom beležimo tudi napredovanja predstavnikov teniske sekcije gro-pajsko-padrške Gaje. Med moski se je tako Dorjan Gomizelj povzpел od C4 do C2, medtem ko sta v skupino C4 zdaj napredovala brata Ales in Borut Plesnicar, skupaj z njima pa tudi Alberto Prelec. Velja poudariti,

da v ženski razpredelnici ostaja Cirila Devetti se naprej v skupini C1.

Nedvomno so ti preskoki iz nižje v višjo kategorijo lepo priznanje za tekmovalce same in za društvo. Po večletnem delovanju in prizadevanju se tako kažejo otipljivi znaki napredka našega edinega teniskega kluba, ki bo lahko prihodnje leto nastopil v moskem prvenstvu C lige z lastno ekipo. Zadosčenje ob doseženem pa bo istocasno spodbuda k nadaljevanju in izboljšanju dosedanje dela.

Konec tedna Madžari obiskali Trst

V soboto in nedeljo se je mudila v Trstu številna skupina mladih sportnikov z Madžarske, ki se je odzvala vabilu odbora Trieste 2000, ki ga sestavljajo trzaska občina in pokrajina, CONI, trzaska trgovinska zbornica ter krajevna turistična in sejemška ustanova. Madžari so se s trzaskimi vrstniki pomerili v judu, sabljanju, lahki atletiki, tenisu, nogometu, pentatlonu ter streljanju. Končni izkupicek je bil 5:2 v korist gostov. V teniski ekipi, ki je slavila z rezultatom 3:1, je bil tudi gajev Borut Plesnicar, ki je s 6:3, 6:1 premagal Jozsefa Kleina. V soboto je v dvorani Ginnastice Triestine potekala slovesnost, med katero so toplo pozdravili vodjo madžarske delegacije Gyulo Zsivotzkega, ki je v metu kladiva na rimski olimpiadi osvojil srebrno medaljo, na mehiki pa celo zlato. Ob isti priložnosti so tudi podelili priznanja trzaskim olimpijcem in mednarodnim sodnikom iz Barcelone. Med nagrajenimi je bila tudi Sirenina jadralka Arianna Bogatec.

KOŠARKA / DEŽELNI MLADINCI

Borovci osvojili dve novi točki na račun SGT

Nov poraz Cicibone (- 32)

Bor Radenska - SGT 88:82 (39:39)

BOR: Simonic 19 (4:4), Vidali, Verri NV, Bandi NV, Palmisano NV, Giacomini 12 (2:4), Samec 16, Gallopin 9 (1:2), Debeljuh 16 (8:8), Cupin 4, Grbec 12 (1:1); trener Martini.

PM: 16:19, SON: 22. 3 T: Simonic 1:3, Grbec 1:1, Debeljuh 0:3, Gallopin 0:1, Giacomini 0:1.

Ekipi sta bili enakovredni, ves čas pa sta igrali tudi izredno nepazljivo. Veliko sta zgresili, predvsem veliko je bilo izgubljenih zog. Borovci so že v samem prvem delu srečanja zabeležili kar 18 izgubljenih zog. Nasprotnika sta se vse-skozi izmenjevala v vodstvu, devet minut pred koncem tekme so gostje vodili s štirimi točkami prednosti 60:64, nato so domačini pospešili tempo igre in s protinapadi najprej izenačili, nato pa se povedli. SGT je nato ponovno nadoknadil zamujeno (v 38' 80:80), a prav v zadnji minuti so bili borovci bolj prisebni in slavili tesno zmago.

Belozeleni morajo absolutno izboljšati skupinsko igro, obenem pa v igri niso konstantni. Tokrat je vreden omembe le Giacomini. (U.A.)

Santos - Cicibona

Radenska 76:42 (37:21)

CICIBONA: Filipic 8 (1:1), Punis 3 (0:2), Korošic, Rudez 6, Krizmancic 3 (1:3), Barini 1 (1:2), Bajc 19 (9:12), Umer 2, Skabar (0:2); Trener Jogan.

PM: 12:22, SON: 15. 3 T: Punis 1, Filipic 1.

Mladinci Cicibone so kljub novemu visokemu porazu tokrat prikazali nekoliko boljše igro, zlasti v obrambi in v bitkah za odbite zoge. Proti sicer skromni postavi Santosa so se belozeleni enakovredno upirali prvih deset minut tekme (15:14), zatem pa so proti agresivni conski postavi domačinov pričeli napadati brezglavo, s celo vrsto osnovnih napak in zgrešenih podaj, ki so Santosu omogočile, da s hitrimi protinapadih povisa prednost.

Drugi polcas je bil podoben prvemu z vidno premocjo domačih kosarkarjev, le občasno pa smo bili priča akcijam nase peterke, ki so bile vsaj na videz podobne kosarkarskim gibom. Ob spodbudnemu napredku v obrambi je zal sledila totalna neucinkovitost v napadu, kjer je le iztok Bajc nekajkrat prelisičil domače igralce. V obrambi sta največ zagriznosti pokazala Barini in Krizmancic. (V.J.)

Obvestila

NAMIZNOTENISKI ODESK SPORTNEGA ZDRUZENJA BOR

sporoča, da sprejema v društveni pisarni prijave za vadbo rekreativcev vsak dan v uradnih urah od 17.00 do 20.00. Tel: 51377.

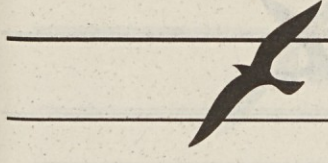
SMUCARSKI KLUB BRDINA

sporoča, da je sedež kluba odprt vsak ponedeljek od 19.30 do 20.30. Prosimo vse, ki so prinesli smučarsko opremo za sejem in je niso se prisli dvigniti, naj se zglašijo na sedzu kluba.

SD BREG ODBOJKARSKA SEKCIJA

obvesca, da so treningi za dekleta letnikov 1979, 1980 in in 1981 ob ponedeljkih od 17.45 do 19.00, ob sredah od 18.00 do 19.30 in ob certkih od 18.00 do 19.15. Treninga minivolleyja za deklice letnikov 1982 in 1983 so ob ponedeljkih od 17.00 do 17.45 in ob sredah od 17. do 18. ure.

Hud poraz Smelta pri Efes Pilsnu

Efes Pilsen : Smelt Olimpija 69:52 (35:20)
ISTANBUL - Dvorana Abdi Behtci, gledalcev 3000, sodnika Ivanov (Bolgarija) in Strelcov (Rusija).
EFES PILSEN: Koruc 13, Naumovski 13 (3:4), Aydin 7 (4:4), Richard 21 (4:9), Oyguc 10 (2:2), Sarica 5.
SMELT OLIMPIJA: Horvat 2, Daneu 3, Cooper 8 (2:2), Langston 10, Hauptman 8, Vilfan 3, Gorenc 5 (1:2), Djurisić 13 (2:2).
Kosarkarji Smelta Olimpije so v prvi tekmi pokala pokalnih zmagovalcev nepricakovano (pre) visoko izgubili s turskim mostvom Efes Pilsen, in sicer kar z 17 točkami razlike. Ljubljancani so igrali brez najboljšega igralca, centra Slavka Kotnika, ki bi bil prav v mednarodnem tekmovalju najbolj potreben. Pred številnimi gledalci so turški kosarkarji predvsem v zaključku tekme nase povsem nadigrali, najboljši pri gostiteljih pa je bil American Larry Richard, ki je dosegel tudi 21 točk. Smelt Olimpija je igral slabo, brez pravih idej, napravili pa so prevec napak. V drugem

polcasu so tivolski kosarkarji izid le zmanjšali na osem točk razlike, nekaj minut pred koncem je bilo 51:43, potem pa so ponovno popustili in zelo slabo zaključili uvodno tekmo v evropskem pokalu. Turki so igrali hitro, dobro v obrambi, izvedli pa so tudi precej protinapadov. Kljub slabemu sojenju so domači zmagali zaslužen. (A.V.)
Danes in jutri italijanske ekipe
RIM - Medtem ko je milanski Philips ze včeraj zvečer proti atenskemu Peristeriju začel svojo pot v Koracevem pokalu, bodo danes igrali se Phonola, ki se bo pomerila s solunskim Iraklisom, Messaggero, njegov nasprotnik bo atenski Panionios, in Clear iz Cantuja, ki bo igral v Zagrebu z istoimenskim mostvom. Jutri pa bodo v evropski ligi nastopili se Knorr, Scavolini in Benetton. Predvsem Knorr in Benetton bosta proti Limogesu in Malinesu skušala popraviti slab vtis iz prvih dveh kol, čeprav igrata oba v gosteh, Scavolini pa se bo doma pomeril s Juventudom iz Badalone.

NOGOMETNI POKALI / CAPELLO NE ZAUPA GULLITU, SAVIČEVIĆ ŽE ODPISAN

Göteborg naj bi ukrotila dvojica Van Basten-Papin

Pokal prvakov privilegiran - Danes še tri tekme v pokalu UEFA

RIM - Lani vpeljani tekmovalni sistem s četrtfinalnimi skupinami se je v nogometnem pokalu prvakov obnesel, zato je od letos dobil značaj stalnosti, prvo kolo v sezoni 92/93 pa je na sporedu že drevi. Vodstvo UEFA privilegira to tekmovalje tudi tako, da mu namenja najustrenejše urnike (20.30) za televizijske prenose. Tekmam pokala UEFA in pokala pokalnih zmagovalcev pa trda prede. Tem so namenjene popoldanske in pozne večerne ure ali pa torki oziroma četrtki. Uradni sponzorji pokala prvakov so znane multinacionalke Olivetti, Philips, Mars, Nike in Ford Evropa. Za uvrstitev na finalno fazo tekmovalja bo vsak klub prejel skoraj dve milijardi lir nagrade, vsaka osvojena točka pa velja 440 milijonov lir.
Favorit za končno zmago Milan bo za uvod na stadionu Meazza igral proti švedskemu IFK Göteborg. Trener Capello je že dolocil, da se bo v začetno postavbo vrnil francoski napadalec Jean Papin (na sliki v progastem dresu), igral pa bo namesto Gullita. Ostala tujca bosta Rijkaard in Van Basten, Boban sploh ni bil kandidat, a Savičevića so v klubu de facto že odpisali.

sali. Zanimivo je, da bo v vratih spet igral član mlade reprezentance do 21. leta Antoniolli, ki je na nedeljskem mestnem derbiju z Interjem z neverjetno napako prikrajšal svoje mostvo za točko.
V pokalu UEFA so na sporedu tekme osmine finale. Včeraj so jih odigrali stiri, danes bodo tri, v dveh od teh pa igrajo italijanska mostva. Juventus bo igral v Olomucu na Moravskem proti neugodni domači enajsterici. Olomuc je v prejsnjih dveh kolih izločil romunsko

Universitatero in turski Fenerbahce. Trapattoni bo poslal na igrišče enajsterico, ki je v nedeljo premagala Torino. Seveda racuna na uspeh, ze opomnjeni Dino Baggio, Carrera, Kohler, Möller in Vialli se bodo morali izogniti rumenim kartonom in posledicni diskvalifikaciji.
Roma bo gostila turski Galatasaray, ki se lahko ponasa z izločitvijo nemškega Eintrachta. Boskov bo lahko tokrat spet racunal na doprinos nekdanjega dirigenta reprezentance Gianninija, ni pa se

gotovo nastop Caniggia. Galatasaray napoveduje spremstvo vec kot pet tisoč turskih navijacev, ki bodo prisli iz vse Evrope. Nasprotnik ni slab, zato pa bo Boskov spet pred težko preizkusnjo. Znano je, da mnogi v klubu le cakajo na nov spodrsrlaj mostva za odslovitev trenerja.
»Trenerja Galatasaraya, Nemca Feldkampa, sem ze premagal s Feyenoordom in Sampdoria, ko je on treniral Kaiserslautern«, je pred tekmo opozoril Boskov.
VCERAJSNJA IZIDA

Pokal UEFA
Ajax - Kaiserslautern 2:0 (1:0)
Standard Liege - Auxerre 2:2 (1:0)
DANASNJI SPORED
Pokal prvakov
Skupina A: Bruges - CSKA Moskva; Rangers Glasgow - Olympique Marseille.
Skupina B: Porto - PSV Eindhoven; Milan - IFK Göteborg.
Pokal UEFA
Dinamo Moskva - Benfica; Roma - Galatasaray; Sigma Olomouc; Vitesse Arnherm - Real Madrid (jutri).

HRVAŠKA / Z ABSOLUTISTIČNIMI METODAMI SE VMEŠAVA V DELO REPREZENTANC

Predsednik olimpijskega odbora Vrduljak bi rad vedril in oblačil v hrvaškem športu

Daleč najbolj priljubljen športnik je Goran Ivanišević, ki ima velike zasluge za promocijo Hrvaške v svetu

Drazen Petrović nima težav z uveljavitvijo med najboljšimi košarkarji sveta

Prisel je cas za izbor sportnika leta, a tokrat je zmagovalac znan, zagotovo bolj prepričljivo kot kdajkoli. Goran Ivanišević je tisto hrvaško podjetje, ki trenutno posluje najbolje. In čeprav sredstva iz njegovih bajnih zasluzkov koncajo na pulnih banke Monte Carla, saj bi po hrvaškem zakonu o progresivnem obdavčenju od njegovih milijonskih zasluzkov ostalo komaj za kavo in sendvic, je Ivanišević vendarle heroj promocije Hrvaške v svetu. Bistveno je, da lahko govoriš, in četrti lopar sveta izrablji zares vsako priloznost, da resnica o hrvaškem boju prodre v svet. Njegove zasluge po pravici primerjajo z deležem vrhovnih politikov.
Seveda pa ima Hrvaška tudi svojega antijunaka, ki je na zalost vodja hrvaškega sporta, Antuna Vrdoljaka. On je vsekakor najbolj osvrtaeni »frontman« Hrvaške, ki se včasih vede tako nasilno, kot kak odvisnez, ki so mu popustila pomirjevala. Njegovo geslo pri delu je: »Ni vazno, kaksna je odlocitev, vazno je, da je moja«. Oblast cloveka, ki zmeraj diši po predsednikovi vodici po britju, pa je na zalost neomejena.
V zraku je tudi afera v zvezi s tistim hrvaškim sportom, ki ima največ trofej - kosarko. Ker je ljubosumen na uspehe z olimpiade (srebro), ljubosumen zaradi tega, ker zasluge v glavnem pripisujejo direktorju reprezentance Mirku

Novoselu in selektorju Petru Skansiju, se je Vrdoljak odlocil, da bo to idolo pokvaril. Napovedal je ze, da bo Skansija zamenjal in na selektorsko mesto imenoval Zeljka Pavličevića, tistega, s katerim Mirko Novosel ne govori. Alibi za to čistko je racun, ki ga je Novosel predložil Hrvaskemu olimpijskemu odboru, s predsednikom Vrdoljakom. Z dnevnicami, ki so znasale trideset ameriskih dolarjev na dan, naj bi kosarkarji izpraznili blagajno HOO. Priprave so namrec trajale vec kot sto dni, spremljevalna ekipa pa je bila zares številna.
Drugi nerešeni primer v kosarki pa je Ivo Nakic. V Ciboni so nekoliko precenili lastne moči, podcenili pa posledice vojnih strahot in se zalekli pri nekem prestopu, ki se je pokazal kot zmota. Menda je sto tisoč nemskih mark stala samo Nakiceva izpisnica iz Partizana, dečko pa je imel tudi neke osebne zahteve, saj se je v prvem nastopu predstavil »kot revez, ki je na Hrvaško prišel z enim samim kovčkom«. Nakic zdaj v glavnem ne igra, v Zadar in Split na primer sploh ni odpotoval, ker se je bal, da bi se navijaci mascevali cloveku, ki je bil v casu najhujših spopadov na napačni strani. Narcisoidni trener Cibone Aco Petrović vsakokrat najde nekakšen kompromis in Nakica vpelje v igro zmeraj »v deseti minuti

namesto Mrišica, ne glede na to, ali je ta pred tem dosegel tri ali trideset kosev«. Tako cakajo le na prvi ugoden trenutek za prestop, da bi resili vsaj nekaj denarja. Evropsko trzišce pa je hudo zasicoeno in ce nisi American ali Drazen Petrović, obeti za pogodbo niso najboljše. Anton Vrdoljak se verjetno ne bo pomiril toliko casa, dokler ne bo zamenjal selektorja teniske reprezentance Bruna Oresarja. Vrdoljak je dolocil, da mora to biti Zeljko Franulovic, s tem pa so Oresarjevo delo in uspehi popolnoma zbledeli. In da bo stvar se hujša, je karizmo, za katero Vrdoljak misli, da je edini, ki jo ima, »porušil« sam Oresar, ker si je kar nekajkrat drznil ugovarjati Vrdoljaku.
Da je oblast ena najbolj opojnih drog, potrjuje tudi Vrdoljakov poseg v nogomet. Tudi pri najbolj popularnem hrvaškem sportu je ta hip akutno vprasanje selektorja. Ciro Blazević ponuja kandidaturu glede na svojo popularnost, ki jo nedvomno uživa na Hrvaskem. Aduta Josipa Skoblarja pa sta njegovo ime, ki v Evropi se vedno veliko pomeni, saj se ga spominjajo kot igralca in njegova sistematičnost pri delu. Kot tihi kandidat se pojavlja tudi Tomislav Ivić. Seveda pa imajo vsi ti kandidati veliko napako: niso neločljivo povezani z

Antonom Vrdoljakom. Najvecji problem je to za Blazevica, ki ga Vrdoljak ne prenese. Vrdoljak zaradi tega tisci naprej svojega intimusa Vlatka Markovica, cloveka, ki se mu je v rekordnem casu posrecilo spremeniti Dinamo v balkansko krčmo, v kateri se ni vedelo, kdo pije in kdo placa. Spomnimo se, da je HASK Gradjanski v pretekli sezoni ob velikanskih zgrozenih investicijah in sumljivih vlaganjih porazen in osramocen pristal na petem mestu hrvaske nogometne lige. Nedvomno legendarna je Vrdoljakova nedavna izjava: »Doselej se nisem vmesaval, odslej pa bom jaz odlocal, kdo bo selektor«.
Trenutno najsvetlejša tema v hrvaškem sportu je dogodek za petdeset tisoč gledalcev na Maksimirju na tekmi Hask Gradjanski-Hajduk in na tekmi Hrvaska-Mehika, ko je bil stadion prav tako poln. Ljudje se vracajo na stadione, nogomet je ponovno dobil svojo karizmo. Samo Hrvasko vznemirja drug problem: kdaj bo konec embarga za nastope hrvaških klubov in reprezentanc v Evropi? Ocenjujejo, da vsak klub s prepovedjo nastopa na evropskih prvenstvih izgubi vsaj milijon nemskih mark zaradi odsotnosti gledalcev, marketinga in prestopov igralcev. Vendar pa zaenkrat se nihče ne more ponuditi nikakršnih zagotovil o tem, da bo veto umaknjen že v prihodnji sezoni.

NOVICE

Sainz praktično že prvak

CHESTER - Čeprav do konca 47. relija Anglije, ki velja kot zadnja dirka za svetovno prvenstvo, manjka se tretjina hitrostnih preizkusenj, je boj za osvojitve naslova prvaka v bistvu že odločen. Potem, ko je vodilni na skupnem vrstnem redu Spanec Carlos Sainz (toyota) po drugem dnevu prevzel vodstvo, se mu je njegov najnevarnejši konkurent za prvo mesto Francoz Didier Auriol (lancia delta integrale) včeraj približal na samih 20 sekund zaostanka, vendar pa je v eni od večernih hitrostnih preizkusnjah zapeljal s ceste in tako ostaja na tej dirki praznih rok. Končni uspeh Sainza lahko ogrozi še Finec Juha Kankkunen (lancia delta integrale), ki pa ima že 1:09 zaostanka.

Lahka zmaga Misure

RAVENNA - V prvem dnevu kvalifikacijskega dela odbojarskega klubskega svetovnega prvenstva je milanska Misura z gladkim 3:0 (15:11, 15:11, 15:5) premagala brazilskega prvaka Banespo. Mostvo iz Sao Paulo je razocaralo.

Ilić postal rekorder

BEOGRAD - Kapetan KK Crvena zvezde, Nebojsa Ilic, je postal novi rekorder rdece - belih v številu doseženih kosev na prvenstvenih tekmah. Beograjski strelec je na tekmi zadnjega kola proti Privredni banki v Novem Sadu »preresetal« kos domacih, saj je dosegel kar 71 točk. Poseben pecat tej zanimivosti daje »resnost« tekme, ki se je koncala s tesno zmago Zvezde oziroma Nebojsa Ilica. (TANJUG)

Cincinnati : Optimizem 101 : 60 (50:32)

CINCINNATI (OHIO) - V osmi, predzadnji, tekmi na ameriski turneji so postojnski kosarkarji se enkrat visoko izgubili, tokrat proti zelo dobrim studentom znane univerze, za katero je preje igral tudi Mike Reichneker. Tekmo si je ogledalo rekordnih 10.000 gledalcev, praznih mest je bilo tako le se 3.500. Najboljsi so bili Jeltnikar, Tiringer in Pakiz. (T.S.)

Paloma Branik : Eger 3:2 (7, 10, -9, -11, 10)

MARIBOR - Odbojkarice Palome Branike so v srednjeevropski super ligi drugič zmagale, tokrat proti solidnim madžarskim igalkam, ki so sicer osvojile dva niza. Pred 100 gledalci so gostiteljice prikazale najboljšo igro v tej sezoni, hitro so povedle, nato popustile, na koncu pa kljub vsemu osvojile točki. (M.L.)

Menotti »naj« selektor

BUENOS AIRES - Po anketi med 109 argentinskih nogometnih strokovnjaki, ki jo je pripravil sporni tehnik »El Grafico«, je Cesar Luis Menotti najboljši argentinski selektor državne reprezentance vseh casov. Prejel je 39 glasov, njegov tradicionalni tekme Carlos Bilardo pa le pet, kar ga postavlja sele na sesto po priljubljenosti. Pred njim so, poleg Menottija, se Zubeldia (14), Reanto Cesarini (13), Adolfo Pedernera (8) in Angel Labruna (7).
Devetdeset odstotkov istih anketirancev je tudi odgovorilo, da je Maradona najboljši igralec, kar so jih kdaj koli videli igrati, na lestvici popularnosti aktivnih argentinskih nogometašev pa vodi Caniggia (76 točk) pred Redondom (66), Batistuto (65), Maradono (57) in Acosta (26).

Messina in reprezentanca

BOLOGNA - Kdo bo nasledil Gambo za kmilom italijanske kosarkarske reprezentance? Ob izteku mandata zdajšnjemu selektorju je uganjan vse vec, posebno odkar je iz kosarkarske zveze pronicnila vest, da bo bodoči trener azzurrov lahko hkrati treniral tudi v klubu. V zadnjih dneh se je pogostokrat pojavljalo tudi ime trenerja bolonjskega Knorra Ettorea Messine, ki pa je včeraj z izjavo, da trenira »mocno ekipo odličnega kluba« dal razumeti, da ga reprezentance ne mika. Poznavalci omenjajo tudi Tanjevića, a njegova kandidatura bi verjetno naletela na odpor združenja italijanskih kosarkarskih trenerjev.

Despaigne igra le za slavo in Fidela

HAVANA - Kubanski odbojkar Joel Despaigne, za katerega se ze nekaj let potegujejo domala vsi najbolj premožni italijanski prvligaški klubi, je demantiral vest, objavljeno v italijanskem tisku, da mu je kubanski predsednik Fidel Castro izrecno prepovedal oditi v tujino.
»Čeprav priznam, da bi se rad preizkusil v profesionalnem svetu, bi to storil edino zaradi ponosa, nikoli pa zavoljo denarja. Nikoli nisem izjavil, da Fidel Castro našim sportnikom prepoveduje profesionalizem. Temu se odpovedujemo zaradi principa. Doma imamo vse pogoje za življenje in treniranje, zato nam svoje nadarjenosti ni potrebno prodajati v tujini«, je poudaril »pravoverni« Despaigne.

Smrt z bele točke

BUENOS AIRES - Vrtar nekega argentinskega amaterskega nogometnega mostva je umrl zaradi infarkta, potem ko je s prsni ubranil silovit strel z bele točke. Zrtev je 23-letni Vicente Vasquez. Sportni podvig vratarja se je po nekaj sekundah spremenil v tragedijo, saj Vasquez ni imel niti casa, da bi objel soigralce, ko se je zgrudil na tla in izdihnil, ne da bi mu lahko kdor koli pomagal.

FISA o Williamsu molči

PARIZ - Mednarodna avtomobilistična zveza FISA ni hotela komentirati vesti nekega dnevnika, da hisa formule ene Williams Renault zaradi zamude pri vpisovanju tvega izključitev iz prihodnjega svetovnega prvenstva v formuli ena. Pri FISA so le dejali, da bodo seznam vpisanih mostev objavili 75 dni po zaključku zadnje letošnje dirke, se pravi cca približno dva meseca. Do tedaj bo skrivnost ostala, čeprav pri Williamsu pravijo, da se nimajo česa bati.

Jože Cesar - Tihotitje

NOVICE

Nocoj v gledališču Miela večer velikega jaza

Pianist Ralph Sutton in skupina Luisiana Jazz Band sta nocojšnja gosta trzaskega jazzovskega krožka, ki je med redkimi trzaskimi organizatorji jazzovskih koncertov. Ralph Sutton je že večkrat nastopil v Trstu, vendar pretežno kot solist, medtem ko ga bo tokrat spremljala skupina, ki je povzela ime po znanem lokalu v Genovi, ki ga vodi Giorgio Lombardi. Tako lokal kot nocojšnji izvajalci so se zapisali tako imenovanemu tradicionalnemu jazzu, zvrsti, v kateri Sutton že dolgo kraljuje kot eden najbolj priznanih pianistov. Vrsto let je Sutton nastopal z najbolj priznanimi orkestri in skupinami, igral je v znanih lokalih, istocasno pa je posnel veliko plpsc. Zadnja leta pa nastopa predvsem kor free-lance, in sicer kot solist ali pa z manjšimi sestavi. Tokrat ga spremlja skupina, ki jo sestavljajo Egidio Colombo, Roberto Colombo, Carlo Casabona, Giampaolo Casati in Filibert Puzenghuber.

Zaključuje se niz cerkvenih koncertov orkestra in zbora Verdi

Z jutrišnjim koncertom v cerkvi sv. Franciska se zaključuje kratek niz, ki ga je gledališče Verdi namenilo »spiritualni glasbi«. Koncert bo na sporedu jutri in ne v petek, kot je bilo prvotno napovedano, začel pa se bo ob 21. uri. V celoti bo namenjen skladatelju Franzu Josephu Haydnu, orkester in zbor gledališča Verdi bo vodil Carl Melles. V soboto bosta orkester in zbor odpotovala v Celovec, kjer bodo v Mestnem gledališču izvajali Rossinijevo »Messa Solennelle«. V Celovcu bo orkester in zbor vodil Lü Jia, kot solisti pa bodo nastopili Francesca Pedaci (sopran), Nicoletta Curiel (mezzosopran), Francesco Piccoli (tenor) in Enzo Capuano (bas).

Priznani slikarji v galeriji Cartesius

Danes popoldne ob 18. uri bodo v galeriji Cartesius (Ul. Marconi 16) odprli razstavo del priznanih umetnikov Emilia Greca, Concetta Pozzattija, Lojze Spacala in Giuseppa Zigaine. Razstava je zamisljena predvsem kot majhen prerez ustvarjalnosti starih mojstrov, ki se tokrat predstavljajo občinstvu z malostevilnimi deli v različnih tehnikah. Razstava bo odprta do 10. decembra, in sicer ob delavnikih od 11. do 12.30 in od 16.30 do 19.30, ob praznikih pa samo popoldne od 11. do 13. ure.

Danes še zadnji film iz niza srečanj z Evropo

V kinodvorani Lumiere (Ul. Flavia 9) se danes zaključuje prireditve, ki so jo posvetili Evropi oziroma filmskim ustvarjalcem iz raznih evropskih držav. Danes bo na sporedu italijanski film »Quattro figli unici«, ki ga bodo vrteli ob 18., 20. in 22. uri. Pobudo na vsedržavni ravni prireja Media Sales iz Milana z namenom, da bi čim širša publika spoznala dosežke evropskih režiserjev.

CESAR V TKG

Vživljanje v dušo posameznika

JASNA MERKU

Jutri bo v prostorih TK Galerije odprtje antološke razstave del trzaskega slikarja Jožeta Cesarja. Med umetnikovimi stvaritvami so ostali vsem najbolj v spominu prav gotovo portreti, krajine in scenografije. Stevilni so portreti, ki jih hranijo tako zasebniki, kot muzejske zbirke in ki izpričujejo Cesarjevo vživljanje v dušo posameznika. Odločno nizevanje potez s copicem in zivi barvni kontrasti so v vsakem portretu avtonomno zaziveli, stvarno, a obenem prodorno orisali temperament portretiranca.

Letnik 1907 je že v zgodnji mladosti izkazal talent za likovni izraz, vendar mu niso bile razmere vojnega obdobja najbolj naklonjene, da bi lahko svoj studij izpopolnil. Po Ciril-Metodovi soli v Trstu je obiskoval tečaj figure pri mestnem muzeju Revoltella ter vseskozi veliko ustvarjal. Po vojni je bil med soustanovitelji trzaskega Slovenskega narodnega gledališča, kjer je tudi deloval kot scenograf vse do upokojitve. Kulise je dosledno izdeloval in tudi sam barval, prav zato hranijo popolno izraznost njegovega likovnega temperamenta. Gleda-

lski muzej hrani se izvorne makete in seveda fotografsko dokumentacijo.

Po Cesarjevi smrti leta 1980 smo pred leti doživeli razstavo manjših formatov v prostorih Kulturnega društva Tabor na Opcinah. Razstava v TK galeriji predstavlja obenem spomin na ustvarjalca, ki je s svojo doslednostjo in živim slikarskim temperamentom, predvsem pa z nenehnim delovnim zagonom oplemenitil trzasko likovno dogajanje, obenem bo pa jutrišnja razstava pravi likovni dogodek: tokrat bo na ogled vrsta akvarelov, nekaj risb in temper, ki ostajajo še nepoznane, saj jih ni še umetnik javno razstavljal. Malokdo dejansko ve, da je Cesar dosledno gojil tehniko akvarela: razstava nam nudi tako priložnost, da spoznamo vsaj izbor te obsirnejše umetnikove dejavnosti.

Tematsko bomo v tej likovni produkciji, ki sega od zgodnjih 30 let do razdobja med leti 1950 - 1960, spoznali istrske in kraške krajine.

Kot se je znal Cesar vživeti v dušo portretiranca in ujeti bistvene poteze in duhovni izraz, tako je znal v krajini ujeti preko barv-

ne izraznosti oblikovno sintezo posameznih form in posredovati gledalcu v vsej svoji svežini ljubezen do krajine, ki jo je sam umetnik globoko občutil. Ob odprtju razstave bo spregovoril umetnostni kritik dr. Giulio Montenero, ki je napisal tudi uvodni tekst kataloga. Med drugim v predstavitvi utemeljuje modernost tega ustvarjalca, ko pravi, da »nujna in vztrajna moralnost Cesarja prica namreč o neki bistveno moderni realnosti, ki se zato predstavlja samo v bodoči obliki, bodisi v načinu predstavitve. Cesarju je tuja vsaka bežeca iluzija, celo iskanja, ki se naslanjajo na novost formalnih izumov, so mu tuja, najde smisel figurálnosti le v neusmiljeni analizi realnega. Instrumente za to analizo isče v sodobnem jeziku in, če je potrebno, tudi v avantgardi.«Vsekakor pa je po njegovem mnenju ta razstava samo sinteza Cesarjevega slikarstva.

Med pomembnejšimi razstavami, na katerih je Cesar sodeloval, velja omeniti trienalo v Milanu, predvsem pa prvo veliko razstavo slovenskih zamejskih slikarjev, ki je bila v Ljubljani leta 1954.

TRST / GOSTOVALA STA MLADA RUSKA SOLISTA

Prepričljiv nastop dua

JOŽE KOREN

DUO KULESOV—BERLIN MED NASTOPOM NA OPCINAH (FOTO FERRARI)

V Trstu sta se v teh dneh mudila ruska koncertanta iz Sankt-Peterburga (bivšega Leningrada), violinist Viktor Kulesov in violinist Aleksander Berlin. Oba sta člana petersburskega Simfoničnega orkestra, prvi kot koncertni mojster, drugi kot prva viola. Za seboj imata že več gostovanj v duu tako doma kot po Evropi, na turneji po Italiji pa sta zdaj drugic. Snemala sta tudi za radio in posnela plosco. Do njunega gostovanja v Trstu je prišlo tudi po zaslugi nasega violinskega solista Crotmira Siskovića.

Gosta sta najprej v nedeljo popoldne nastopila v openskem Prosvetnem domu v okviru »Openskih glasbenih

srečanj«v priredbi SKD Tabor, v ponedeljek popoldan pa je njuno prisotnost v našem mestu izkoristila Glasbenamatica in ju povabila na »Pegadosko uro«za gojence svoje godalske sole in tudi druge. Mojštra sta v Gallusovi dvorani gojencem zaigrala Mozartov duo v G-duru, za nameček pa se stavka Largo iz Boccherinijevega Dua v F-molu in Pleyelovega Dua v C-duru, za nameček pa se stavka Largo iz Boccherinijevega Dua. Viktor Kulesov in Aleksander Berlin sta se predstavila kot odlično uigran duo z izdelano individualno tehniko in velikim smislom za stilno interpretiranje del, ki so le redko pojavljajo na koncertnih programih. Se posebej je bil užitek poslušati topel zvok viole v vseh legah in violinistovo zvočno čistost.

Neveljski koncert obeh mladih ruskih koncertantov na Opcinah je privabil v Prosvetni dom lepo število poslušalcev, ki so bili deležni res prvovrstnega muziciranja v izvajanju Mozartovega Dua v G-duru, Boccherinijevega Dua v F-molu in Pleyelovega Dua v C-duru, za nameček pa se stavka Largo iz Boccherinijevega Dua. Viktor Kulesov in Aleksander Berlin sta se predstavila kot odlično uigran duo z izdelano individualno tehniko in velikim smislom za stilno interpretiranje del, ki so le redko pojavljajo na koncertnih programih. Se posebej je bil užitek poslušati topel zvok viole v vseh legah in violinistovo zvočno čistost.

GLEDALIŠČE / LA CONTRADA

Duhovit musical v Cristallu

BOJANA VATOVEC

Prizor iz musicala La Cage aux Folles

Lahkotna igrivost, neustavljivi ritem, elegantna duhovnost, razkosna scenografija in bogati kostumi ter seveda dobra glasba, zanimiva koreografija in soliden tekst, ob vsem tem pa se resna profesionalnost in blesteca izvedba - skratka edinstveni, nenadkriljivi, sanjski broadwayski musical, kakrsnega so v domisljiji neameričanov zgradili hollywoodski filmi. Morda pa to ni le sen, temveč resničnost, če le sodimo po odličnih dosežkih tolentinske skupine Compagnia della Rancia, ki ta teden gostuje v trzaskem gledališču Cristallo z musicalom La cage aux folles.

Predstava sloni na uspešni komediji Jeana Poirota z istim naslovom, po kateri je povzet libreto Harveyja Fierstei-

na. Avtor glasbe je Jerry Herman. Režiser Saverio Marconi je ponovil cudez, ki mu je uspel lani s postavitvijo slovitnega Chours Line, in s tem dokončno presadil tipično ameriško gledališko zvrst na italijanske gledališke deske. Predstava je skratka navdušujoča, vsaki plesni ali peti točki sledi spontan aplavz, smeha ob duhovitih domislicah sploh ni konca. Odlična sta Carlo Reali in Alessandro Fontana, Georges in Albin, ljubezenski par, ki vodi najuspešnejši nočni bar na Azurni obali, v katerem nastopajo izključno transvestiti. Ganljiva sta Georgesov sin Jean Michel (igra ga Andrea Spina) in njegova zarocenka Anne Dindon (Ilaria Amaldi). Izredno duhovit je Kevin Butler

v vlogi butlerja Jacoba, ki bi rad bil sobarica, se raje pa bi nastopal v nočnem klubu svojih delodajalcev. Občudovanja vredne so tudi »Le Cagelle« - plesalci-plesalke, zvezde v nočnem baru, ki neutrudno plešejo, pojejo in igrajo, poleg tega pa se tudi neverjetno hitro preoblačijo.

Lepa je tudi koreografija Baayork Lee, medtem ko iz funkcionalne scene Alda De Lorenza in stopetdesetih razkosnih kostumov Zaire De Vincentiis naravnost izzareva bogatost postavke, ki je baje stala milijardo lir. Preveč za predstavo, ki je predvsem ali samo igra? Morda, toda to je profesionalno nadvse resna in izpiljena igra, za katero je veliko postenega truda.

TRST / TRETJI ABONMAJSKI KONCERT GLASBENE MATICE

Tokrat Kogoj med Trstom in Dunajem

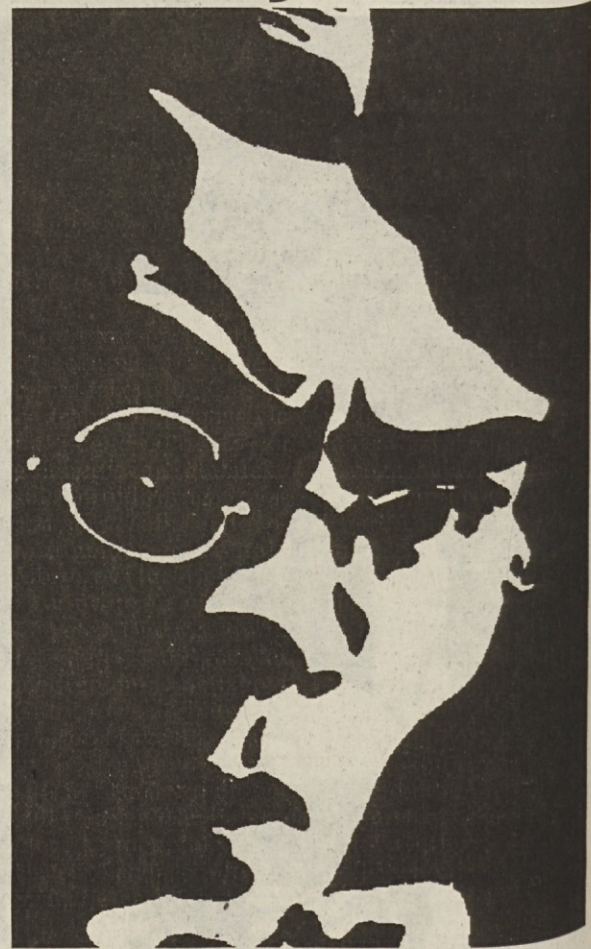
LUISA ANTONI

»Ekspresionizem! V njem gre za človeka, ki izpoveduje svojo resnico. Ne gre torej za snov samo, za njene estetske probleme, temveč za izraz lastnih, posebnih doživetij. Na umetnika tu ne delujejo zunanji pojavi, ki bi jih umetnik doživljal in potem podajal v prefinjenih barvah, gre marveč za njegove osebne probleme, ki jih je v njem sprožilo doživetje« (Marjan Lipovsek 1956).

Leta 1914 je bilo Kogoju 22 let: za sabo je imel že vsaj štiri leta skladateljskih poskusov, saj je prva znana skladba Ko poje zvon... iz leta 1910. Značaj mladega ustvarjalca, ki nam ga Loparnikova studija Kogojevi ustvarjalni začetki iz leta 1984 zelo jasno predstavljajo, je bil že formiran: bil je samouk, prepričan v svoje sposobnosti in se je ukvarjal tudi s pesnistvom. Močna samozavest je tega mladega skladatelja spodbudila, da je odšel na Dunaj. Tu se Kogoj sreča s posebnim konceptom estetike ali bolj preprosto razmišljanja o umetnosti.

Ko je zahodna civilizacija prišla do spoznanja, da ni tonalni sistem nič bolj naraven kot druge neevropske glasbene kodifikacije, je nastala zmeda. Kriza in negotovosti, ki so zajele umetnost na začetku XX. stoletja postavijo zahtevano po novem pojmovanju kreativnosti. Arnold Schönberg ima

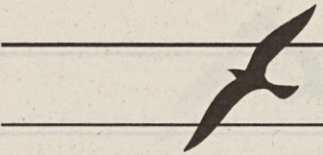
za sabo strogo klasično tradicijo, harmonski sistem tonalnih funkcij, ki naj bi po mnenju iluministov temeljila na naravnih zakonih. Leta 1912 izide v Münchnu almanah Der blaue Reiter z uredništvom Vasilija Kandinskega in na Dunaju Harmonielehre Arnolda Schönberga, ki predstavlja v nemško govorečem kulturnem prostoru tehten odgovor na takratna umetniška vprašanja. Avtorja živita dve vzporedni izkustvi: Arnold Schönberg je bil tudi slikar in Vasilij Kandinsky je igral violino, gojila sta medsebojno korespondenco in se ukvarjala z istimi umetniskimi problemi, ki sta jih skusala razrešiti na podoben način. Resitev iz krize se je nahajala za sodobne umetnike v človekovi notranjosti, v iskanju izvirnosti, Urgrunda. Oba umetnika postavljata v navedenih knjigah bistvo umetnosti »notranji potrebi«. Ta pojem je zelo pomemben pri tolmačenju pojma umetnosti v ekspressionizmu: Vasilij Kandinsky se večkrat dotakne tega pojma v svojih člankih, ki jih je izdal v almanahu Der blaue Reiter. Notranja potreba nam ponuja merilo za razlikovanje med stvarno, ki izhaja iz notranjosti, torej umetnost in med delom, ki ne izhaja iz iste nujnosti, kar pa ni umetnost. Obenem pa pomeni umetniško delo tudi »stik s človekovo dušo«.

Ko je mladi Kogoj prišel na Dunaj, je prišel v stik s Schönbergovimi teorijami in zelo verjetno na posreden način tudi s teorijo Kandinskega; čeprav ga verjetno münchenska različica ekspressionizma ni posebno zanimala. Ta učna doba pomeni za skladatelja stik z najnovejšimi težnjami glasbe in obenem notranjo obogatitev. Ko se leta 1918 preseli v Ljubljano, postane korepetitor Opere Narodnega gledališča in se angažira kot glasbeni kritik in koncertist. To obdobje je po mnenju I. Klemencica

v knjigi Slovenski glasbeni ekspressionizem prvi Kogojev glasbeno-ustvarjalni višek, njegovo ustvarjanje pa »zadobi«zdaj, po dunajskem studiju razumljivo sirsikompozicijsko tehniko okvir in se iz svoje osnovne tudi slogovno razvije...toda ostaja neglede na spoznani evropski razvoj, zlasti dunajske sole, zvest sebi«; lahko recemo pa tudi blizu Schönbergu, ko v svoji harmonielehre piše, da je za umetnika najvažnejša zmoglost poslušati sebe in gledati globoko vase.

GLEDALIŠČE

Slovenija**LJUBLJANA****OPERA SNG**

Ob 19.30 Strauss: Netopir. Dirigent: Marko Gasperšič; pojejo: Jeric, Reja, Jerasa, F. Radovan, Kores, Trček, Breznik, Wabra, Moraca, SPruk, Gorenc. Blagajna je odprta vsak dan od 11. do 13. ter od 16. do 19. ure, rezervacije po telefonu 331-950 samo med 9. in 11. uro.

SLOVENSKO KOMERNO GLEDALIŠČE

Ob 19.30 uri v Vodnikovih domačiji (Vodnikova 65) - tragicomedija Evalda Flisarja Jutri bo lepše. Predstavo je zrezliral avtor, igrajo: Bojan Emeršič, Srečo Špič, Boris Kerc in Iztok Jereb. Cena vstopnic je 400 SIT, za dijake, študente in upokoјence 200 SIT. Vstopnice so naprodaj uro pred predstavo.. Rezervacije na tel. 061/ 193-395.

ZAGORJE**KULTURNI DOM**

Ob 10. in 12. uri Sue Townsend: Skrivni dnevnik Jadra-na Krta, gostovanje Slovenskega ljudskega gledališča Celje, predstava v režiji Duške Skof.

Furlanija Julijska krajina**TRST****KULTURNI DOM****SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE**

NAPOVEDUJEMO: A. P. Cehov, Česnjev vrt. Premiera 27. t. m., ob 20.30 Abonma Red A. Ob 40-letnici umetniškega dela Mire Sardoc. Ob jubilejntki nastopajo: Maja Blagović, Lucka Pockaj, Adrijan Rustja, Vladimir Jurc, Alojz Svete, Stojan Colja, Lidija Kozlovic, Gobjmir Lesnjak, Anton Petje, Tone Gogala, Alojz Milic, Minu Kjuder in Vesna Hrovatin.Rezija Boris Kobal.

Ponovitve: v soboto, 28.t.m., ob 20.30 za abonma Red B; v nedeljo, 29. t.m., ob 16. uri za abonma Red C; v torek, 1. decembra , ob 16. uri za abonma Red H in v sredo, 2. decembra, ob 20.30 za abonma Red D.

V nedeljo, 29. t.m., ob 11. uri ponovitev pravljice »Ptice noćnega vrta« pisateljice Zore Tavcar. Nastopajo: Primož Ekart, Franko Korošec in Alda Sosic. Rezija Mario Ursic.

GLEDALIŠCE ROSSETTI**Stalno gledališče FJK**

DANES: ob 20.30 premierska predstava Jack lo sventratore, Vittoria Franceschijsa.. Izjava Stalno gledališče FJK v sodelovanju z Nuova Scena Teatro Testoni in InterAction. Rezija Nanni Garella. V glavni vlogi Alessandro Haber. Predstava v abonmaju, odrezek st. 4.

Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

GLEDALIŠCE CRISTALLO

DANES: ob 20.30 ponovitev predstave gledališke skupine Compagnia della Rancia z musicalom »La cage aux folles«.Rezija Saverio Marconi. V glavnih vlogah Carlo Reali, Alessandro Fontana in Renato Scarpa. Ponovitve do vključno 29. novembra.

GORICA**KULTURNI DOM GORICA**

V PRIHODNIH DNEH: 15. decembra bo predstava SSG, P.A. Cehova, Česnjev vrt. 22. decembra: B. Slade, Ob letu osorej. Gostovanje Cankarjevega doma iz Ljubljane. Predstave se bodo odvijale v teatru G. Verdi v Gorici (ul. Garibaldi 4), s pricetkom ob 20.30. Informacije v uradu Kulturnega doma v Gorici (ul. I. Brass 20) tel.: (0481) 33288.

TRŽIČ**OBCINSKO GLEDALIŠČE**

DANES ob 20.30 gostovanje Stalnega gledališča FJK: Bohumil Hrabal - Una solitudine troppo rumorosa. Rezija Giorgio Pressburger. Nastopajo Paolo Bonacelli, Paolo Meloni, Franco Noè. Ponovitev jutri ob 20.30.

CEDAD**GLEDALIŠCE RISTORI**

NAPOVEDUJEMO: v torek, 1. decembra, ob 20.30 , Alaska. Izvajajo gledališki skupini Contemporanea 83 in Acc. d'arte drammatica Silvio d'Amico. Rezija in glavna vloga: Patrizio Cigliano.

Koroška**CELOVEC****MESTNO GLEDALIŠČE**

DANES: ob 19.30 Franz von Suppe - Boccaccio. Jutri ob isti uri ponovitev.

MLADINSKI DOM SSD

JUTRI: ob 11.30 in 19.30 - Hrup za odrom, gostuje Mestno gledališče iz Ljubljane.

MLADINSKI CENTER POINT

DANES: ob 20. uri Mlada kultura - scensko branje.

Alpe-Jadran**ZAGREB****HRVATSKO NARODNO KAZALISTE**

Danes, jutri in pojutrišnjem ob 18.30 - Ivan Gundulić: Osman, gledališki spektakel v režiji Georgija Para, nastopa 250 članov drame, opere in baleta.

GLASBA

Slovenija**LJUBLJANA****CANKARJEV DOM**

Ob 20.30 uri (Gallusova dvorana) Odean Pop Trio - jazz koncert. Zasedba: Odean Pope, tenorsaksofon, Tyrone Brown, bas in Thomas Webb, bobni. Odean Pope je briljanten saksofonist, ki je sodeloval tudi z mnogimi znanimi glasbeniki, med drugim tudi s slovitim bobnarjem Maxom Roachem - v osemdesetih letih sta skupaj izdala nekaj nepozabnih plošč.. Vstopnice 700 in 500 SIT.

VODNIKOVA DOMACIJA

Ob 18. uri koncert Tria Unico iz Ljubljane (iz cikla Mini Koncert). Vstopnine ni. Informacije tel. 061/193-395.

Furlanija Julijska krajina**TRST****AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA**

Do 13. decembra bodo na sporedu koncerti posvećeni 300-letnici Tartinijevega in 200-letnici Rossinijevega rojstva.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 29. t. m., ob 11. uri recital pianistke Reane De Luca. Na programu Mozart in Beethoven.

Prodaja vstopnic pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v Muzeju Revoltella eno uro pred pricetkom koncerta.

CERKEV SV. FRANCISKA

JUTRI: 26. t. m., ob 21. uri zadnji koncert nabozne glasbe. Pod taktirko Carla Melleisa bosta nastopila orkester in zbor gledališča Verdi. Na programu "Te Deum", ki ga je Haydn napisal za cesarico Marijo Terezijo. Recital bo Mario Licalsi

Vabila za koncert lahko dvignete pri blagajni gledališča Verdi na Trgu Unità in v župniji v Ul. Giulia 70.

GLEDALIŠCE MIELA

DANES: ob 20.45: koncert pianista Ralpa Suttona - organizira Tržaški jazzovski krožek.

V četrtek, 17. decembra, ob 17. uri: koncert dua Kenny Drew in Niels O. Pedersen.

GLEDALIŠCE ROSSETTI

NAPOVEDUJEMO: v sredo, 2. decembra, ob 21. uri koncert kantavtorja Mimma Locasciullija z naslovom "Delitti perfetti". Predstava izven abonmaja. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti.

25. januarja 1993 koncert Francesca De Gregorija; 26. in 28. marca musical My fair lady s Sandrom Massiminijem; 29. in 30. aprila koncert Giorgia Gaberja.

TRŽIČ**OBCINSKO GLEDALIŠČE**

NAPOVEDUJEMO: v petek, 27. t. m., ob 20.30 celovečerni koncert pianista Stanislava Bunina. Na programu Bach, Schumann in Chopin.

RAZNE PRIREDITVE

Slovenija**LJUBLJANA****CANKARJEV DOM**

Do 28. t.m. bo v vseh prostorih CD in v sprejemni dvorani Ljubljanske banke potekal INFOS '92 z naslovom Racunalništvo - sestavina sodobne družbe (seminarji, predavanja, okrogle mize itd). Vstopnina 250 SIT, študentje 150 SIT. Informacije na tel. 061/222-815.

Ob 10. uri in 13. uri (Kosovelova dvorana) predavanja v okviru sejma INFOS '92 - ob 10. uri RACAL DATACOM, ob 13. uri UNISYS. Predavanja je pripravil Metalka - MDS informacijski inženiring.

Ob 20. uri (Linhartova dvorana) slovesna premiera ameriskega filma Bob Roberts, ki ga je režiral Tim Robbins. Igrajo: Susan Saradon, Alan Rickman, John Cusack, Giancarlo Esposito... Politčna fantastika na temo volilnega boja, bolj resnčna od same stvarnosti! Cena vstopnic 350 SIT.

Ob 20.00 uri (Kosovelova dvorana) ameriški film Noć na zemlji, režiserja Jima Jarmuscha (iz programa letosnjega FilmArtFesta). Film bodo predvajali do 27.t. m. Vstopnina 250 SIT.

KUD FRANCE PRESEREN

Ob 21. uri (v prostorih na Karunovi 14) bo predavanje Irene Sumiz naslovom Kolumbovo leto: pogled ameriških staroselcev (v okviru ciklusa predavanj Vesele znanosti, posvećenega 500-letnici odkritja Amerike). Predavateljica bo obravnavala fenomen ameriških staroselcev, ki imajo obsežno tradicijo - v glavnem gre za konfliktnne odnose z dominantno belo družbo.

Informacije na tel. 061/33 22 88.

DRUŠTVO SLOVENSKIH PISATELJEV

Ob 11. uri bo (v prostorih društva v Tomsicevi 12) Državna založba Slovenije predstavila jesensko bero svojih izdaj, ki jo sestavljajo naslednji naslovi: Markao Kravos: Obzorje in sledi

(pesniška zbirka), Jpze Hudeček: Odvezane misli (izbrani komentarji iz dnevnikov TV Slovenije), Viki Groselj: Bela obzorja

(knjiga o dosežkih slovenskega ekstremnega smučanja), Peter Jambrek: Ustavna demokracija.

Furlanija Julijska krajina**TRST****KNJIGARNA COOPERATIVA FRA SERVI DI PIAZZA**

JUTRI: ob 20. uri okrogla miza o mladinskih poljudnoznanstvenih izdajah. Knjige založbe Editoriale scienza. Govorili bodo Helene Stavro (založnica), Silvia Blezza Pichelle (podpredsednica Studijskega centra A. Alberti) in Paola Rodari (orgovorna za didaktični odsek Znanstvenega imagnarija).

Koroška**CELOVEC****TRGOVSKA ZBORNICA**

DANES: ob 19. uri Podijska diskusija: Pozdravljena literatura

Alpe-Jadran**DUNAJ****KULTURNI CENTER KOROTAN**

Albertgasse 48 - 8. okraj
JUTRI: ob 19. uri Literarni večer s slovenskim pesnikom Ervinom Fritzem. V glasbenem programu nastopata Patričija Mihelac (flavta) in Elena Misirkova (klavir).

ZA NAJMLAJŠE

Slovenija**SEŽANA****KULTURNI DOM SRECKA KOŠOVELA**

V PRIHODNIH DNEH: v soboto, 28. t. m., ob 10.30 lutkovna pravljica v anomaciji Jane Strazinar Mala morkjanka. Vstopnica 100 SIT.

MARIBOR**LUTKOVNO GLEDALIŠČE**

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 29. t. m., ob 10. uri in ob 11.30 Svetlana Makarovic - Sapramiska, gostovanje Lutkovnega gledališča iz Ljubljane. Na voljo je se nekaj vstopnic. Informacije in rezervacije na tel. 062/26748.

Furlanija-Julijska krajina**GORICA****PO SLOVENSKIH SOLAH**

Do 30. novembra gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta z otroško predstavo Zore Tavcar »Ptice noćnega vrta«

DANES: ob 10.00 v Gorici (Ul. Brolo) in ob 11.30 v Standrežu.

V PRIHODNIH DNEH: v nedeljo, 29. t.m.,ob 11.00 v Kulturnem domu v Trstu; v ponedeljek, 30. t.m., ob 10.00 v Doberdobu, ob 11.30 v Romjanu in ob 14.00 v Spetru.

Koroška**CELOVEC****MESTNO GLEDALIŠČE****Napoleonstadl**

DANES: ob 9.30 premiera otroške predstave O tem se ne govori (Darüber spricht man nicht) avtorskega kolektiva Rote Grütze. Jutri ob 8.30 in ob 11. uri ponovitev istega dela.

BELJAK**KONGRESNA HISA**

JUTRI: ob 15.30 - Otroški teater - kitajska zgodba Liao Ran.

RAZSTAVE

Slovenija**LJUBLJANA****NARODNA GALERIJA**

DANES: ob 16. uri bodo predvajali film z naslovom Modeliranje v glini (v okviru videoprojektcij o kiparskih tehnikah).

Do 31. decembra je odprta razstava Metamorfoze. Razstava otroških glinastih kipcev, ki so nastali po vzgledu gotoske plastike iz stalne zbirke Narodne galerije.Galerija je odprta od torka do sobote odprta od 10. do 18., v nedeljo pa od 10. do 13. ure.

Vstopnina je 100 SIT, za študente, dijake in upokoјence 60 SIT, za ućence v skupinah pa 30 SIT. Informacije: tel. 061/219-716.

MALA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava slikarja Mitja Tuska. Galerija je odprta od torka do sobote med 10. in 18.uro, ter v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnine ni. Tel. 061/214-106.

GALERIJA TIVOLI - MEDNARODNI GRAFIČNI LIKOVNI CENTER

Do 12. decembra je na ogled razstava slik in instalacij korejske umetnice Baik Soon-Shil. Galerija je odprta od torka do sobote med 10. in 16. uro, v nedeljo med 10. in 13. uro. Vstopnina je 40 SIT, za študente in upokoјence 20 SIT. Tel. 061/225-632.

CANKARJEV DOM

V galeriji CD bo do 12. decembra na ogled razstava slik suelskega slikarja Choboo-Sooa. Odprto od 12. do 20. ure, v nedeljo od 15. do 18. ure. Vstopnina 100 SIT, študentje in dijaki 50 SIT. Tel. 061/158-121.

JAKOPICEVA GALERIJA

Na ogled je razstava slik Lojzeta Logarja. Razstava bo odprta do 2. decembra. Galerija je odprta od torka do sobote med 10. in 14. uro ter med 15. in 18.uro, v nedeljah pa od 10. do 13. ure. Vstopnina je 100 SIT, za študente, upokoјence in voјake 50 SIT. Tel. 061/223-340.

BEŽIGRAJSKA GALERIJA

Do 13. decembra je odprta razstava lutk Marjana Mančka Od skice do skice. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 10.00 do 13.00 ure in od 16.00 do 19.00 ure, ob sobotah pa od 10.00 do 13. ure, ob nedeljah je galerija zaprta. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/313-648.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 2. decembra je na ogled razstava slik Leona Koporca. Galerija je odprta vsak dan razen ponedeljka od 10. do 14. ure in od 16. do 19. ure, ob sobotah in nedeljah od 10. do 13. ure. Vstopnine ni. Informacije na tel.: 061/558-973.

KD SPANSKI BORCI

Do 3.12 bo odprta fotografška razstava Kunst Freunde iz Avstrije.

Odprto vsak dan od 9. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprto. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/448-920.

GALERIJA KAPELICA

Do 3.12. bo na ogled razstava Sweet Surrender. Nakit: Lara Bohinc, fotografija: Miha Skrlep; videospot Lara Bohinc vam predstavlja, sladke obleke: Leonora Mark; fotografije: Rajko Bizjak; oblikovanje razstave: Jurij V. Krpan. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 11. do 17. ure. Vstopnine ni. Tel. 061/113-282.

GALERIJA INSULA

Na ogled je razstava risb Vladimirja Makuca.Galerija je odprta od 10. do 13. ure in od 16. do 19. ure, v soboto in nedeljo zaprto. Vstopnine ni. Tel. 061/221-794.

GALERIJA PIC LEK

Do 11. 12. bo na ogled razstava Slovenija. Denarništvo - zgodovina, ki jo prirejata Lek in Numizmatični kabinet Narodnega muzeja.. Razstava je odprta vsak dan, tudi v soboto in nedeljo, od 15. do 1). ure. Vstopnine ni. Informacije na tel., 061/182-161.

GALERIJA ILIRIJA - VEDROG

Do 26. 11. je odprta razstava akademskega slikarja Domna Slane. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure. Vstopnine ni. Informacije: tel. 061/226-461.

GALERIJA KRKA

Do 6. januarja je na ogled razstava slik akademskega slikarja Mireta Cetina. Galerija je odprta vsak dan, razen sobote in nedelje, od 8. do 18. ure. Vstopnine ni. Tel. : 061/114-333.

GALERIJA KUD FRANCE PRESEREN

Do 5.decembra bo na ogled razstava slik akademske slikarke Nives Palmic. Vstopnine ni. Informacije na tel. 061/33 22 88.

GALERIJA KOMPAS

Do 15. decembra je odprta prodajna razstava grafič Bojana Klancarja Podobe Cerkniškega jezera. Informacije na tel. 061/331-444.

MARIBOR**MUZEJ NARODNE OSVOBODITVE**

Samo se danes je odprta razstava Maribor skozi čas - na razglednicah in predmetih. Razstava je odprta od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 9. do 12. ure. Cena vstopnice za odrasle je 50, za otroke 30 SIT. Informacije na tel.: 062/211-671.

FOTOGALERIJA STOLP

Na ogled je razstava fotografij Božidarja Dolenca. Galerija je odprta v torek in četrtek od 18. do 20.ure, v sredo in petek od 17. do 19. ure, ter v soboto od 10. do 12. ure.

CELJE**LIKOVNI SALON**

Do 13.12. bo na ogled razstava likovnih del Vladimirja Makuca.

STARA GROFIJA

Na ogled je razstava Staro steklo in keramika s celjskega področja, ki sta jo pripravila Stajerski center za umetniško steklo in Muzej stekla Barnbach.

KOPER**GALERIJA LOZA**

Na ogled je razstava del slikarja Jorga Immerdorfa.

POKRAJINSKI MUZEJ

Razstavlja zadarski arheološki muzej: Rimsko steklo Argerumtuma.

RAZSTAVNI PROSTOR A-BANKE

Razstava Zašćitna arheološka izkopavanja pri Velikih vratih.

PIRAN**MESTNA GALERIJA**

Na ogled so dela iz ribniške likovne zbirke (platna, skulpture, fotografije).

GALERIJA SV. DO-NAT

Na ogled so gvasi angleškega slikarja Denissa Brawna.

GALERIJA MEDUZA

V galeriji si lahko ogledate razstavo designa Tea and Coffee.

IZOLA**GALERIJA INSULA**

Do 15. decembra je odprta razstava grafik in slik Erika Lovka.

GALERIJA ALGA

Samo se danes je odprta razstava fotografij Vlada Bernetica.

SEŽANA**KULTURNI CENTER S. KOŠOVEL**

Jutri, 26. t.m., ob 18. uri bodo odprli razstavo slikarja Milovana Valica. Umetnika bosta predstavila likovna kritika Nives Marvin in Enzo Santese. Razstava bo na ogled do 15. decembra

ŠKOFJA LOKA**GALERIJA IVANA GROHARJA**

Na ogled je razstava slik Iva Francica.

IDRIJA**MESTNA GALERIJA**

Na ogled je skupinska razstava Zagrebaki kolekcionari, razstava umetnin iz privat

Admirala znova splavljajo

V Mariboru bi nekateri častili admirala Tegetthoffa, nadvojvodo Janeza in celo cesarja Franca Jožefa — Admirala naj bi spomeniško rekonstruirali v vsej nekdanji petmetrski veličini

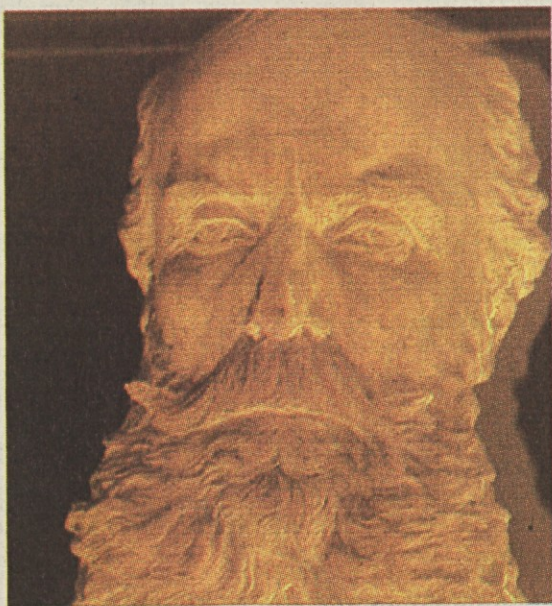
Čez nekaj desetletij se bo morda kdo domislil, da bi v pohorski vasi Josipdol postavil spomenik admiralu Stanetu Brovetu. Ker se je pač tam rodil, pa čeprav po prvih dveh letih življenja ne z Josipdolom ne z bliznjimi Ribnico ni imel nikakršnega stika več. Pa seveda zato, ker je bil admiral, jugoslovanski sicer, a slovenske narodnosti.

Admiral Wilhem von Tegetthoff je bil udarnejši poveljnik od Broveta. V 19. stoletju je cesarski mornarici izbojeval pomembni zmagi: nad Italijani v bitki za Vis oziroma Dalmacijo in pri Helgolandu v Severnem morju, kjer je potolkel dansko floto.

Za razliko od Broveta ni bil Slovenec, a ga z njim zblizujeta dve pomembni biografski dejstvi. Tudi Tegetthoff se je rodil tako rekoc na obronkih Pohorja, namreč v Mariboru, leta 1827, in kot Brovet v svoji drži avstrijskega aristokrata in velikonemsko usmerjenega militarista ni bil Slovenecem nič kaj naklonjen.

Tako je Marjan Matjašič, predsednik Zgodovinskega društva v Mariboru, objavil del pisma, ki ga je admiral leta 1870, v času francosko-pruske vojne, pisal prijatelju in kasnejšemu trgovskemu ministru Wüllerstorfu: »Skoda, da ne moremo udariti in si vojasko pridobiti Nemčije to stran Maine. To bi si zelet, ne toliko zaradi povečanja naše vojske in politične moči navzven kot zato, da bi lahko stisnil ob zid oziroma vtaknil v prisilni jopič Slovence, Čehe, Romune itd.«

Tegetthoff je umrl že pred 121 leti, a so se nekateri v Mariboru zdaj domislili, da bi

nesmrtnemu admiralu znova postavili več kot pet metrov visok spomenik, ki se lahko meri s tistim, kakršnega so mu postavili Dunajčani. Tega so z današnjega Leninovega trga odstranili leta 1919. Odtlej 180 centimetrov visoko bronasto admiralovo poprsje hranijo v mariborskem Pokrajinskem muzeju, deli postavka pa so na več straneh.

Nekateri, menda gre za razmeroma malo sorodnih duš, med katrimi je večina anonimnih, bi von Tegetthoffa spomeniško reinkarnirali v vsej nekdanji petmetrski veličini. Kot možno lokacijo omenjajo tudi Trg revolucije, eno od osrednjih in najprometnejših mestnih plosčadi. Drugi bi se zadovoljili že s tem, da bi postavili vsaj bronasto poprsje, najraje v hipotetično »alejo spomenikov« sredi mestnega parka. »Aleja« naj bi bila kompenzacija za prekinitev »spomeniško-zgodovinske kontinuitete« Maribora, potem ko se je mesto prelevilo iz avstroogrškega v jugoslovansko oziroma slovensko. Po tej analogiji bi se lahko tisti, ki jim je do tega, že v kratkem

naravne in kulturne dediscine. Njegov ravnatelj Janez Mikuz se je znova zavzel za to, da bi spomenik »kazalo postaviti na pravo mesto« in sicer »brez kompleksov pred bivšo državo, ki smo jo tudi sami tvorno ustvarjali«. Tako naj bi storili predvsem v imenu zgodovinske pricevalne vrednosti spomenika, ki ima tudi znana avtorja: kiparja Fussa in arhitekta Bücherja. Mimogrede omenimo, da so nekateri ob tem ravnatelja Mikuz spomnili na se nedokoncno zasebno novogradnjo na Zidovskem trgu. To je tam, kjer je se edini res dobro ohranjen del srednjeveškega mestnega obzidja z Zidovskim stolpom in sinagogo. Predvsem zavoljo tega najnovejšega onesenja mariborskega spomeniško-zgodovinskega prostora se je ravnatelj Mikuz s svojim zavodom vred že z mastnimi crkami vpisal v knjigo »varovanja« naše kulturne dediscine.

Tegetthoff v Mariboru le ni povsem brez »spomenika«. Tam, kjer je bila njegova rojstna hiša, že več let deluje bistro »Admiral Tegetthoff«. Tudi če admiral spomeniško ne bodo reinkarnirali, bo omenjeni lokal neke vrste nadomestek za ta segment mariborske »spomeniško-zgodovinske kontinuitete«.

Med za in proti (slednjega je bilo več) izpostavimo sicer zelo niansirano, a jasno sporočilo profesorja Sumija, ki ga je mogoče strniti v naslednji aforizem: »Prav je, da se nobenega spomenika, ce ima umetniško vrednost, ne vrže proč. Bojim pa se, da bo, ce bodo tu stali tudi cesarji, kralji in nadvojvode, to kmalu postal del Avstrije, ki je kot monarhija propadla.«

Pričakovati je, da apologeti »spomeniško-zgodovinske kontinuitete« ne bodo popustili kar tako. Morda bodo dejali, da ima tudi Maribor pravico pocastiti svojega »velikega tujca«, kot sta to storila Slovenj Gradec s Hugom Wolfom in Piran z Guiseppejem Tartinijem. Ze, vendar sta bila omenjena moza kulturnika, glasbenika.

Kultura pa je vendar last vseh. Tudi, ce se kulturnik ne vede politično lepo, kot naj bi bilo s Henrikom Ibsnom ali Ezro Poundom. Samo specialiste zanima-

jo njuni politični poglobi, za vse druge je pomembno njuno pisanje. Wilhem von Tegetthoff pa je bil - kot njegov kolega, ki je s stoletnim generacijskim zamikom privekal na dan v Josipdolu - samo admiral in nič drugega. Razen ce imamo temno modre mornariške uniforme, ki jih je na cesarskih topovnjakah vpeljal Tegetthoff, ko je postal urhovni poveljnik flote, za kulturni dosezek.

Nas admiral ima z Mariborom skupnega le toliko, da se je tam rodil priseljenim staršem in je mesto po 13 letih dokončno zapustil. Kljub temu so mu velikonemski mestni veljaki, ki so imeli v rokah vse vzvode lokalne oblasti, se za življenja podarili tudi danes osrednjo mariborsko cesto, Partizansko. Ko je ta po prvi vojni prenehala biti Tegetthoffeva, je postala Aleksandrova. Leta 1941 je znova postala Tegetthoffstrasse, potem Partizanska; kmalu bo le še Slovenska cesta.

RECEPT

Rulade iz rdečega zelja

SESTAVINE: rdeče zelje (približno 1 kg), sol, 2 čebuli, 2 rezini toasta, 150 g prešane šunke, 150 g suhih marelic, timijan, 1 jajce, poper, 2 žlici olja, 1/2 l juhe iz zelenjavne kocke, 75 g kisle smetane, 1 žlica moke, peteršilj

ČAS PRIPRAVE: z dušenjem 45 minut

Rdeče zelje očistimo, 4 liste pustimo cele. Ostale zeljne liste v slani vroci vodi blansiramo 2 minuti. Nato jih odcedimo. Nasekljamo čebulo, prav tako rezine toasta (brez skorje), sunko in marelice.

Dodamo se timijan, zmešamo z jajcem, soljo in poprom. S tem nadevom nadevamo zeljne liste, jih povijemo v rulade in zvezemo.

V ponvi segrejemo olje in opecemo rulade z vseh strani. Dodamo se čisto zelenjavno juho in pokrito dušimo približno 15 minut. Nato vzamemo rulade iz ponve in jih damo na toplo. Kislo smetano zmešamo z moko in zgostimo omako. Dodamo sol in poper po potrebi. V to omako damo rulade. Serviramo s peteršiljevim krompirjem.

(Slavko Adamlje)

ZELENI RECEPT

Sojina majoneza

SESTAVINE: 2 žlici sojine moke, 3 - 4 žlice vode, 2 dl olja, sol, limonin sok, pehtran, 1 žlička gorčice

Sojino moko gladko zmešamo z vodo in kuhamo, da se zgosti. Odstavimo, ohladimo in postopoma vtepamo olje. Ko je majoneza dovolj gosta, jo solimo in začiniimo.

(Neva Miklavčič Predan)

FILATELIJA

Nova slovenska znamka

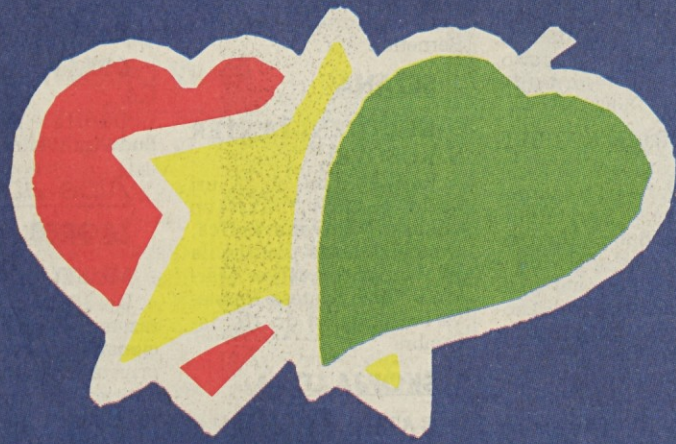

V petek, 27. novembra, bo izšla zadnja slovenska priložnostna znamka v tem letu.

Posvečena bo Hermanu Potočniku, pomembnemu teoretiku in pionirju raketnih ter vesoljskih poletov, ki se je pred sto leti rodil slovenskim staršem v Pulju. Njegovo življenjsko

delo, »Problem vožnje po vesolju«, je bilo temelj za izvedbo vseh dose-danjih vesoljskih projektov. Njegova idejna zasnova vesoljske postaje je upodobljena tudi na znamki.

Znamko je oblikoval arhitekt Grega Kosak, izdali pa jo bodo v nakladi 150.000 kosov. S.L.

SLOVENIJA JE MLADA. VOLI ZANJO!

ZDRUŽENA LISTA

Delavska stranka
Demokratska stranka upokojencev
Socialdemokratska unija
SDP Slovenije

dr. Rado Bohinc, predsednik glavnega odbora Socialdemokratske unije Slovenije in predsednik Slovenskega instituta za management

"S spodbujanjem podjetništva, pospešenim razvojem prometne in telekomunikacijske infrastrukture, z odpiranjem novih tržišč, s tujimi vlaganji in sanacijo bančnega sistema lahko ponovno spodbudimo gospodarski vzpon v Sloveniji, in v štirih letih bo ustvarjenih okrog 100.000 novih delovnih mest."

Aurelio Juri, koprski župan

"Vzvodi oblasti ne smejo biti osredotočeni zgolj v republiškem središču. Usklajen razvoj slovenskih pokrajin pomeni, da si bodo te s svojimi zgodovinskimi, kulturnimi, prostorskimi, človeškimi in drugimi posebnostmi ter razvojnimi zmogljivostmi lahko ustvarile svoje mesto v naši skupni državi."

dr. Dušan Bavdek, zdravnik specialist splošne medicine

"Zdravje ni blago, ki ga lahko kupujemo na trgu. Zato moramo zagotoviti čim višje zdravstveno varstvo za vse, ne glede na to, ali so premožni ali ne."

mag. Janez Kocijancič, poslanec in direktor Adrie Airways

"Varo in lepo jesen življenja lahko zagotovi samo razvojno uspešna in socialno pravična družba. To prav gotovo ni in ne more biti družba podivjanega kapitalizma, ki izvrže vse, ki niso v vsakem trenutku sposobni tržne tekme. Družba ustvarjalnih ravnotežij mora odpirati mladim široke možnosti za delo in strokovno uveljavitev, hkrati pa omogočiti, da bodo starejši uživali lepo, prijazno in zadovoljno življenjsko jesen."

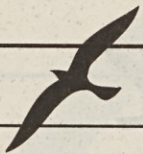
Rina Klinac, predsednica Izvršnega sveta občine Jesenice

"V tretjem tisočletju potrebujemo izobražene, podjetne in delavne prebivalce. Zato so brezskrbno otroštvo, enake možnosti vseh za vstop v življenje in izobraževanje, starši, ki imajo delo in stanovanje, naši temeljni cilji."

Dare Ravnikar, upokojeni pedagog

"Znanje naj bo izraz duševnih in ne materialnih možnosti. Zato zagotovimo solanje brez omejevanja vpisa. Znanje je drago, še veliko dražja pa je nevednost."

ODDAJE V SLOVENŠČINI

SLOVENIJA 1

10.00	Denver, poslednji dinosaver - ponovitev 4. dela ameriške risane nadaljevanke
10.25	Po belih in črnih tipkah, ponovitev 7. dela glasbene serije
11.00	Prava Charlotte, ponovitev 4., zadnjega dela angleske nadaljevanke
11.50	Poslovna borza, ponovitev
12.00	Porocila
17.00	TV dnevnik I
17.10	Klub klobuk
19.30	TV dnevnik II
20.05	Film tedna: Filozof, nemški film
21.30	Sprehodi po Stari Ljubljani, 7/9 oddaja
22.00	TV dnevnik III, VPS 2200
22.30	SOVA:
22.30	Radio FM, 9. del ameriške humoristične nanizanke, VPS 2230
22.55	Beverly Hills, 90210, 15/22 del ameriške nadaljevanke, VPS 2255

SLOVENIJA 2

15.55	Osmi dan, ponovitev
16.45	Sova, ponovitev
	Haggard II, 5. del ameriške nanizanke
	Beverly Hills, 90210, 14/22 del ameriške nadaljevanke
18.00	Slovenska kronika
18.10	Regionalni programi - Maribor
19.00	Psiho
19.30	TV dnevnik: HTV
20.00	Sportna sredi
22.00	Recital D. Sgourosa, 2. oddaja
23.45	Video strani

KANAL A

10.25	Astrološka napoved
10.30	Ris, risanke in spoti
11.00	Drugačen svet, ponovitev 37. dela am. nadaljevanke
12.00	Volitve 92: Strankarski dvoboj, ponovitev
18.10	Male zivali
18.30	Kult-ura, pol ure kulture
20.00	Spricanje, ameriška komedija
21.30	Volitve '92: Predsedniška soočenja
20.15	Dnevnoinformativni program
22.30	Drugačen svet, 38. del ameriške nadaljevanke
23.15	Vreme
23.17	Porocila v angleščini: Deutsche Welle
0.00	MCM

KOPER

18.00	Primorska kronika
	Studio 2 mladi

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Nad.: Appuntamento a Trieste, vmes vesti
11.55	Vremenska napoved
12.00	Variete: Servizio a domicilio, vmes (12.30) dnevnik 1
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Variete: Prove e provini a Scommettiamo che...?
14.30	Italijanska kronika
14.45	Film: Bobby il cucciolo di Edimburgo ('61)
16.25	Mladinski variete: Big V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Variete: Ci siamo?
19.50	Vreme in dnevnik
20.40	Film: Qualcosa di travolgente (kom., 1986)
22.35	Aktualno: Caffè italiano, vmes dnevnik
24.00	Dnevnik, vreme in iz Parlamenta
0.40	Filmske novosti

RAI 2

6.10	Metropolitan Police
7.00	Otroski variete
9.30	Ristorante Italia
9.45	Film: La stangata 2
11.25	Nan.: Lassie
11.50	Kratke vesti
11.55	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, Gospodarstvo in vreme
13.45	Politična tribuna
14.20	Nad.: Quando si ama, 14.40 Santa Barbara
15.35	Kronika v živo: Detto tra noi
17.15	Vesti in iz Parlamenta
17.25	Nan.: Poliziotti alle hawaii, nato sport
18.20	Nan.: Hunter
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.25	Nogomet: Roma-Galatasaray (pokal UEFA)
22.00	Aktualno: Mixer
23.15	Dnevnik
23.35	Nogomet: o pokalih, 0.05 Dinamo-Benfica

RAI 3

7.00	V kioskih, Televideo
11.45	Drobci
12.00	Kratke vesti iz Milana
12.15	Proza: Gallina vecchia
14.00	Dezelne vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
15.45	Samo za sport
17.20	Sportna rubrika Derby
17.30	Vojne pesmi
18.00	Dok. oddaja: Geo
18.30	D. Raffai odgovarja
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Dezelne vesti
19.45	Telegiornale Zero
20.05	Variete: Blob
20.25	Una cartolina
20.30	Mi manda Lubrano
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Milano, Italia
23.40	Nanizanka

RETE 4

6.30	Aktualno: Telesveglia, vmes od 7.00 dalje vsakih 30 min. vesti
7.30	Nan.: Mister Ed
10.05	Nad.: Marcellina, 10.35 Ines, Celeste
11.25	Variete: A casa nostra
11.40	Kratke vesti
13.00	Nad.: Sentieri
13.30	TG 4vesti
13.55	Variete: Buon pomeriggio
14.00	Nad.: Sentieri, Maria
15.25	Rubrika o lepoti
15.35	Nad.: Amanda, Febbre d'amore
17.30	TG 4vesti
17.40	Aktualno: C'eravamo tanto amanti
18.00	Kviz: La cena è servita
18.55	TG 4 vesti
19.25	Kviz: Azzeccecol
19.35	Nad.: Gloria
20.30	Variete: Questo è amore (vodi S. Vicario)
22.30	Kviz: Io, tu e mamma
23.15	TG 4 nocte vesti
23.30	Nan.: Kojak

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Variete: Maurizio Costanzo Show (pon.)
10.30	Nan.: La casa nella prateria (i. M. Landon)
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Variete: Non è la RAI
14.40	Aktualno: Forum, 15.15 Agenzia matrimoniale, 15.45 Ti amo parliamone
16.00	Otroski variete
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Nogomet: Milan-IFK Göteborg
22.30	Aktualno: Spazio 5
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti
1.30	Nočni spored

ITALIA 1

6.20	Pregled tiska
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanka
12.45	Odpri studio
13.00	Nan.: La bella e la bestia
14.00	Otroski variete
16.00	Variete: Unomania
16.05	Nan.: Happy Days
16.35	Variete: E' pericoloso sport, Twin Clips, 17.25 Mitico
17.50	Film
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Una vedova allegra, ma non troppo (kom., ZDA 1988)
22.30	Nogomet: o Pokalu prvakov, 23.30 Porto-PSV Eindhoven, vmes, Odpri studio, pregled tiska in Studio sport

TMC

8.30	Tecaj angleščine
8.45	Nad.: Doppio imbroglio, 9.30 Potere
10.00	Rubrika: Zenska TV
11.40	Nan.: Doris Day Show - Buon Natale, Doris
12.10	Variete: Kosilo z Wilmo
13.00	TMC News - Sport
14.00	Film: Frutto proibito (kom., ZDA 1942, r. Billy Wilder, i. Ginger Rogers, Ray Milland)
15.50	Risanke: Snack
16.15	Variete: Amici mostri
17.15	Rubrika: Zenska TV
19.30	Vesti: TMC News
19.55	Pravljica
20.00	Nan.: Maguy - Una corda e una crisi, 20.40 Matlock - La fotomodella
21.40	Variete: T'amo TV (vodi Fabio Fazio)
22.45	Sportna oddaja: Mondocalcio
0.45	TMC News in vreme
1.05	Nan.: Ai confini dell'Arizona - Il calesse di Vittoria
2.05	Aktualno: CNN News

ITALIA 7

7.30	Risanke
12.00	Nad.: Cara cara
13.05	Nan.: I Campbell's
13.45	USA Today News
14.00	Nad.: Aspettando il domani, Il tempo della nostra vita
15.45	Dezelni programi
17.20	Risanke
19.00	Nan.: I Campbell's, Diamonds
20.30	Film: Zorro, il dominatore (pust., It. 1969, i. Charles Quiney)
22.15	News Line - Vesti
22.30	Variete: Colpo grosso story
23.30	Film: Al di là dell'odio (western, It. 1972, i. Jeff Cameron)
1.15	News Line
1.25	Variete: Colpo grosso

TELEFRIULI

16.55	Kratke vesti
17.00	Starlandia
18.00	Nanizanka
18.30	Nad.: Destini
19.00	Večerne vesti
19.30	Rubrika o obrtništvu
20.00	Ena rastlina na dan
20.30	Film: Mosè (zgod., It. 1976, 1. del)
22.15	Rubrika
22.30	Nočne vesti

TELE 4

	(Se povezuje s sporedi Italia 1)
	Lastne oddaje:
14.00	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Rayanovi, ameriška nadaljevanke
13.20	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
14.10	Zadnji kondor, ameriški film, ponovitev
15.30	Glasbeni vrtljak Alfreda Lacosegliaza
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka, otroški program
	Robin Hood iz vesolja, risana serija
	Deček Dominic, 5. del angleške nadaljevanke
17.00	Skupna informativna oddaja italofonske skupnosti
18.00	Primorska kronika
19.00	Vse danes - TV dnevnik
19.25	Rayanovi, ameriška nanizanka
19.50	Zdravniki s krili, avstralska nadaljevanke
20.40	Bersaglio
21.20	Sok moderne umetnosti
21.50	TV dnevnik
22.20	Dr. Jekyll in sestra Hyde, angl. grozljivka

Avstrija 1

6.00	Textvision
9.00	Jutranji spored, ponovitve raznih oddaj
10.30	Sedem let skomin, ameriški barvni film z Marilyn Monroe, pon.
13.35	Sinhla Moca, 52. del
14.00	Lorentz in sinovi: Nered in hiši, nadalj.
15.00	Jaz in ti, otroški program
15.05	Niklaas - deček iz Flandrije, risana serija
15.30	Čudezni cvet, lutkovna igrca
16.20	Mini leksikon
17.00	Mini cas v sliki
17.10	Wurlitzer
18.00	Cas v sliki
18.30	Sedem brez, serija
20.15	Maigret in vohun, franc./nemška kriminalka
22.00	Harold in Maude, am. film
0.25	V srcu Divjega zahoda, am. komedija

Avstrija 2

16.45	Cas v sliki
16.55	Leksikon umetnikov
17.00	Kupaj varni
17.30	Zemlja in ljudje
19.00	Lokalni spored
18.00	Harry in Hendersonovi
18.30	Zarjovi lev, igra
19.30	Cas v sliki, vreme
20.00	Kultura
20.15	V znamenju Iris, avstrijsko/nemški tv film
22.00	Cas v sliki
22.30	Sport
0.30	John Scofield Quartet, z dunajskega jazz festivala 1991
0.10	Porocila, Tisoc moštvo

Hrvaška 1

7.00	Porocila
	TV koledar
	Zgodbe iz Monticella, 8. del
10.00	Porocila
10.05	TV sola
11.15	Ameriška angleščina
11.30	Zgodbe o lisici, 7. in 8. del
12.00	Porocila
	Ko se svet vrti, 8. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Porocila
14.05	Slika na sliko
14.50	S klovni so prisle solze, pon. 2. dela nemške nad.
16.00	Porocila
16.35	Divji svet otrok, 8. del
18.00	Porocila
18.35	Santa Barbara, 258. del ameriške nadaljevanke
19.30	Dnevnik
20.05	Dalec od doma (Miles from home - ameriški barvni film); igrajo Richard Gere, Kevin Anderson; režija: Gary Sinise
22.45	TV dnevnik
23.10	Slika na sliko
23.55	Porocila v angleščini
0.00	Porocila
0.10	Sanje brez meja

Hrvaška 2

17.00	Odbojka-superliga: Mladost-Kaposvar, prenos
19.30	Dnevnik
20.05	Nogometna sredi
21.45	S klovni so prisle solze, 3/6 del nemške nadaljevanke po romanu J. M. Simmla: Zmesnjava s truplom: V Nici Norman in Jan Barski vlomita v pisarni dr. Saskija, da bi našla dokaz o njegovih stikih s firmo Genesis 2....
23.20	Glasbeni večer
0.20	Horoskop
0.25	Video strani

Madžarska

5.40	Dobro jutro
8.35	Cez dan
9.00	Na konju smo, 30. del nemške serije
10.00	Nikoli se ne vrni, 1. del angl. serije, pon.
11.00	Igra
12.00	Porocila
17.00	Pregled dnevnih dogodkov
17.10	Kupil bom to zensko, 106. del mehiške serije
17.50	Svet denarja
18.00	Ogledalo in maska
18.45	Za boljši jezik
19.15	Igra
19.35	Risanke
20.00	Dnevnik, telesport
20.40	Sosedje, 146. del
22.40	Central Express
23.25	Nogomet, pokal UEFA, pregled

TV SLOVENIJA 1 / NOCOJ OB 20.05

Film tedna:
Filozof

Nemški barvni film režiserja Rudolfa Thomea z Johannesom Herschmannom v glavni vlogi

Nocojsnji film tedna Filozof je režiral nemški režiser srednje generacije Rudolf Thome, ki je zlasti s svojimi zadnjimi filmi deležen naklonjenosti filmskih kritikov in gledalcev. Prvi uspeh pa je postal leta 1988, ko je javnosti predstavil prav film Filozof.

Film Filozof se vpišuje v tisto tradicijo evropskega filma, ki bi jo najljubše označili kot majhno formo. Thome kot avtor ne tematizira velikih zgodovinskih, svetovnih tem, ki bi od locale o usodi sveta, ampak drobne, individualne trenutke kot ljubezen, sreča ...

Filmski junak je filozof Georg Hermes, ki živi kot pušcavnik v svojem enosobnem stanovanju v Berlinu. Postar mu prinese dva izvoda njegove prve knjige Ljubezen modrosti: uvod v misljenje. Stoičen tri-desetletnik je kljub svoji naravi nekoliko vznemirjen, na literarnem večru naj bi predstavil svojo tezo o Heraklitovu

vem fragmentu. Ob tej priložnosti želi kupiti novo obleko, zato obišče butik, ki ga upravljajo tri mlade zenske. Sramežljivi mladenič si ne more privoščiti drage obleke, zato si jo sposodi zgolj za en večer. Literarnega večera se udeležijo tudi njegove tri znanke iz butika, ki jih zanima, kako mladi filozof pravzaprav razume ljubezen. Georg mirno pove, da tega čustvani ni doživel vse od materine smrti. Pocasi, nezadržno se med zadržanim, sramežljivim, neizkušenim filozofom in samozavestnimi, privlačnimi ženskami plete nezno, očarljivo razmerje.

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz; od 16.00 SV 918 kHz)
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Porocila: 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio plus; 8.30 Dnevniki odmevi; 8.40 Minute za smeh; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Radijska tribuna; 17.05 Studio ob 17-ih; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Odkoča deska; 20.20 Glasbena panorama; 21.05 The Philippine Madrigal Singers; 22.30 Znanje melodije; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)
6.00, 6.30, 7.00, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Porocila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.30 Dopoldne na valu 202; 8.40 Prireditev; 9.45 Kje vas čevlji žuli; 10.40 Primorski val; 11.00 Moped Show; 12.00 Opoldne; 12.10 Avtomobilizem;

12.40 Štajerski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 14.55 Barzni nasveti; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.25 Politične reklame; 17.50 Sport; 19.30 Melodije po pošti; 21.30 Metalna glasba; 22.20 Rock'n'roll radio.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz; od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)
9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00 Porocila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Matineja; 10.05 Umetniška beseda; 11.05 Izbrali smo; 12.05 Pojemo in igramo; 13.05 Za knjižne molje; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Mladi na glasbenih revijah; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.05 iz sporedov EBU; 16.45 Naši umetniki; 17.00 Rossinijeve opere; 19.35 Intermezzo; 20.00 Uraš Krek; 21.30 Ars antiqua; 22.05 Okrogla miza; 23.00 Glasba pripoveduje...; 23.55 Lični utrineki; 24.00 Zaključek.

Radio Koper

(svolski program)
(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Porocila; 12.30, 19.00 Dnevnik;

6.00 Glasba; 6.30 Jutranji; 7.00 Jutranja kronika; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 iz odvetniške pisarne; 10.30 Primorski val 202; 11.30 Hladno...toplo...vroče; 12.30 Opoldnevniki RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi, prenos RS; 16.00 Glasbeni desert; 16.30 Aktualna tema; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Glasbene aktualnosti; 19.00 Večerni dnevnik, prenos RS.

Radio Koper

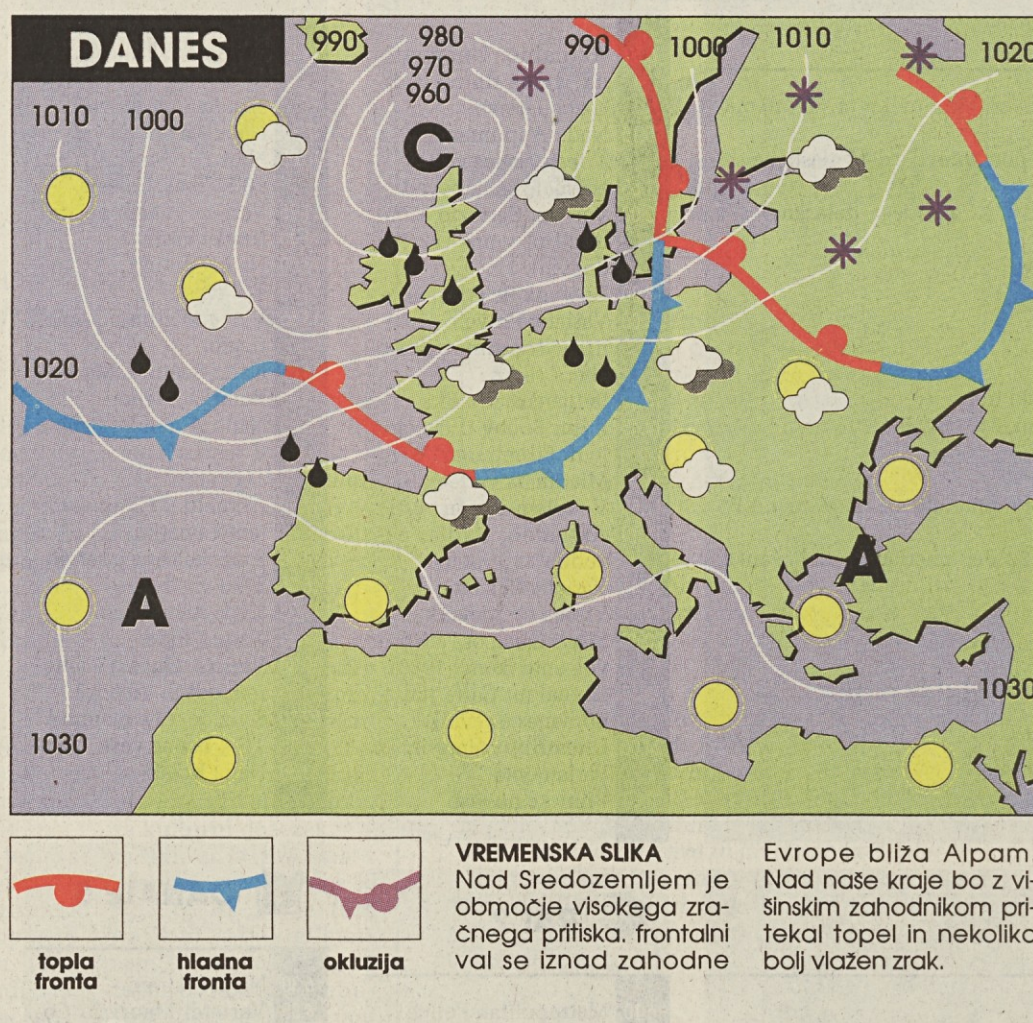
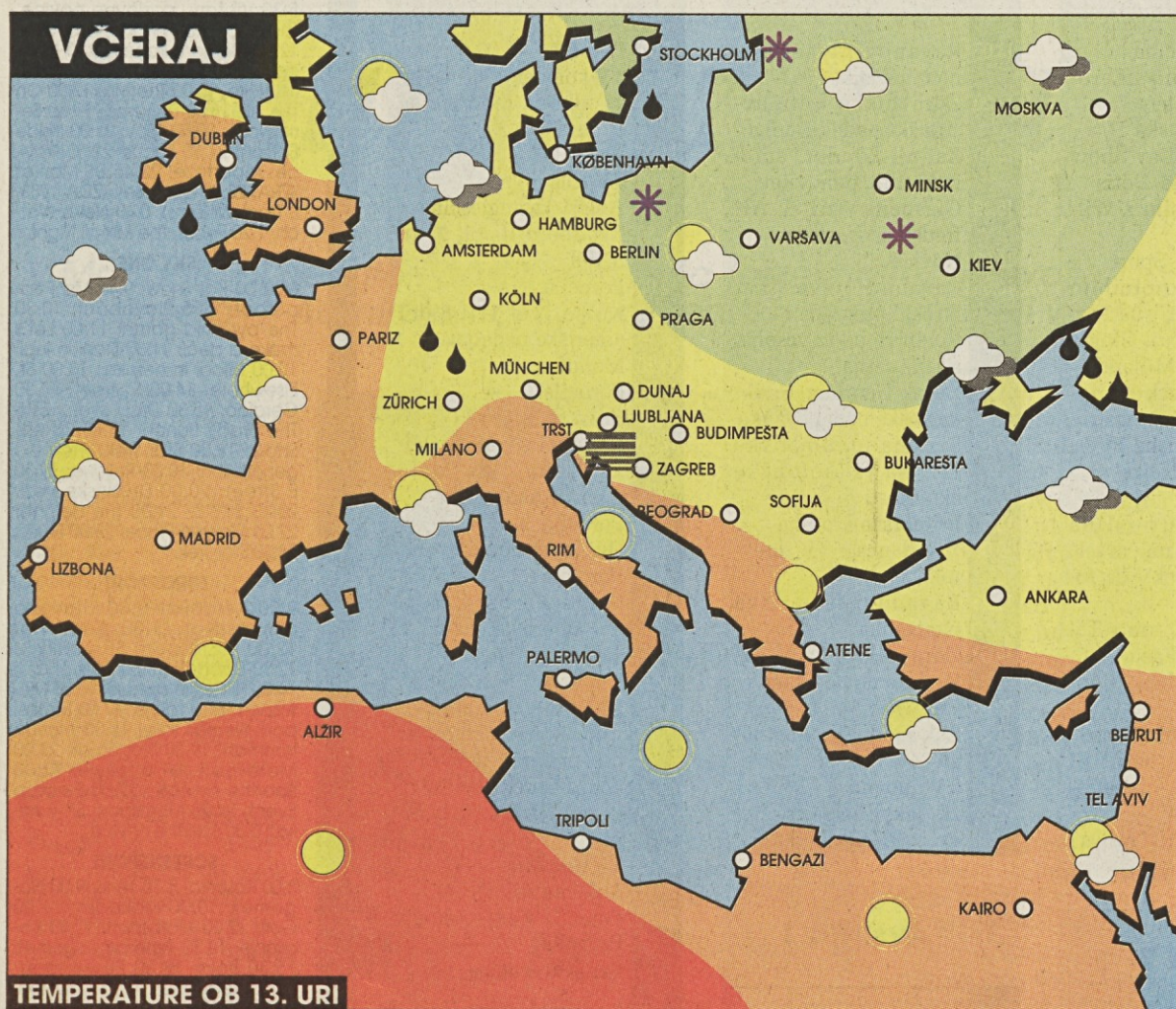
(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Porocila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.30 Zgodovinski utrinki; 7.50 Astrološki kotiček; 8.20 Block notes; 8.25 Pesem tedna; 8.45 Uganka; 9.00 Glasbene turneje; 9.35 Glasbene želje; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 iz kulturnega sveta; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 13.45 Edig Galatti; 14.00 Zelja po glasbi; 14.15 Od komične popevke do demencialnega rocka; 16.00 Ob štirih popoldne; 16.20 Kulturni koledarček; 16.50

Rock slovar; 17.20 Single tedna; 17.35 Zgodovina rocka; 18.00 Sp

EVROPA / V SREDOZEMLJU SONČNO

VREMENSKA NAPOVEDI
HIDROMETEOROLOŠKEGA
ZAVODA SLOVENIJE

TEMPERATURE

PO SVETU

HELSINKI.....	-10/-16
OSLO.....	-2/-2
STOCKHOLM.....	-5/-5
KØBENHAVN.....	7/5
MOSKVA.....	-7/0
BERLIN.....	3/4
VARSAVA.....	0/3
LONDON.....	7/14
AMSTERDAM.....	9/12
BRUSELJ.....	10/12
BONN.....	5/13
FRANKFURT.....	1/13
PARIZ.....	8/15
DUNAJ.....	3/3
MÜNCHEN.....	-1/14
ZÜRICH.....	5/11
ZENEVA.....	4/7
RIM.....	8/17
MILAN.....	3/13
BEOGRAD.....	5/5
NICA.....	12/17
BARCELONA.....	8/20
CARIGRAD.....	4/9
MADRID.....	0/17
LIZBONA.....	12/17
ATENE.....	11/20
LARNAKA.....	7/18
TUNIS.....	11/22
ALŽIR.....	6/23
MALTA.....	12/21
JERUZALEM.....	7/15
KAIRO.....	16/22
BUKAREŠTA.....	-4/9

DOLŽINA DNEVA

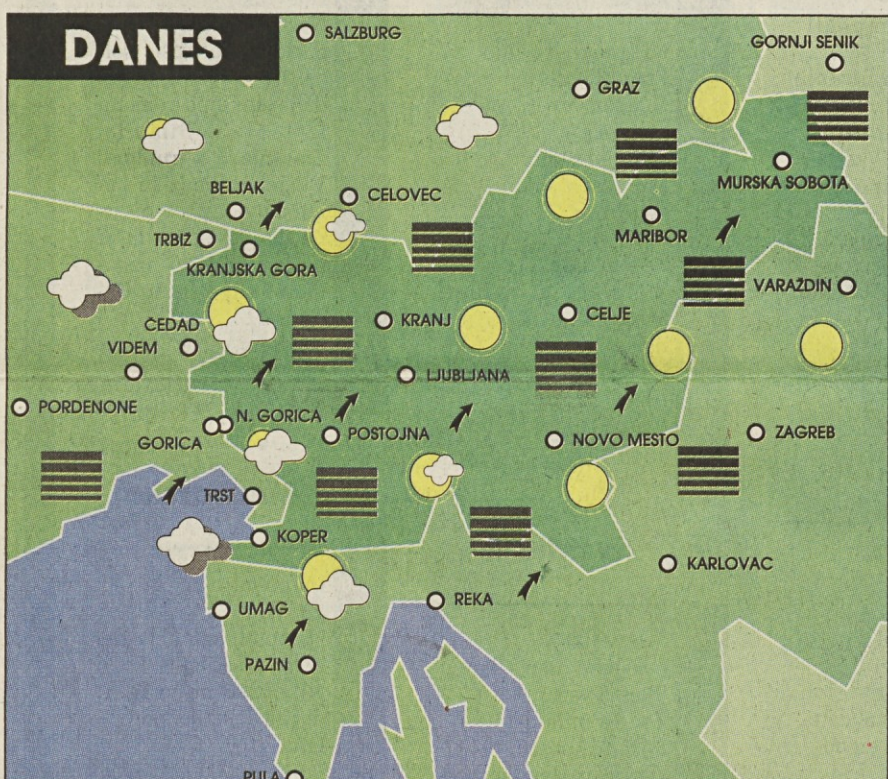
Sonce bo danes vstalo ob 07.17 in zašlo ob 16.22. Dan bo dolg 9 ur 05 minut. Luna bo vstala ob 08. uri 25 minut in zašla ob 17. uri 10 minut.

ALPE-JADRAN / TOPLO, PO NEKATERIH NIŽINAH ZAMEGLJENO

TEMPERATURE

VČERAJ
OB 7. IN OB 13. URI

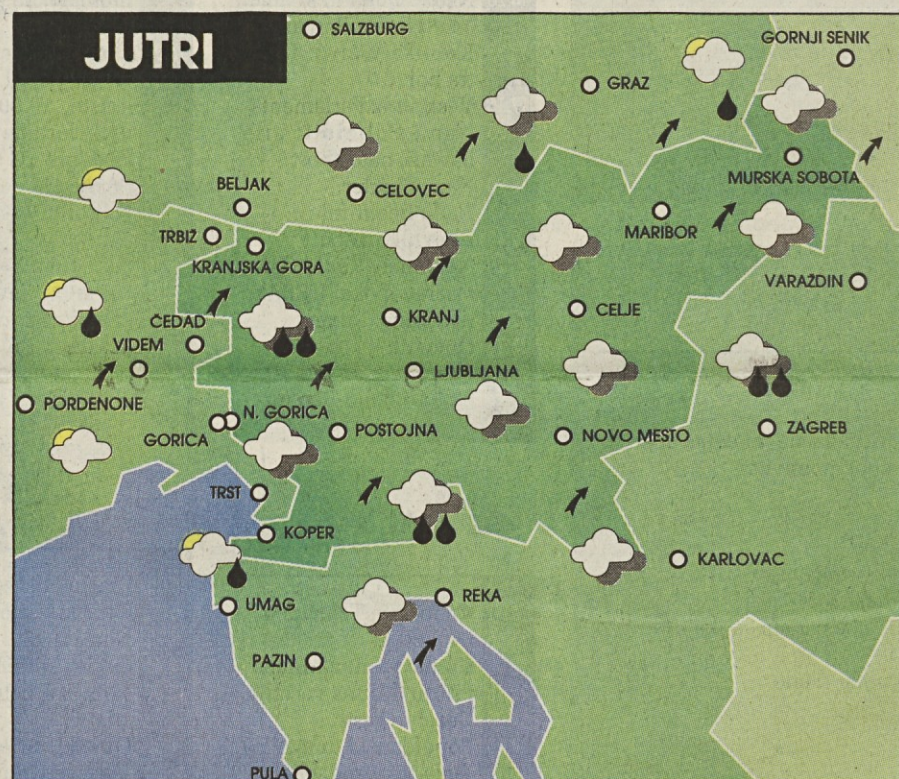
LJUBLJANA.....	3/4
TRST.....	10/-
CELOVEC.....	0/2
BRNIK.....	1/3
MARIBOR.....	3/4
CELJE.....	3/4
NOVO MESTO.....	2/3
NOVA GORICA.....	2/13
MUR. SOBOTA.....	3/3
PORTOROŽ.....	4/10
POSTOJNA.....	1/10
IL. BISTRICA.....	2/7
KOČEVJE.....	0/6
CRNOMELJ.....	1/5
SL. GRADEC.....	1/5
BOVEC.....	2/10
RATEČE.....	0/12
VOGEL.....	11/13
KREDARICA.....	5/6
VIDEM.....	5/-
GRADEC.....	4/4
MONOSTER.....	4/-
ZAGREB.....	4/-
REKA.....	8/-

V SLOVENIJI: Pretežno jasno bo, proti večeru se bo v zahodnih krajih pooblačilo. Po nižinah in na Primorskem se bo zadrževala megla ali nizka oblačnost, ki se bo postopoma razkrojila.

SOSEDNJE POKRAJINE: Precej jasno bo, del dopoldneva se bo po nižinah zadrževala megla. Popoldne se bo v sosednjih krajih Italije in na avstrijskem Koroskem postopno pooblačilo.

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

V SLOVENIJI: Pretežno oblačno bo. Ponekod bo prehodno rahlo deževalo, vendar večjih padavin ne pričakujemo.

OBETI: V petek bo suho, vendar nekoliko hladnejše vreme.

ONESNAŽENOST
ZRAKA

Povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na m³ zraka:

Ljubljana	154
Maribor	71
Celje	113
Trbovlje	113
Hrastnik	104
Zagorje	—
Šoštanj	65

Kritična 24 urna koncentracija SO₂ je 375 mikrogramov na m³ zraka.

STANJE VODA

Višina vode v cm ob 7. uri: Mura, G. Radgona: 325, Drava HE Dravograd: 250, Sava Radovljica: 57,1, Sava HE Mavčiče: 60, Sava Radeče: 319, Sora Suha: 16,7, Ljubljanska Moste: 120, Savinja Laško: 49,9, Krka Podbočje: 80,9, Kolpa Radenci: 62,5, Soča HE Doblar: 86.

HOROSKOP

Pisec:
Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Vaše navdušenje nad izletom, ki ga želite združiti s službenimi zadevami, bo hitro splahnelo, ko se boste soočili z dolgotrajnimi detajli, zato ne boste šli nikamor.

BIK 21-4/20-5: Finančne zadeve, ki se nanašajo na skupna vlaganja s partnerjem, bodo krepko zanihale. Strah vas bo, hkrati pa boste besni na partnerja, ki tokrat ni bil kriv.

DVOJČKA 21-5/21-6: En korak pred vsemi boste v kakršni koli zadevi. Optimizem, ki ga izzarevate in pa seveda vaše znanje, ki je sedaj neoporečno, sta vam v veliko oporo.

RAK 22-6/22-7: Osupnili boste nad nasvetom "ne delaj tako kot jaz, ampak raje tako kot ti svetujem", ki bo prišel od osebe, za katero nikoli niste pričakovali, da je tega zmožna.

LEV 23-7/23-8: Čeprav je čisto navaden delovni dan, se vam obeta dobra mera uživanja. V trenutku prevelike razposajenosti pa se vam kaj lahko zgodi manjša neprijetnost.

DEVICA 24-8/22-9: S takim navdušenjem ste se lotili vsakdanjih opravil in na novo organizirali vse dolgotrajne obveznosti. Danes vam nič ne more uiti iz rok.

TEHTNICA 23-9/22-10: Premoc in občutek podrejenosti sta čustvi, ki bosta vladala današnjemu dnevu - čista mascevalnost vodi vaše nasprotnike. Zdi se vam, da se vam godi velika krivica.

ŠKORPIJON 23-10/22-11: Če planirate kakšen koli izlet - privatni ali službeni - bodite danes še posebno previdni. Edino, v čemer bi lahko bili precej uspešni, so nakupi.

STRELEC 23-11/21-12: V vašem službenem okolju bo precej tekmovalno vzdušje, saj je napredovanje v zraku. Bodite prepričljivi, vendar ne pretirano vsiljivi.

KOZOROG 22-12/20-1: Prislo vam je na ušesa, da se kuje nek strašno dobičkonosni posel, ampak vse se dogaja za zaprtimi vrati. Če boste izpadli iz kombinacije, ne jemljite tega težko.

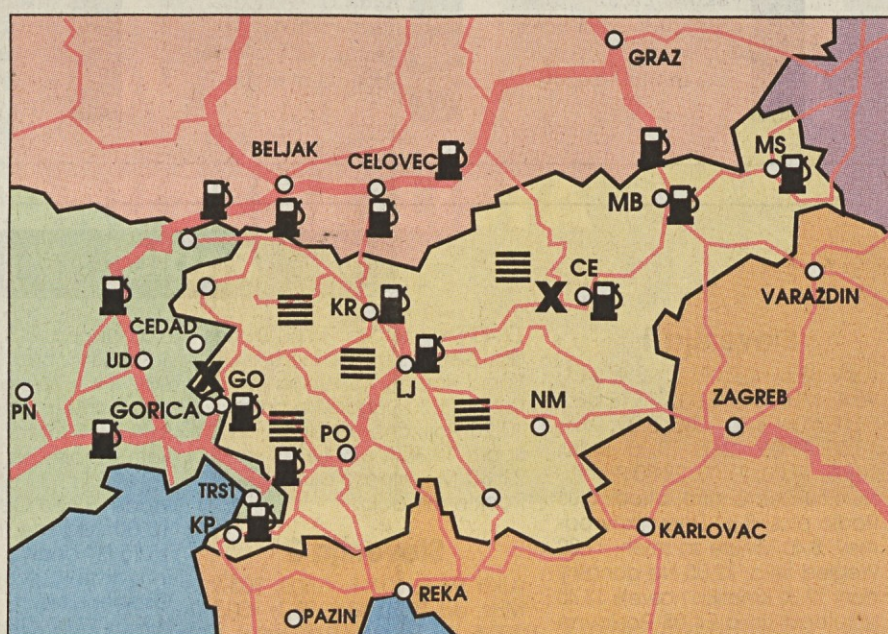

VODNAR 21-1/19-2: Hazard je nekaj, čemur se vsekakor morate odpovedati, če ne zasebno, pa vsaj v službenem času. Preveč hitite, zato vam nič ne uspeva. Med prijatelji se boste sprostiti.

RIBI 20-2/20-3: S pomočjo precej vplivne osebe, ki vam bo pomagala napisati scenarij za uspeh, lahko vaši načrti za prihodnost doživijo pravi razcvet.

CESTE / MEGLA ZMANJŠUJE VIDLJIVOST

Na slovenskih cestah se bo še pojavljala megla in z njo v jutranjih urah tudi nevarnost poledice. Iz cestnih podjetij poročajo o nekaterih zaporah. Tako je zaradi gradbenih del zaprta cesta od semaforja v Sempetru pri Novi Gorici do mejnega prehoda Vrtojba. Zaradi pravila železniškega prehoda bo zapora ceste 25. in 26. novembra Crenšovci - Julia Marof. Obvoz je urejen za vsa vozila po cesti Crenšovci - Bistrica. 26. novembra pa bo polovična zapora magistralne ceste Celje - Vrhnova v Vrhnovi, in sicer zaradi nujnih gradbenih del.

ZASTOJI

ZAPRTA CESTA

POPRAVILA NA CESTIŠČU

POLEDICA

SAMO Z ZIMSKO OPREMO

SPORTNA PRIREDITEV

GOSTA MEGLA

BENCINSKE CRPALKE 24 UR

belinka®
ambient

ekološka
barva
za les

V VEDNOST

Precejšnje zaloge pitne vode

Slovenija ima razmeroma velike količine vode. Čeprav niso razporejene povsem enakomerno, pitno vodo oskrbujejo podtalnice in izviri, ne pa tekoče vode in jezera. Velika prednost podtalnice je učinkovita samostojna sposobnost, se posebej tam, kjer je prodna krovna plast debelejša. Prednost podtalnice je tudi podzemna akumulacija. Ta omogoča za krajša obdobja črpanje večje količine vode od naravnega dinamizma pretoka, kar je izredno pomembno v sušnih obdobjih. Tudi izviri so dragoceni vodni viri, vendar ima večina izvirov v Sloveniji kraški značaj in zaledje. Ti viri so bolj izpostavljeni onesnaževanju, kadar je zaledje naseljeno, industrializirano, kadar ima intenzivno obdelovanje kmetijske površine ali so po površju spelane večje ceste.

Kakovost podtalnice in izvirov ugotavljamo z meritvami v okviru ekološkega spremljanja vode. Od leta 1987 naprej jo spremljamo v obsegu, ki omogoča realno oceno ogroženosti vodnih virov za pitno vodo. Analize so v tem času pokazale, da na kakovost zaloga pitne vode v Sloveniji ne vplivajo človekove dejavnosti. V podtalnici Celjskega polja se močno pozna kmetijska dejavnost, nekoliko manj, a opazno, na Dravskem, Ptujskem, Murskem in Krško-Breziskem polju. Industrijsko onesnaževanje je izrazito na Sorskem, Kranjskem, Ljubljanskem in Dravskem polju. Kakovost doslej raziskanih manjših izvirov (45) je zadovoljiva, slabša pa je kakovost nekaterih večjih izvirov, ki zagotavljajo preskrbo z vodo (Malni, Rizana, Vipava, Idrija, Podrožje). Našteti izviri so kraški, zato je vpliv človekovega delovanja iz zaledja izvirov velik (Cerkniško polje-Malni, Brkini-Rizana, Banjsko-Trnovska planota-Vipava, Idrija). Če bomo želeli v Sloveniji se naprej piti razmeroma dobro vodo, bomo morali nemudoma ukrepati.

Martina Zupan